

ELS SECTORS ECONÒMICS
EMERGENTS I LA FORMACIÓ
PROFESSIONAL A LA REGIÓ
METROPOLITANA
DE BARCELONA.

SECTOR DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES

OBSERVATORI DE L'FP

2024

ELS SECTORS ECONÒMICS
EMERGENTS I LA FORMACIÓ
PROFESSIONAL A LA REGIÓ
METROPOLITANA
DE BARCELONA.

**SECTOR DE LES
INDÚSTRIES CULTURALS
I CREATIVES**

OBSERVATORI DE L'FP

2024

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ	7
2. METODOLOGIA	8
3. EL SECTOR DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES	10
3.1. Definició del sector.	11
3.2. Tipus d'Indústries Culturals i Creatives.	14
3.3. Principals tendències.	14
3.4. Projectes emergents amb impacte en les ICC.	18
3.5. Capítol en un minut.	21
4. APROXIMACIÓ A L'ACTIVITAT I EL MERCAT DE TREBALL DEL SECTOR DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES	24
4.1. Radiografia actual de l'ocupació.	24
4.2. Dinàmica de l'ocupació.	28
4.3. Perfil de les persones ocupades.	30
4.4. Perfil de les persones desocupades.	38
4.5. Una mirada territorial del sector de les ICC.	40
4.6. Capítol en un minut.	44
5. LA FORMACIÓ PROFESSIONAL AL SECTOR DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES	46
5.1. Ensenyaments de formació de professional vinculades a les ICC.	46
5.2. Ensenyaments artístics vinculats a les ICC.	59
5.3. Formació per a l'ocupació vinculada a les ICC.	62
5.4. Formació professional contínua.	69
5.5. Capítol en un minut.	70

Aquesta publicació ha estat elaborada per l'Observatori de l'FP de la Fundació BCN Formació Professional en conveni amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona i l'Ajuntament de Barcelona.

Tota la informació que conté aquesta publicació es pot descarregar gratuïtament des de la pàgina web de la Fundació BCN Formació Professional.

Fundació BCN Formació Professional
PL de España, 5, 1.ª planta.
08014 Barcelona
fundaciobcnfp.cat

6. ENCAIX ENTRE EL SISTEMA DE FORMACIÓ PROFESSIONAL I EL SECTOR DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES	72
6.1. Realitats i demandes del sector.	72
6.2. professionals més demandants o emergents.	77
6.3. Capítol en un minut.	92
7. RECOMANACIONS	94
8. BIBLIOGRAFIA	108
9. ANNEX	110

• ÍNDEX DE GRÀFICS

Gràfic 1 Distribució dels treballadors i empreses persectors de les ICC. Província de Barcelona. Setembre 2023.	25	Gràfic 17 Distribució de la població ocupada per àmbits de les ICC i nivell formatiu. Província de Barcelona. Any 2021.	37
Gràfic 2 Distribució de la població ocupada de l'àmbit creatiu de les ICC segons activitats econòmiques (CCA-09 4d). Província de Barcelona. Setembre 2023.	26	Gràfic 18 Distribució de la població desocupada a les ICC per edat i sexe. Província de Barcelona. Any 2022.	38
Gràfic 3 Distribució de la població ocupada de l'àmbit cultural de les ICC segons activitats econòmiques (CCA-09 4d). Província de Barcelona. Setembre 2023.	27	Gràfic 19 Distribució de la població desocupada a les ICC per nivell formatiu. Província de Barcelona. Any 2022.	39
Gràfic 4 Distribució de la població ocupada de l'àmbit cultural auxiliar de les ICC segons activitats econòmiques (CCA-09 4d). Província de Barcelona. Setembre 2023.	27	Gràfic 20 Distribució de la població desocupada a les ICC per ocupació. Província de Barcelona. Any 2022.	39
Gràfic 5 Evolució de l'ocupació per àmbits econòmics de les ICC. Província de Barcelona. 2010-2023.	28	Gràfic 21 Pes de les ICC sobre el total d'empreses a l'AMB, Barcelona ciutat i la resta de la província. Any 2022.	40
Gràfic 6 Distribució de la població ocupada a l'àmbit creatiu per edat i sexe. Província de Barcelona 2021.	30	Gràfic 22 Distribució d'empreses a l'AMB segons àmbits. Any 2022.	41
Gràfic 7 Distribució de la població ocupada a l'àmbit creatiu per nivell formatiu. Província de Barcelona 2021.	31	Gràfic 23 Distribució de les ICC als municipis metropolitans de Barcelona. Any 2022.	42
Gràfic 8 Distribució de la població ocupada a l'àmbit creatiu per ocupacions (CNO-11 3d.). Província de Barcelona 2021.	32	Gràfic 24 Diferència del pes de cada àmbit en comparació a l'estructura del conjunt de l'AMB. Any 2022.	44
Gràfic 9 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultural per edat i sexe. Província de Barcelona. Any 2021.	32	Gràfic 25 Distribució de les matriculacions per nivell del grau formatiu professional. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22.	54
Gràfic 10 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultural per nivell formatiu. Província de Barcelona 2021.	33	Gràfic 26 Matriculacions per ensenyaments i sexe de la família d'Arts Gràfiques. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22.	56
Gràfic 11 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultural per ocupació (CNO-11 3d.). Província de Barcelona. Any 2021.	34	Gràfic 27 Matriculacions per ensenyaments i edats de la família d'Arts Gràfiques. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22.	56
Gràfic 12 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultural auxiliar per edat i sexe. Província de Barcelona. Any 2021.	34	Gràfic 28 Matriculacions per ensenyaments i sexe de la família d'Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22	58
Gràfic 13 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultura auxiliar per nivell formatiu. Província de Barcelona. Any 2021.	35	Gràfic 29 Matriculacions per ensenyaments i edats de la família d'Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22.	59
Gràfic 14 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultura auxiliar per ocupació (CNO-11 3d). Província de Barcelona. Any 2021.	35	Gràfic 30 Matriculacions dels ensenyaments artístics per sexe. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22	61
Gràfic 15 Distribució de la població ocupada per àmbits de les ICC i sexe. Província de Barcelona. Any 2021.	36	Gràfic 31 Matriculacions dels ensenyaments artístics per edats. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22	62
Gràfic 16 Distribució de la població ocupada per àmbits de les ICC i edat. Província de Barcelona. Any 2021.	36	Gràfic 32 Àrees d'activitat de les ICC.	77

• ÍNDEX DE TAULES

Taula 1 Models de definició de les Indústries Culturals i Creatives	11	Taula 18 Cursos de formació per a l'ocupació de l'especialitat de programació web i videojocs. Any 2023.	68
Taula 2 Activitats econòmiques de la CCAE-09 amb més vinculació amb el sectors de les ICC.	13	Taula 19 Cursos de formació per a l'ocupació de formació transversal i altres especialitats de les ICC. Any 2023.	68
Taula 3. Quatre exemples de les tendències generals de les ICC	15	Taula 20 Accions formatives programades i previstes pel Consorci de Formació Contínua de Catalunya en l'àmbit de les ICC. Regió Metropolitana de Barcelona. Novembre 2023.	69
Taula 4. Tres exemples de les tendències específiques de les ICC	17	Taula 21 Oferta formativa d'FP associada a les ICC a la Regió Metropolitana de Barcelona.	70
Taula 5 Treballadors i empreses del sector de les ICC. Província de Barcelona. setembre 2023.	25	Taula 22 Recomanacions amb propostes d'acció per àmbits d'actuació.	103
Taula 6. Centres educatius de PFI de la família professional Arts Gràfiques. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2023/24	47		
Taula 7. Centres educatius de la família professional d'Arts Gràfiques. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2023/24.	49		
Taula 8. Centres educatius de la família professional d'Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2023/24.	50		
Taula 9 Evolució de les matriculacions dels ensenyaments relacionats amb Arts Gràfiques i Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2017/18 a curs 2021/22.	54		
Taula 10 Evolució de les matriculacions segons ensenyaments de la família d'Arts Gràfiques. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2017/2018 a curs 2021/22.	55		
Taula 11 Evolució de les matriculacions segons ensenyaments de la família d'Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2017/18 a curs 2021/22.	57		
Taula 12 Evolució de les matriculacions dels ensenyaments artístics per àmbits. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2017/18 a 2021/22.	61		
Taula 13 Certificats de la família professional d'Arts i Artesania.	64		
Taula 14 Certificats de la família professional d'Arts Gràfiques.	65		
Taula 15 Certificats de la família professional d'Imatge i So.	66		
Taula 16 Cursos de formació per a l'ocupació de l'especialitat de disseny gràfic, il·lustració i edició editorial. Any 2023.	67		
Taula 17 Cursos de formació per a l'ocupació de l'especialitat d'audiovisual. Any 2023.	67		

1 INTRODUCCIÓ

Les Indústries Culturals i Creatives (ICC) són fonamentals més enllà del seu valor econòmic, ja que exerceixen un paper essencial en la creació de continguts culturals i artístics que enriqueixen la societat i contribueixen a la identitat cultural, la diversitat i la innovació en el sentit ampli de la seva aplicabilitat.

A més, l'impacte econòmic de les ICC en el teixit productiu no només és mesurable en termes d'ocupació en activitats vinculades directament a la seva cadena de valor, sinó que també dinamitza el desenvolupament econòmic d'altres àrees estratègiques per a la ciutat de Barcelona i la seva àrea metropolitana.

Un aspecte concret d'aquesta dinàmica es posa de manifest en els serveis d'alimentació i hostaleria, els quals poden aprofitar-se de l'afluència de turistes i residents locals que participen activament en esdeveniments culturals i artístics, generant un impacte positiu en l'economia local, així com tot un conjunt de diversos proveïdors vinculats a la diversitat de materials i serveis necessaris per poder desenvolupar les diverses activitats d'índole cultural.

D'altra banda, les ICC es converteixen en autèntics motors turístics, potenciant-se com a atraccions per si mateixes i estimulants les visites a museus, galeries d'art, teatres i altres espais culturals. A més, reforcen l'activitat comercial local afavorint que comerços, especialment aquells dedicats a artesanía i productes relacionats amb les arts, puguin incrementar la seva facturació durant festivals, espectacles i altres esdeveniments culturals. En el cas concret de Barcelona, aquesta indústria potent i dinàmica requerirà mà d'obra qualificada tal com queda recollit al llarg del present document.

Aquesta interrelació també té una connexió directa amb el desenvolupament de serveis orientats a millorar l'experiència del client. En aquest sentit, els sistemes d'innovació de productes desenvolupen un

paper essencial a l'aportar nous significats cognitius i sensorials als productes o serveis ja existents, com ara el Food Design, creant una experiència més enriquidora i satisfactòria per als consumidors.

Així, les ICC no només creen llocs de treball directes en el sector artístic i cultural, sinó que també dinamitzen l'activitat econòmica en àmbits variats, contribuint a la vitalitat i la diversitat de l'economia local. Per aquest motiu, l'edició d'aquesta entrega de la col·lecció d'estudis "Els sectors econòmics emergents a la Regió Metropolitana de Barcelona" s'ha dedicat a les Indústries Culturals i Creatives.

L'objectiu principal de l'estudi és valorar l'adaptació i l'adequació de l'oferta formativa professionalitzadora a les principals ocupacions de les ICC per proposar accions que contribueixin a garantir la qualitat i millora del sistema de formació professional en relació amb les ICC. El resultat de l'anàlisi en clau d'FP és un informe que recull les característiques, dinàmiques i tendències del mercat de treball en aquest sector i, analitza amb mirada prospectiva les necessitats formatives de la diferent oferta de formació professional. D'aquesta forma, l'estudi descriu les tendències innovadores i detecta els perfils més demandats, de difícil cobertura i emergents. Tot això amb l'objectiu d'identificar les potencials implicacions i oportunitats associades per a la planificació estratègica i el disseny de l'oferta formativa.

2 METODOLOGIA

Per conèixer i analitzar la situació del sector de les Indústries Culturals i Creatives (ICC) en relació amb la Formació Professional (FP) i comprendre les opinions i necessitats dels principals actors implicats, s'ha utilitzat un enfocament metodològic mixt basat, principalment, en les tres fonts d'informació complementàries següents:

- **Revisió bibliogràfica:** informes, estudis, publicacions, webs, etc.
- **Explotació de dades secundàries:** anàlisi de dades sobre mercat de treball i sistema d'FP.
- **Generació de dades primàries** mitjançant entrevistes als principals agents del sector i del sistema d'FP.

La **revisió bibliogràfica** s'ha basat en una àmplia varietat d'informes, estudis i publicacions centrades en l'evolució, la situació actual i les diverses tendències del sector de les ICC. Aquest conjunt d'informació és essencial per comprendre la situació actual i anticipar els desenvolupaments que podem esperar a curt, mitjà i llarg termini.

L'explotació de **dades secundàries** s'ha enfocat a obtenir i recopilar dades estandarditzades sobre el mercat laboral i la situació del sistema de Formació Professional (FP) en el sector a la Regió Metropolita-

na de Barcelona (RMB) i a Catalunya. Concretament, els objectius perseguits han estat:

- **Dimensionar l'estructura del teixit productiu i el mercat laboral** d'aquest sector i mostrar les seves característiques (a partir del registre d'afiliació a la Seguretat Social, registres de persones en situació d'atur, l'Enquesta de Població Activa (EPA).
- **Descriure l'oferta formativa vinculada als diferents subsistemes de formació professional**, així com les evolucions, característiques i distribució de matriculacions (a partir de les estadístiques del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya sobre matriculació de les titulacions d'FP seleccionades; dades sobre matriculació als Certificats de Professionalitat seleccionats del Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC); i informació de les actuacions formatives d'aquest sector impulsades pel Consorci de Formació Contínua de Catalunya).

Per altra banda, l'ús de **tècniques qualitatives** ha possibilitat una comprensió profunda i detallada del context que envolta el sector, així com les seves demandes i principals apel·lacions. Aquest enfocament s'ha aplicat tant en l'anàlisi de l'àmbit del mercat laboral com del sistema de Formació Professional (FP).

Figura 1. Enfocament i tècniques metodològiques

- **Revisió bibliogràfica:** informes, estudis, publicacions, webs, etc.
- **Explotació de dades secundàries:** anàlisi de dades sobre mercat de treball i sistema d'FP.
- **Generació de dades primàries:** mitjançant entrevistes als principals agents del sector i del sistema d'FP.

3 EL SECTOR DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES

En aquest capítol, es procedirà a la definició del sector de les Indústries Culturals i Creatives (ICC). Al llarg d'aquest capítol es descriuran les diferents definicions i aproximacions a les ICC en termes d'impacte econòmic i es presentaran els diferents tipus d'Indústries Culturals i Creatives. Finalment, s'assenyalaran algunes de les principals tendències generals i específiques del sector.

3.1 Definició del sector

Les Indústries Culturals i Creatives són un àmbit econòmic que inclou empreses i organitzacions dedicades a la creació, producció, distribució i comercialització de productes i serveis relacionats amb la cultura, la creativitat i les arts. Per tant, és una activitat econòmica integrada per una àmplia gamma de subsectors, com ara les Arts Escèniques i visuals, la música, el cinema, la televisió, els mitjans de comunicació, l'edició, el disseny, la moda, la publicitat, els videojocs i altres formes d'expressió cultural i artística. És per això que existeix un ventall de definicions i aproximacions per al seu anàlisi en termes d'impacte econòmic, tal i com s'exposa a la taula següent:

Taula 1. Taula 1 Models de definició de les Indústries Culturals i Creatives

Model de cercles concèntrics	Divideix les ICC en indústries de core (cultura, art, patrimoni), Indústries Culturals i Creatives i altres sectors. Ha estat utilitzat àmpliament a la Unió Europea (Comissió Europea, Work Foundation, Model Kultursistema al País Basc, etc.), així com en altres països (Xile, etc.).
Model Unió Europea	Les indústries Culturals i Creatives queden definides en el llibre verd per alliberar el potencial de les ICC. Es creen deu subcategories. La Comissió Europea, a través del projecte ESSnet-CULTURE, afegeix, a més, sis funcions culturals (creació, producció i edició, preservació, educació, i gestió), i cinc dimensions culturals (economia, ocupació, consum, finançament i participació social).
Model anglosaxó - DCMS/NESTA	NESTA divideix les activitats Indústries Culturals i Creatives en quatre grans blocs: productors originals, productors de contingut, proveïdors d'experiències i proveïdors de serveis. DCMS inclou els processos de creació, producció, distribució, disseminació, promoció i activitats relacionades amb l'educació i la premsa com a processos dins les ICC (cadena de valor).
Model UNCTAD	Model estadístic. Divideix les ICC en quatre blocs: patrimoni cultural, arts (visuals i escèniques), mitjans de comunicació (editorials i mitjans impresos, mitjans audiovisuals) i creacions funcionals (disseny, nous mitjans, serveis creatius).
Model Unesco	Divideix les àrees d'actuació en herència cultural (patrimoni), creativitat i mitjans (arts visuals i artesanía, llibres i premsa, etc.), i creacions funcionals (disseny i serveis creatius). Considera dominis transversals l'educació i la capacitat, i l'arxivística i la preservació. Considera dominis relacionats el turisme i l'esport. Les etapes del cicle cultural són: creació, producció, difusió, exhibició i consum.
Model OMPI (WIPO)	Model en què cobra especial importància l'impacte de les ICC pel que fa a la generació de propietat intel·lectual. Distingeix entre les indústries de drets d'autor o copyright (premsa i literatura, música, teatre, òperes i disseny), Indústries Culturals i Creatives o interdependents (programari, bases de dades, videojocs) i indústries culturals o parcials (patrimoni).
Model alemany	Model del Ministeri d'Afers Econòmics i Energia, en el qual les indústries culturals es consideren el core de les ICC, amb dotze categories diferents de classificació: música, editorial, art, cinema, televisió, Arts Escèniques, arquitectura, disseny, premsa, publicitat, programari i jocs, entre altres.
Model CEPAL	Se centra en la indústria de continguts, que abraça tota la producció digital pensada per a les noves tecnologies de la informació i la comunicació i per a la convergència digital (cross media).
Model d'economia taronja - BID	Es basa en la classificació del model de cercles concèntrics, però posant l'èmfasi en la cadena de valor dels serveis creatius, per tal de convertir les ICC en eix de desenvolupament econòmic i generador d'ocupació.
Model KSI País Basc	Part de l'Estratègia d'especialització intel·ligent d'Euskadi (RIS3) inclou tots els àmbits i sectors que tradicionalment formen part de la cultura, a més de l'adaptació a la realitat basca mitjançant el concepte d'arxipèlag d'empresa cultural i creativa.

L'enfocament escollit per a l'anàlisi del present document es basa en el model Unió Europea, desenvolupat pel grup de treball European Statistical System Network on Culture (conegut també per la seva abreviatura com a ESSnet-Culture).

La proposta parteix de la referència dels codis internacionals de classificació de l'activitat econòmica (NACE-Rev2), que en la seva darrera actualització es tracta dels CCAE-2009 en la seva traducció a l'àmbit de Catalunya.

Des d'un punt de vista conceptual, la mirada desenvolupada pel grup d'ESSnet-Culture evita que la cultura

“ L'estudi delimita l'activitat de les ICC seguint els criteris de l'Idescat, que és una adaptació a la realitat catalana del model de la Unió Europea desenvolupat pels grups de treball European Statistical System Network on Culture (ESSnet-Culture).

quedi diluïda en la definició del sector; una preocupació que neix de l'observació crítica d'alguns models de les ICC que amplien el perímetre d'activitats incorporades fins a fronteres excessivament problemàtiques (per exemple, amb la consideració d'activitats de caràcter únicament industrial o activitats informàtiques plenament auxiliars al sector, com el desenvolupament de software o la telefonia mòbil). Per això, la base per a la inclusió de codis CCAE al perímetre del sector s'elabora estudiant fins a quin punt les activitats que cada codi recull impliquen expressió i/o creació de valor artístic i cultural. Això marca els límits en l'extensió de les activitats relacionades amb la creativitat entesa de forma genèrica, però també amb la integració d'activitats auxiliars i complementàries tant als sectors culturals com, especialment, als creatius. A grans trets, entren a formar part del perímetre totes les activitats vinculades amb els àmbits tradicionalment culturals, però només aquelles activitats que impliquen creació de valor artístic i cultural d'entre els àmbits creatius (publicitat, videojocs, arquitectura i disseny). És a dir,

en aquests casos no es consideren activitats com el comerç o la fabricació industrial.

La fórmula adoptada per l'ESSnet-Culture també pretén evitar les jerarquies que imposen alguns models com els dels centres concèntrics perquè incorporen un judici de valor sobre el qual és més o menys cultural. Així, reconeix que tot el conjunt de les ICC té el mateix interès pel caràcter cultural, artístic i expressiu de totes les activitats que incorpora.

En aquest escenari, l'Idescat utilitza com a punt de partida la delimitació elaborada pel grup de l'ESSnet-Culture, i és per això que esdevé la referència principal a Catalunya. Així, aquesta aproximació també és la base d'alguns estudis realitzats per l'Ajuntament de Barcelona i per altres estudis en el context de l'Estat espanyol com ara l'informe Cuentas Satélite de la Cultura en Espanya o els projectes de l'Observatori Basc de la Cultura. En tots els casos, es produeixen petites adaptacions a les possibilitats que ofereixen les dades i als interessos propis de cada projecte.

El present estudi pren com a referència el model de l'Idescat, que com a base ja realitza almenys una adaptació primordial: s'incorporen un conjunt de codis vinculats a les Arts Gràfiques i el sector del llibre i la premsa per la seva rellevància en l'àmbit de Catalunya. Addicionalment, seguint el criteri de l'Idescat, no es consideren els codis que en principi acullen galeries d'art i comerç d'antiguitats, donat que són codis molt extensos en què els agents culturals són un cas excepcional.

Addicionalment, en comparació al model de l'Idescat:

- Si bé el perímetre de codis d'activitat considerats és pràcticament el mateix, el present estudi fa una classificació o agrupació pròpia. La voluntat és transmetre amb un nivell major de detall la realitat del sector, donat que es reuneixen un conjunt d'activitats amb realitats econòmiques i productives molt heterogènies.
- Es fa un treball d'incorporació manual d'agents principalment en dos subsectors habitualment invisibilitats però rellevants: la gestió cultural i els serveis tècnics auxiliars de les arts en viu. La cerca manual es realitza a través de paraules clau (vinculades a conceptes com "cultura", "audiovisual", "música", "llum", "so...") i de la revisió específica de codis no considerats que aquests agents registren.

El perímetre i la classificació resultant per a l'estudi del sector segons 3 àmbits d'anàlisi quedaria conformat de la següent manera:

Taula 2 Activitats econòmiques de la CCAE-09 amb més vinculació amb el sectors de les ICC

Àmbit	CCAE-2009	
Creatiu	7111 Serveis tècnics d'arquitectura.	
	7410 Activitats de disseny especialitzat.	
	7311 Agències de publicitat.	
	5821 Edició de videojocs.	
Cultural	4761 Comerç al detall de llibres en establiments especialitzats.	
	4762 Comerç al detall de diaris i articles de papereria en establiments especialitzats.	
	4763 Comerç al detall d'enregistrament de música i vídeo en establiments especialitzats.	
	5811 Edició de llibres.	
	5813 Edició de diaris.	
	5814 Edició de revistes.	
	5912 Activitats de postproducció cinematogràfica, de vídeo i de programes de televisió.	
	5914 Activitats d' exhibició cinematogràfica.	
	5915 Activitats de producció cinematogràfica i de vídeo.	
	5916 Activitats de produccions de programes de televisió.	
	5917 Activitats de distribució cinematogràfica i de vídeo.	
	5920 Activitats d'enregistrament de so i edició musical.	
	6010 Activitats de radiodifusió.	
	6020 Activitats de programació i emissió de televisió.	
	6391 Activitats de les agències de notícies.	
	7420 Activitats de fotografia.	
	7430 Activitats de traducció i interpretació.	
	7722 Lloguer de cintes de vídeo i discos.	
	8552 Educació cultural.	
	9001 Arts Escèniques.	
	9002 Activitats auxiliars a les Arts Escèniques.	
	9003 Creació artística i literària.	
	9004 Gestió de sales d'espectacles.	
	9102 Activitats de museus.	
	9103 Gestió de llocs i edificis històrics.	
	9105 Activitats de biblioteques.	
	9106 Activitats d'arxius.	
	Cultural Auxiliar	1820 Reproducció de suports gravats.
		3220 Fabricació d'instruments musicals.
1811 Arts Gràfiques i serveis relacionats amb les mateixes.		
1812 Altres activitats d' impressió i Arts Gràfiques.		
5819 Altres activitats editorials.		
6399 Altres serveis d' informació.		
7312 Serveis de representació de mitjans de comunicació.		

Font: Mapa de les Indústries Culturals i Creatives. Ajuntament de Barcelona.

3.2 Tipus d'Indústries Culturals i Creatives

Les Indústries Culturals i Creatives engloben una àmplia varietat de sectors que combinen creativitat, talent i habilitats tècniques per produir productes i serveis creatius i culturals. El resultat és una varietat tipologies d'ICC que, en base a les activitats econòmiques incloses de la taula anterior, podríem agrupar-les en:

- **Cinema i televisió:** producció de pel·lícules, sèries de televisió, documentals i altres continguts audiovisuals.
- **Música:** la indústria musical abasta la creació, producció i distribució de música, inclòs artistes, compositors, productors musicals, discogràfiques i serveis de streaming.
- **Arts visuals i disseny:** arts visuals com la pintura, escultura, fotografia i il·lustració, així com el disseny gràfic, el disseny d'interiors, el disseny de moda i altres disciplines relacionades.
- **Publicitat:** creació de campanyes publicitàries, disseny gràfic, estratègies de màrqueting i altres activitats relacionades per promoure productes i serveis.
- **Edició i publicació:** edició de llibres, revistes i altres publicacions, així com la publicació digital i la distribució de contingut en línia.
- **Arts Escèniques:** teatre, dansa, òpera i altres formes de representació en viu, així com la gestió d'esdeveniments culturals i festivals.
- **Videojocs:** desenvolupament, producció i distribució de jocs electrònics, competicions de videojocs a nivell professional.
- **Mitjans de comunicació:** mitjans de comunicació tradicionals com premsa escrita, ràdio i televisió i també mitjans de comunicació digitals com blogs, podcasts i plataformes de streaming.
- **Arquitectura i urbanisme:** creació de projectes arquitectònics, planificació urbana i disseny de paisatges urbans.
- **Arts digitals i multimèdia:** creació d'art digital, animació, efectes visuals, realitat virtual, realitat augmentada i altres formes de mitjans digitals interactius.

Entre aquestes tipologies d'Indústries Culturals i Creatives existeix gran interacció i superposició entre elles. No obstant això, existeixen diferències entre elles que rauen especialment en la seva naturalesa de producció, els mitjans utilitzats, els processos de creació i producció i les formes de distribució.

3.3 Principals tendències

Per comprendre la situació de les Indústries Culturals i Creatives al territori metropolità, és necessari analitzar tant aspectes quantitius com projectes destacats i també les tendències actuals i els elements clau en el desenvolupament econòmic i territorial de l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) des d'una perspectiva qualitativa.

Les tendències generals, influenciades pel context socioeconòmic i el desenvolupament econòmic i social, poden interactuar amb els sectors culturals i creatius de les ciutats, afectant la seva implantació al territori i el seu creixement futur.

A continuació, es destaquen algunes tendències tant de caràcter general (intersectorials i relacionades amb la realitat socioeconòmica en conjunt) com específiques del sector de les ICC. Aquestes tendències influeixen en el desenvolupament del sector i en la seva relació amb el territori.

3.3.1 Tendències de caràcter general

- **Digitalització i tecnologia:** la digitalització està transformant profundament les ICC, permetent la creació, distribució i consum de contingut de manera més àgil i global. Les tecnologies emergents com la realitat virtual, la intel·ligència artificial o la realitat augmentada ofereixen noves oportunitats per a la creativitat i la producció de contingut.
- **Globalització i mercat global:** els mercats culturals creatius estan cada vegada més interconnectats i globalitzats. Les ICC tenen l'oportunitat d'arribar a una audiència global, permetent una major difusió i comercialització dels seus productes i serveis.
- **Consum col·laboratiu i participatiu:** hi ha una creixent tendència cap al consum col·laboratiu, on els usuaris participen activament en la creació i cocreació de contingut. Aquesta participació pot ara conduir-se a través de diferents canals com per exemple les xarxes socials, les plataformes de crowdsourcing o els processos d'ecodisseny.
- **Sostenibilitat i responsabilitat social:** la sostenibilitat i la responsabilitat social són cada vegada més importants en les ICC. Hi ha una demanda creixent de productes i serveis sostenibles, així com una preocupació per l'impacte ambiental i social de les Indústries Culturals i Creatives que condueix a noves formes de fer i gestionar l'activitat.

Taula 3. Quatre exemples de les tendències generals de les ICC

Digitalització i tecnologia.

L'exposició anomenada "El món de van Gogh", és una experiència immersiva en què el visitant hi interactua amb l'exposició amb tots els sentits. La realitat 3D, tècniques aromàtiques i sabors traslladen un món de sensacions als participants. L'objectiu és aconseguir que l'espectador senti les percepcions de van Gogh durant el seu procés creatiu.

Globalització i mercat global.

El festival de música i espectacle Unite with Tomorrowland connectava simultàniament diferents espais d'actuació localitzats a punts dispers del món sota una mateixa temàtica escènica i música amb efectes sincronitzat de so, llum i pirotècnia.

Consum col·laboratiu i participatiu.

L'espai BesArt urbà és concebut com un museu obert d'art urbà ubicat a la façana de la llera del riu Besòs a Santa Coloma de Gramenet. El marge dret està a disposició lliure per a artistes mentre que l'esquerra acull obres d'artistes de renom mundial.

Sostenibilitat i responsabilitat social.

L'empresa ART VETRO treballa el vidre transformant les ampolles de Vichy Catalan en copes, gots, llums, setrillers, espelmes entre altres objectes artesanals.

3.3.2 Tendències específiques de les Indústries Culturals i Creatives

- **Col·laboració interdisciplinària.** Existeix una tendència creixent a la col·laboració entre diferents sectors creatius i disciplines amb la finalitat de crear nous productes i serveis innovadors resultats de la interrelació entre disciplines diferents durant el procés creatiu. Alguns exemples són la col·laboració entre ciència i art per crear projectes artístics que representin conceptes científics o fenòmens naturals (Bosc inundat del Cosmocaixa de Barcelona) o la combinació les arts visuals i la literatura per millorar l'expressió visual de la narrativa.
- **Economia de l'experiència:** la creació d'experiències immersives i emocionals és cada vegada més important dintre dels ICC. Aquesta orientació de l'activitat creativa implica la utilització de diverses tecnologies i tècniques com són l'ús de la realitat virtual, la realitat augmentada i d'espais físics dissenyats per estimular els sentits. Per exemple l'organització d'esdeveniment que col·laboren i integren diverses disciplines per oferir una experiència immersiva i emocional als assistents, aplicable a diferents finalitats: pedagògic, adquisició de destresa o lucratiu.
- **Innovació i adaptabilitat:** l'experimentació i incorporació d'avenços tecnològics en els processos creatius originen productes, serveis o experiències innovadores per al consumidor. Per exemple, l'empresa Cyborg Arts ofereix diferents serveis (conferències, xerrades, tallers, actuacions i obres d'arts) realitzats per artistes cibernètics.
- **Incorporació de IA:** la intel·ligència artificial pren un protagonisme molt important al sector de les ICC, això ha creat un debat dintre de la mateixa indústria i el seu ús. Per una banda, la IA fomenta la imaginació i enriqueix els processos creatius amb nous tipus de disseny i arquitectura inexplorada fins ara, però alhora genera una controvèrsia sobre els límits del seu ús. Un exemple, són els processos creatius generats automàticament per la IA: cançons, literatura, imatges, etc.
- **La impressió 3D:** la tecnologia d'impressió 3D permet crear una nova dimensió d'expressió artística i creativa, oferint als artistes la possibilitat d'explorar noves formes, textures i dimensions aplicades a l'escultura, disseny de vestuari i joieria entre altres disciplines artístiques. La tècnica artística d'impressió 3D requereix coneixement en modelatge tridimensional, programari d'impressió i postprocessament posterior per a l'acabat final, si escau.

Taula 4. Quatre exemples de les tendències específiques de les ICC

Col·laboració interdisciplinària

El conegut videojoc "League of Legends" involucra la participació d'alguns grups musicals coneguts en l'àmbit internacional com "Imagine dragon" per a la creació del tema musical Warriors. La col·laboració d'aquestes dues disciplines és mútuament beneficiosa perquè els hi permet visualitzar-se entre tipologies de consumidor diferents.

Economia de l'experiència

La col·laboració interdisciplinària (dissenyador, programador informàtic i el professional del ram en el qual s'aplica la simulació) ha permès generar una sala de necròpsies virtual per a l'aprenentatge de determinats protocols d'actuació.

El projecte ha estat coordinat per l'IES Ramón y Cajal de Múrcia i han participat l'Institut Hospital del Mar FP Sanitària, l'IES Carlos Castilla de Cadis, l'IES Ribera del Tajo de Toledo i l'empresa Innoarea.

Innovació i adaptabilitat

Visites virtuals als museus. El museu nacional Thyssen-Bornemisza permet al ciutadà de gaudir de les col·leccions i exposicions del museu de forma virtual. Gràcies a l'exploració super zoom i a la tecnologia gigapíxel, el visitant virtual descobreix detall de les obres no perceptibles a cop d'ull.

IA en el món de les ICC

L'empresa Coca-Cola, ha obert el concurs «Create Real Magic», on convida a participar a través d'una plataforma de IA, en la qual es combinen les capacitats de producció de text de GPT-4 i la generació d'imatges a partir de descripcions de Dall-E.

Els treballs triats apareixeran en les tanques publicitàries de Coca-Cola: Time Square de Nova York i Piccadilly Circus de Londres.

3.4 Projectes emergents amb impacte en les ICC

Actualment, s'executen projectes dinamitzadors del sector de les Indústries Culturals i Creatives a Barcelona i la seva àrea metropolitana. A continuació, s'exposen els més rellevants en clau metropolitana i que suposen una concentració de l'activitat cultural i creativa allà on s'ubica.

- Eix Besòs: les Tres Xemeneies: macroprojecte de Hub digital, audiovisual i del videojoc.
- Eix Llobregat: Districte Cultural de l'Hospitalet de Llobregat.
- Àrea i regió metropolitana: Festival Dansa Metropolitana.
- Barcelona ciutat: Taula Barcelona Creativa.

3.4.1 Eix Besòs: les Tres Xemeneies: macroprojecte de Hub digital, audiovisual i del videojoc

El projecte és una idea conjunta del Clúster Audiovisual de Catalunya i de l'Institut Català de les Indústries Culturals (ICEC), promogut per la Generalitat amb el compromís dels ajuntaments de Sant Adrià i Badalona, així com de la universitat i del sector empresarial implicat.

El projecte de les Tres Xemeneies és un gran projecte que serveix com a hub central per a les indústries digitals, audiovisuals i dels videojocs. Aquesta iniciativa té l'objectiu de fomentar la innovació, la col·laboració i el creixement en aquestes àrees dins de la regió metropolitana de Barcelona. Funciona com un espai central on les empreses, els professionals i els creadors poden connectar-se, col·laborar i desenvolupar noves idees i projectes.

En aquest espai, es poden trobar empreses i professionals de diversos sectors, com ara el cinema, la televisió, els videojocs, la tecnologia digital i altres àmbits relacionats. Aquesta diversitat permet la interacció i la creació d'oportunitats noves i emocionants. A més, Les Tres Xemeneies poden oferir serveis com ara espais de treball compartits, estudis d'edició, equips tècnics especialitzats i altres recursos que faciliten el desenvolupament i la producció de projectes creatius i digitals.

Per tant, Les Tres Xemeneies és un espai que permetrà captar talent tant nacional com internacional i formar els professionals del sector apostant per la innovació, proporcionant un entorn propici per a la col·laboració i la creació de contingut innovador en les indústries digitals, audiovisuals i dels videojocs.

3.4.2 Eix Llobregat: Districte Cultural de l'Hospitalet de Llobregat

La idea de Districte Cultural combina una realitat geogràfica amb una especialització econòmica i social. Es tracta d'àrees urbanes en què la política cultural fomenta l'assentament de projectes culturals i creatius.

La concentració urbana d'agents de les ICC (institucions i equipaments, projectes empresarials, associacions, artistes...) en facilita el coneixement d'uns i altres i l'establiment de llaços, generant una dinàmica de sinergies i col·laboracions que multiplica la capacitat que els agents tenen individualment.

En aquest sentit, la idea dels Districtes Culturals és similar a la dels clústers empresarials, però amb les singularitats pròpies de l'activitat cultural: combina l'objectiu econòmic amb finalitats socials i pròpiament culturals i totes dues tenen un component molt important. Per aconseguir-ho, l'Hospitalet de Llobregat ofereix també diferents incentius fiscals (bonificacions de l'IAE, de l'IBI i de l'ICIO) que facilitin la instal·lació d'aquests agents a la ciutat.

En les mateixes paraules del Districte Cultural de l'Hospitalet de Llobregat:

"El Districte Cultural és un projecte estratègic de ciutat que té la cultura com a motor de transformació i de creixement social i econòmic, per convertir L'Hospitalet en una ciutat capdavantera de l'àrea metropolitana. La creativitat, el talent i la innovació en són els protagonistes".

Una aposta perquè els sectors culturals i creatius dinamitzin la ciutat i millorin la qualitat de vida de les persones.

"És un espai obert a tothom, en constant transformació, on treballen i conviuen creadors, emprenedors, artistes i ciutadans, i amb gran potencialitat per la seva localització dins l'àrea metropolitana. Al Districte Cultural hi ha estudis d'artistes i creatius, locals d'assaig i de música en viu, galeries d'art, espais de producció audiovisual, estudis de disseny, arquitectura i publicitat, tallers de disseny de moda i de joies, etc. La majoria estan instal·lats en espais industrials en desús i antics tallers dels barris i cobreixen diferents fases de la cadena de producció cultural: formació, creació, producció, difusió i distribució.

Actualment, comptem amb més de 500 agents, que se sumen als més de 30 equipaments de la ciutat, als gairebé 60 festivals que se celebren (molts d'ells metropolitans), a banda dels llocs d'interès de la ciutat, els espais de restauració i cuina creativa, o les associacions culturals locals"

3.4.3 Àrea i regió metropolitana: Festival Dansa Metropolitana

Dansa Metropolitana és un festival que es configura des d'una visió àmplia a diferents nivells:

- Es desenvolupa en un total de 12 ciutats metropolitananes, amb una mirada que va més enllà dels límits administratius de la mateixa AMB, d'acord amb una realitat metropolitana que és més àmplia que la mateixa institució. Així, s'incorporen a la dinàmica ciutats com Granollers, Terrassa i Sabadell. Els límits, per tant, coincideixen més amb la realitat sociològica de la regió metropolitana que no pas amb els de la realitat institucional de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
- Es desenvolupa en una varietat àmplia d'espais: teatres, centres cívics, carrers, places i altres espais singulars del patrimoni arquitectònic. Exprimint així el potencial de la cultura per acostar-se a la ciutadania des d'una varietat àmplia d'espais, i en especial reivindicant l'ús de l'espai públic amb finalitats socials i culturals, dotant espais urbans de vitalitat.
- Exposa la dansa en tota la seva amplitud en concepte de gèneres: clàssica, contemporània, urbana, flamenc... i ho fa també amb formats diferents, inclòs no només espectacles sinó tallers, conferències i cinema

sobre dansa. Això compon un ampli programa de més de 300 activitats.

El festival, per tant, té valor no només per al públic i el valor cultural de la proposta i el dinamisme social que aporta a les ciutats, sinó perquè contribueix a enfortir el sector professional de la dansa a través de la programació d'espectacles i, alhora, relliga un teixit metropolità que és una oportunitat per al desenvolupament conjunt de tots els que hi formen part, trencant barreres administratives que sovint limiten les oportunitats d'acció.

En clau de sector professional destaca específicament que, més enllà de la programació, en la darrera edició, el festival va participar de la coproducció de 10 noves peces de nous creadors.

D'aquesta forma, la realització d'un esdeveniment cultural permet articular un sector i un territori, contribuint així a objectius no només culturals sinó també socials i polítics.

3.4.4 Barcelona ciutat: Taula Barcelona Creativa

La Taula Barcelona Creativa és una plataforma que aglutina des d'escoles i universitats fins a empreses i professionals passant per administracions, organismes articuladors i programes de difusió. La seva seu s'ubica al Disseny Hub (DHUB).

Es tracta d'un projecte vinculat a la Mesura de Govern d'impuls de les Indústries Culturals i Creatives que va ser aprovada l'octubre de 2019. És, per tant, una mostra de l'interès estratègic que les administracions tenen amb relació a les ICC i, en aquest cas, en aquell segment d'activitats vinculats al disseny en un sentit ampli, en concepte de creativitat.

La Taula contribueix a l'estructuració del sector servint d'espai de trobada. Posa en relació amb els agents per facilitar-ne la coordinació i acció col·lectiva, millorant la seva capacitat d'influència sobre decisions públiques i legals. Alhora, contribueix a generar un node central com és el DHUB, el que facilita l'organització i la comunicació efectiva, establint un referent de determinats serveis i activitats orientades al sector.

En formen part fins a 70 persones vinculades al sector de diferents formes, i està presidida per part dels responsables de govern (tinents d'alcaldia i regidors) en àrees com treball, competitivitat, educació i cultura, turisme i les mateixes Indústries Culturals i Creatives. Els seus membres s'organitzen en grups de treball que persegueixen objectius específics i tenen una naturalesa temporal. Serveixen per aprofundir en temàtiques específiques segons l'interès de la Taula i la realitat del

sector, amb la vocació de generar resultats concrets i/o pràctics.

Les funcions de la Taula Barcelona Creativa atenent el seu document fundacional són:¹

▪ **Debatre, suggerir o incentivar propostes en favor de les Indústries Culturals i Creatives:**

- Propostes dirigides a les diferents administracions.
- Propostes de canvis legislatius o normatius.
- Projecció internacional del sector.
- Interacció amb altres sectors de l'economia.
- Coordinació i col·laboració entre els diferents agents dels sectors creatius.
- Generació de dades i coneixement sobre els sectors creatius.

▪ **Proposar i desenvolupar projectes específics:**

- Dissenyar i desenvolupar projectes que sorgeixin en els espais de debat i intercanvi de la Taula. Barcelona Creativa ha de tenir un vessant operatiu que permeti concretar algunes de les idees que es plantegin.

3.5 Capítol en un minut

El present estudi pren com a referència el model de l'Idescat que fa servir com a punt de partida la delimitació elaborada pel grup de l'ESSnet-Culture en la que les indústries culturals i creatives engloben les següents àrees:

Cinema i televisió

Música

Arts visuals i disseny

Arts Escèniques

Videojocs

Edició i publicació

Publicitat

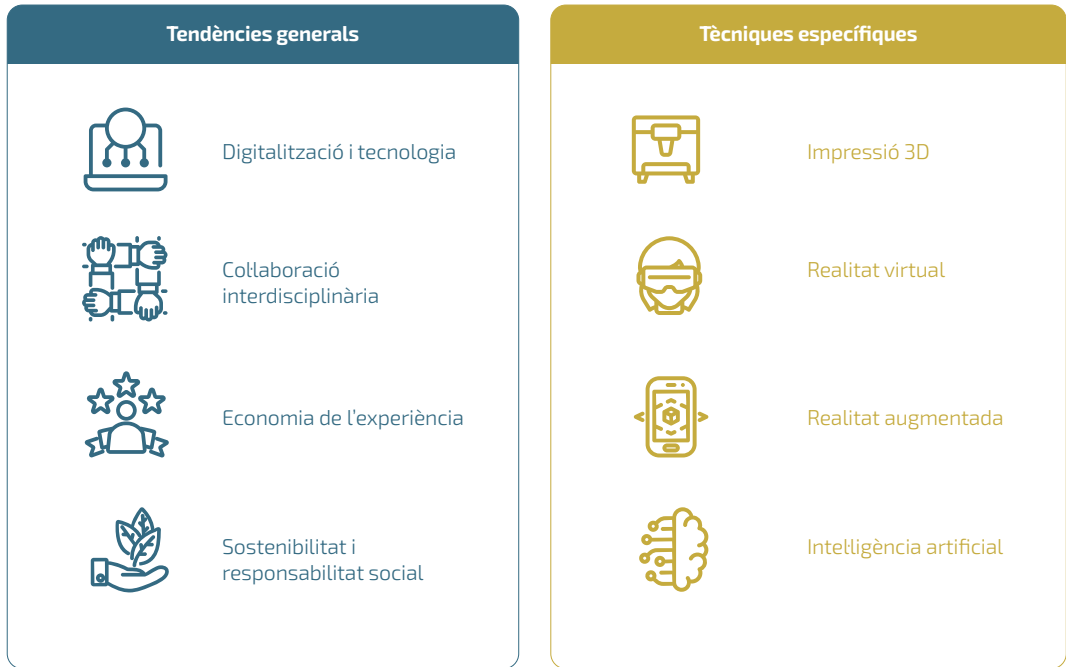
Arquitectura i urbanisme

Arts digitals i multimèdia

¹ <https://empreses.barcelonactiva.cat/barcelona-creativa>

Algunes tendències tant de caràcter general (intersectorials i relacionades amb la realitat socioeconòmica en conjunt) com específic del sector de les ICC (tècniques) són:

Els projectes d'àmbit metropolità amb impacte en les ICC són:

- Les Tres Xemeneies: macroprojecte de Hub digital, audiovisual i del videojoc.
- Districte Cultural de l'Hospitalet de Llobregat.
- Festival Dansa Metropolitana.
- Taula de Barcelona Creativa.

4 APROXIMACIÓ A L'ACTIVITAT I EL MERCAT DE TREBALL DEL SECTOR DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES

Aquest capítol té l'objectiu d'analitzar l'activitat i el mercat de treball del sector de les ICC. En concret, es porta a terme una radiografia de l'ocupació i del teixit productiu, s'examina la seva dinàmica i, finalment, es mostren dades sobre el perfil de la persona ocupada i desocupada al sector.

Les fonts d'informació utilitzades han estat cinc:

- Registre de persones treballadores afiliades a la seguretat Social, consultat a la secció d'estadístiques de la Seguretat Social.
- Treball per ocupacions, secció de l'Observatori del Mercat de Treball i Model Productiu.
- Cens de la població de 2021 a través del qual es descriu el perfil majoritari de la persona ocupada al sector.
- Enquesta de Població Activa (EPA), a través de la qual es descriu el perfil majoritari de la persona desocupada al sector.
- Dades del Registre Mercantil (SABI) per al dimensionament del sector a l'àrea metropolitana de Barcelona.

Alguns apunts metodològics

A l'apartat metodològic del present document s'identifica el perímetre d'activitats econòmiques de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques

(CCAIE-09) a un nivell de detall de 4 dígits i que en total conformen la selecció d'un conjunt de 38 activitats.

No obstant això, aquest nivell de desagregació no es troba disponible per a totes les fonts d'informació utilitzades en l'anàlisi del sector. És per això que ha calgut introduir un altre nivell de detall superior (3 dígits del CCAIE-09). Aquest fet obliga a l'agregació d'activitats que en el marc teòric no estan incloses, però que permeten avaluar les característiques del sector en termes de perfil professionals, desocupació, nivell formatiu, edat i sexe, així com les categories ocupacionals més freqüents.

A més, l'àmbit territorial de l'anàlisi és la província de Barcelona a diferència d'altres edicions on el marc territorial era la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB). Això és resultat de l'exigència de treballar amb la dimensió econòmica del sector amb el nivell més gran de desagregació possible de la informació, fet que obliga a escollir la dimensió provincial.

No obstant això, per suplir la manca de visió més local, l'apartat compta amb un epígraf específic que analitza l'activitat econòmica del sector a Barcelona ciutat i municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona. Aquesta escala territorial ha implicat utilitzar altres fonts d'informació i marc d'anàlisi diferent, les quals s'especifiquen en el mateix apartat.

L'estudi identifica el perímetre econòmic de les ICC en 38 activitats de les CCAIE-09. L'anàlisi es centra a la província de Barcelona, amb secció específica per a Barcelona ciutat i municipis de l'Àrea Metropolitana.

4.1 Radiografia actual de l'ocupació.

Segons les dades d'Afiliacions a la Seguretat Social, a la província de Barcelona treballen 113.852 persones al sector de les ICC, fet que suposa el 2,0% de la població donada d'alta amb data a setembre de 2023. Pel que fa al nombre d'empreses aquest ascendeix a 8.008, representant l'1,7% del conjunt del teixit empresarial de la demarcació.

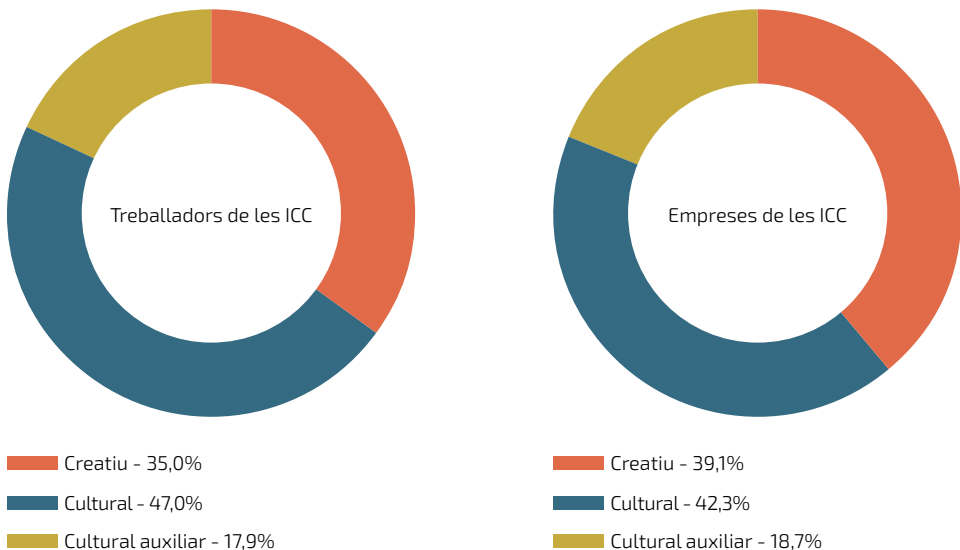
Taula 5 Treballadors i empreses del sector de les ICC. Província de Barcelona. Setembre 2023

Àmbit ICC	Assalariats	Autònoms	Empreses
Creatiu	24.627	15.273	3.128
Cultural	35.678	17.837	3.386
Cultural auxiliar	16.690	3.746	1.494
Total	76.995	36.856	8.008

Font: estadístiques de la Seguretat Social.

Darrere d'aquestes dades globals s'identifiquen realitats diferents per als diversos àmbits de les ICC. Així, si s'analitza la representació dels treballadors autònoms en cada una d'elles es percep la importància d'aquest règim en l'activitat creativa i cultural, situació que representa 1 de cada 3 persones ocupades en aquests dos àmbits; concretament el 38,2% a les creatives i el 33,3% a les culturals. En canvi, la proporció d'autònoms de l'àmbit cultural auxiliar és del 18,3%, propera al pes del règim autònom en el conjunt de la població afiliada a la província de Barcelona (14,7%). Per tant, un tret de les ICC és l'elevat pes de l'ocupació autònoma (un terç), en especial a l'àmbit creatiu i cultural.

Gràfic 1 Distribució dels treballadors i empreses per sectors de les ICC. Província de Barcelona. Setembre 2023

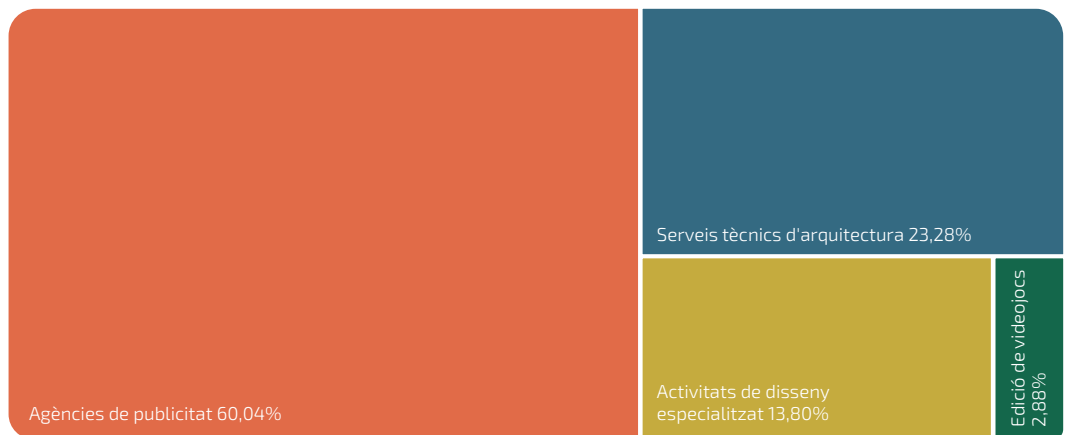
Font: elaboració pròpia a partir de les estadístiques de la Seguretat Social.

Igualment, la distribució de la població ocupada i empreses per àmbits apunta una major concentració de l'activitat a determinats segments de les ICC; més de tres quartes parts de les empreses i l'ocupació són de l'àrea creativa i cultural.

Aquesta diferència interna dels àmbits de les ICC és traslladable a l'anàlisi en termes de la distribució de l'ocupació per activitats econòmiques. Així, mentre que l'ocupació de l'àmbit creatiu i l'àmbit cultural auxiliar es troba concentrada principalment en una o dues d'activitats, l'ocupació de l'àmbit cultural es desplega per un ampli espectre d'activitats econòmiques. Dels següents gràfics destaquen les activitats següents de cada àmbit:

- **Àmbit creatiu:** les agències de publicitat ocupen gaire un terç d'aquest segment de les ICC.
- **Àmbit cultural:** les Arts Escèniques i les activitats de producció cinematogràfica i de vídeo lideren l'ocupació amb un 12,4% i 9,6% respectivament. A certa distància altres 5 activitats són destacables amb representació pròxima al 8%: activitats de traducció i d'interpretació; activitats de radiodifusió; creació artística i literària, i edició de llibres.
- **Àmbit cultural auxiliar:** una mica més de la meitat de l'ocupació treballa en altres activitats d'impressió i Arts Gràfiques.

Gràfic 2 Distribució de la població ocupada de l'àmbit creatiu de les ICC segons activitats econòmiques (CCAE-09 4d). Província de Barcelona. Setembre 2023

Font: elaboració pròpia a partir de les estadístiques de la Seguretat Social.

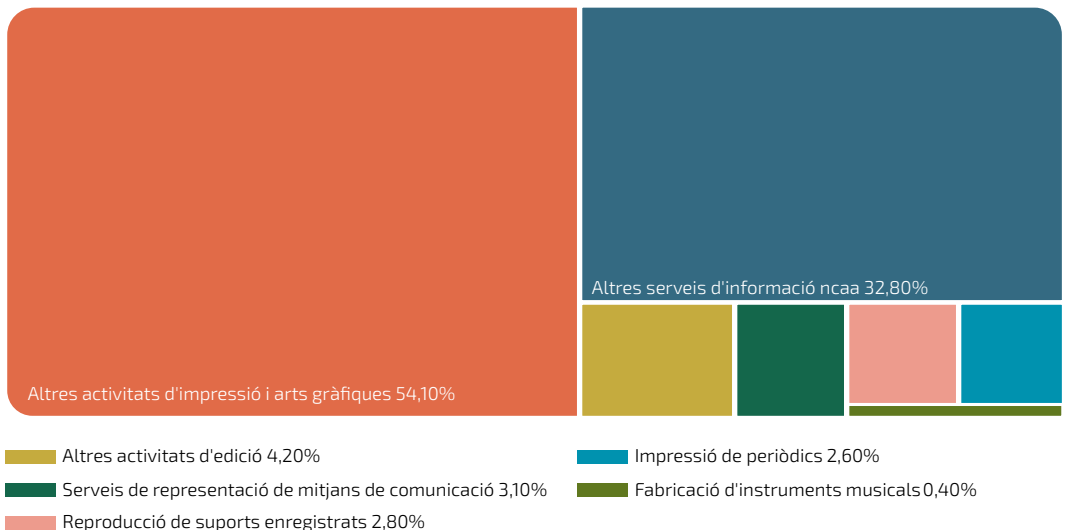

Gràfic 3 Distribució de la població ocupada de l'àmbit cultural de les ICC segons activitats econòmiques (CCAÉ-09 4d). Província de Barcelona. Setembre 2023.

Font: elaboració pròpia a partir de les estadístiques de la Seguretat Social.

Gràfic 4 Distribució de la població ocupada de l'àmbit cultural auxiliar de les ICC segons activitats econòmiques (CCAÉ-09 4d). Província de Barcelona. Setembre 2023.

Font: elaboració pròpia a partir de les estadístiques de la Seguretat Social.

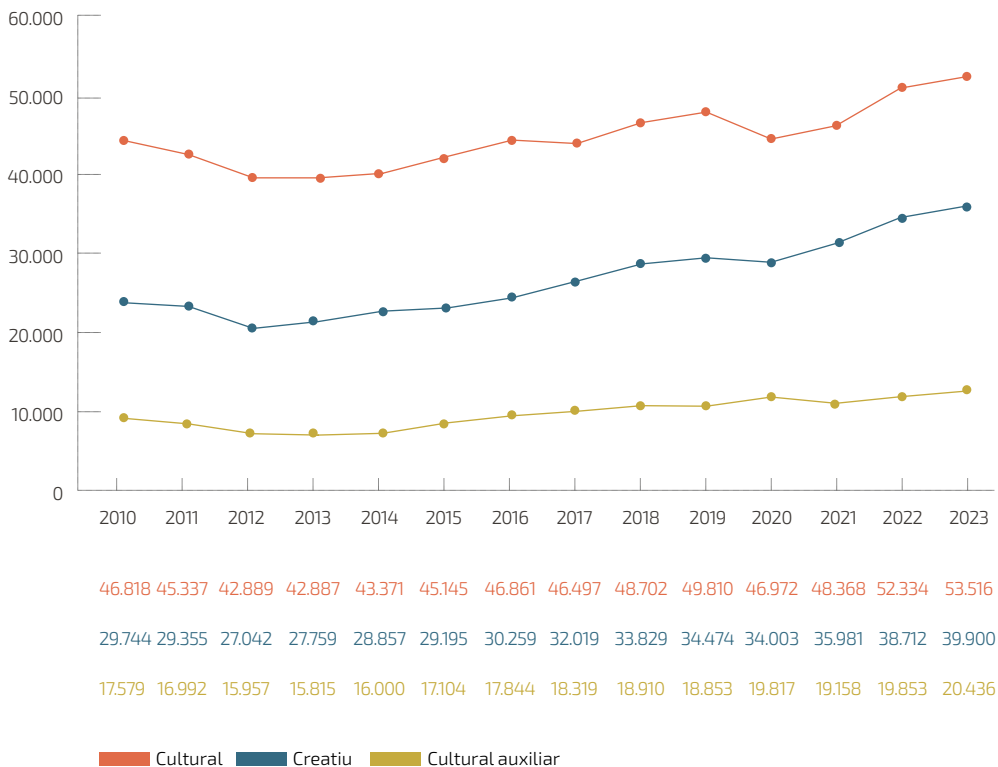
4.2 Dinàmica de l'ocupació

Als inicis de la segona dècada del segle XXI, la població ocupada a les ICC a la província de Barcelona era de 96.151 persones, vint-i-dos anys després aquesta xifra ha augmentat un 17,4% fins a arribar a les 112.921 persones actives en el sector.

Aquest increment ha anat al compàs del creixement econòmic durant el període analitzat. Així el 2010 el pes de la població treballadora del sector representava el 2,0% del total, xifra que manté la mateixa proporció al final de la sèrie temporal. En realitat, la corba evolutiva del conjunt de la població ocupada i la de les ICC és similar, distingint-se quatre períodes:

- **2010-2013:** disminució de l'ocupació durant el període a conseqüència de la crisi econòmica iniciada el 2008.
- **2014-2018:** creixement gradual de l'ocupació. Sortida de la crisi econòmica i estabilitat del pes de les ICC sobre el conjunt de les activitats econòmiques.
- **2019-2020:** inici d'una recessió de l'ocupació que es profunditza amb l'impacte de la Covid-19.
- **2021-2023:** recuperació de l'activitat econòmica en els darrers 2 anys arribant a valors bastant superiors als de l'inici de la sèrie l'any 2020 a tots tres àmbits de la ICC.

Gràfic 5 Evolució de l'ocupació per àmbits econòmics de les ICC. Província de Barcelona. 2010-2023.

Font: elaboració pròpia a partir de les estadístiques de la Seguretat Social.

Així doncs, el resultat de la dinàmica de l'ocupació de les ICC dibuixa un sector que malgrat la recessió patida en el període 2019-2020 a causa de la COVID, aconsegueix créixer en especial l'àmbit creatiu el qual s'ha incrementat un 34,1% respecte al 2010. Igualment, és destacable també el creixement produït en l'àmbit cultural auxiliar (16,3%) i del cultural (14,3%). Per tant, malgrat la destrucció d'ocupació arran de la Covid-19, el volum actual de l'ocupació s'ha recuperat fins i tot a nivells superiors a inicis de la sèrie temporal, any 2010.

4.3 Perfil de les persones ocupades.

Aquest epígraf recull les característiques bàsiques de la composició del personal ocupat de les activitats vinculades a les ICC: edat, sexe, nivell formatiu i ocupació. Per a la seva descripció s'ha emprat dues fonts de dades, Cens de població 2021 i l'Enquesta de la Població Activa (EPA), que permeten un nivell de desagregació de l'activitat econòmica a tres dígits de la classificació CCAE-09 disponibles per a la província de Barcelona.

En termes de conjunt de les ICC, el sector presenta una ocupació força paritària, ja que el 51,3% de l'ocupació és masculina. Pel que fa, a l'edat de la població treballadora, el gran gruix està formada per personal entre 35 i 49 anys (42,7%), seguit dels de 16-34 anys (31,7%). Per tant, en aquest sentit, el relleu generacional des d'una perspectiva de conjunt no sembla un aspecte crític del sector a curt termini. Amb relació al nivell formatiu, la majoria tenen estudis universitaris o de formació professional, 78,8%.

A marge d'aquests resultats globals, els diferents àmbits de les ICC presenten particularitats que es detallen a continuació:

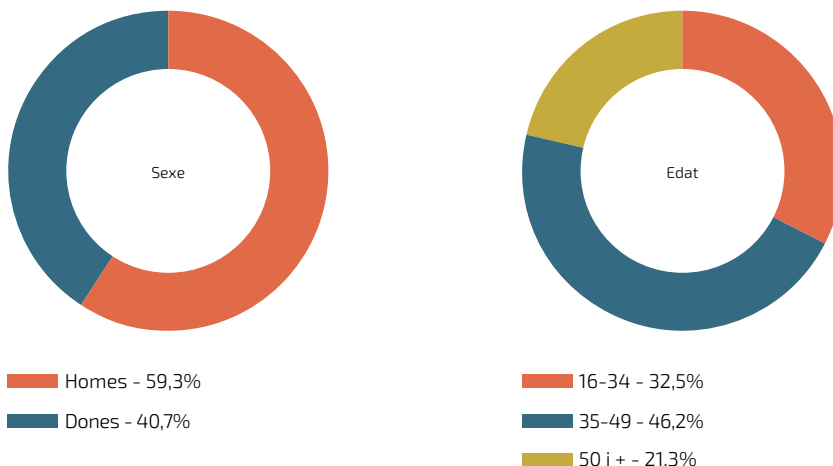
- La **possible manca de recanvi generacional en l'àmbit cultural auxiliar a mitjà termini**. La proporció de personal de 55 i més anys (36,6%) és superior al de 16-34 anys (17,4%), a més, el creixement de l'ocupació entre 2021 i 2023 ha estat del 7,8%.
- El diferent grau de **rellevància dels ensenyaments formatius especialitzats de formació professional i universitària**. Més del 75% de la població ocupada a l'àmbit creatiu compta amb estudis universitaris i un 11% FP; a l'àmbit cultural és universitària el 58,7% i FP el 26,1%; en canvi, a l'auxiliar el 44,9% és d'FP i un 30,8% universitària. Tot i aquestes diferències, és un sector econòmic que demanda professionals qualificats i de nivell formatiu superior.

4.3.1 Perfil de les persones ocupades a l'àmbit creatiu.

L'ocupació de l'àmbit creatiu està més masculinitzada que el conjunt de les ICC. En realitat, segons el Cens de població de 2021, el 59,3% de la població treballadora en activitats creatives de la demarcació de Barcelona eren homes. Aquesta major proporció d'homes és resultat d'una major ocupació i presència masculina a les activitats d'edició de programes informàtics (72,5%) i dels serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria (68,4%). En canvi, les activitats de publicitat i de disseny especialitat la quota de dones és del 53,7% i 57,1% respectivament.

Gràfic 6 Distribució de la població ocupada a l'àmbit creatiu per edat i sexe. Província de Barcelona 2021.

Font: Cens de població 2021 - INE.

Pel que fa al nivell formatiu de la població ocupada de l'àmbit creatiu, tres quartes part compten amb estudis universitaris, però aquesta proporció no ho és per a totes les activitats que l'integren. Així, la formació professional és el nivell més habitual en l'activitat d'edició de programes informàtics (55,7%). A la resta, ho és la universitària, essent del 83,7% en l'activitat de serveis tècnics d'arquitectura i enginyeria. En qualsevol cas, a totes les activitats es requereix formació especialitzada sigui universitària o de formació professional.

Gràfic 7 Distribució de la població ocupada a l'àmbit creatiu per nivell formatiu. Província de Barcelona 2021.

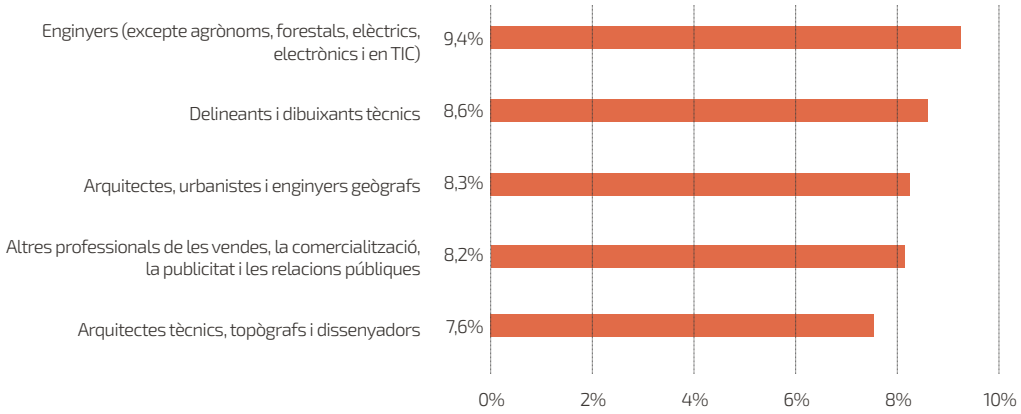
Font: Cens de població 2021 – INE.

En relació amb l'ocupació (gràfic 8), existeix una concentració de la contractació en ocupacions vinculades a l'arquitectura, disseny i publicitat. Concretament, 5 ocupacions concentren el 42,0% dels llocs de treball de l'àmbit creatiu, les quals són:

- Enginyers.
- Delineants i dibuixants tècnics.
- Arquitectes, urbanistes i enginyers i geògrafs.
- Altres professionals de publicitat i comerç.
- Arquitectes tècnics, topògrafs i dissenyadors.

Gràfic 8 Distribució de la població ocupada a l'àmbit creatiu per ocupacions (CNO-11 3d.).
Província de Barcelona 2021

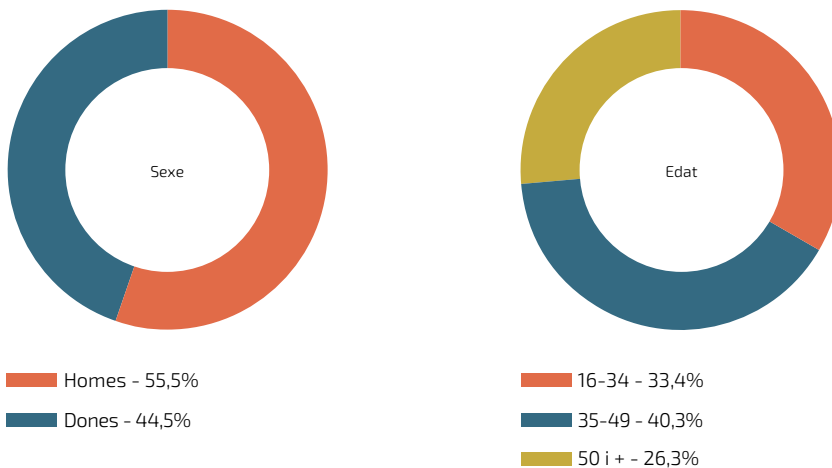
*La resta d'ocupacions (81 en total) sumen 58,0%.

Font: Cens de població 2021 – INE.

4.3.2 Perfil de les persones ocupades a l'àmbit cultural

L'àmbit cultural presenta una ocupació lleugerament feminitzada, on el 55,5% de les persones treballadores són dones. La seva major proporció és resultat d'una major presència de dones en aquelles activitats amb més contractació com són les activitats de traducció i interpretació i altres activitats d'educació. A totes dues activitats econòmiques les dones ocupen un terç dels llocs de treball. En canvi, a les activitats de radiodifusió els homes representen el 65,3%.

Gràfic 9 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultural per edat i sexe.
Província de Barcelona. Any 2021.

Font: Cens de població 2021 – INE.

Segons el nivell formatiu de la població ocupada de l'àmbit cultural, la meitat compta amb estudis universitaris i una quarta part amb estudis de formació professional. No obstant, existeix diferència per activitats econòmiques, algunes d'elles amb majoria de presència universitària i d'altres de formació professional.

Activitats culturals amb gairebé **tres quartes parts dels llocs ocupats per personal universitari**:

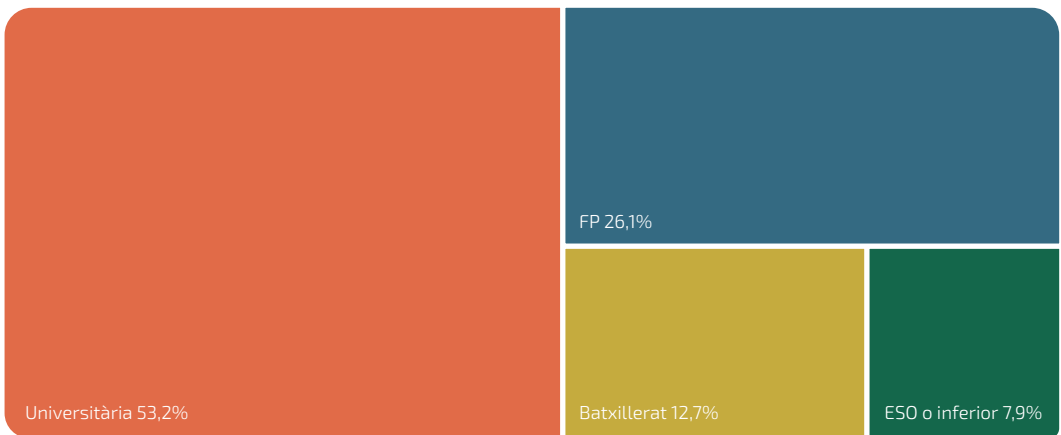
- Edició de llibres, periòdics i altres activitats d'edició.
- Activitats cinematogràfiques, de vídeo i de programes de televisió.

- Activitats de radiodifusió.
- Altres activitats d'educació.
- Activitats de creació, artístiques i d'espectacles.

Activitats culturals amb **més d'un terç dels llocs ocupats per personal de formació professional**:

- Comerç al detall d'articles culturals i recreatius.
- Activitats d'enregistrament de so i edició musical.
- Activitats de programació i emissió de televisió.
- Lloguer d'efectes personals i domèstics.

Gràfic 10 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultural per nivell formatiu. Província de Barcelona 2021.

Font: Cens de població 2021 – INE.

En relació amb l'ocupació, gairebé un terç dels llocs de treball de l'àmbit cultural pertanyen a dues ocupacions:

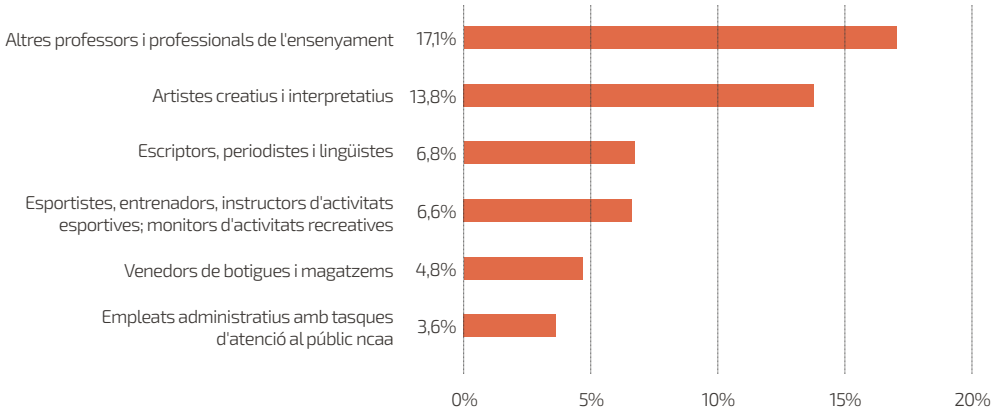
- Altres professors i professionals de l'ensenyament. Aquest epígraf 232 de la Classificació Nacional d'Ocupacions (CNO 2011) inclou els docents d'ensenyaments no reglats de música, dansa i d'arts entre d'altres.
- Artistes creatius i interpretatius que en la descriptiva de la CNO 2011 inclou en els artistes d'arts plàstiques i visuals; compositors, músics i cantants; coreògrafs i ballarins; directors de cinema, de teatre i afins; actors, locutors de ràdio, televisió i altres presentadors; així com altres professionals de l'espectacle.

Altres ocupacions rellevants, però amb menor presència són:

- Activitats de programació i emissió de televisió.
- Lloguer d'efectes personals i domèstics.

Gràfic 11 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultural per ocupació (CNO-11 3d).
Província de Barcelona. Any 2021.

Font: Cens de població 2021 – INE.

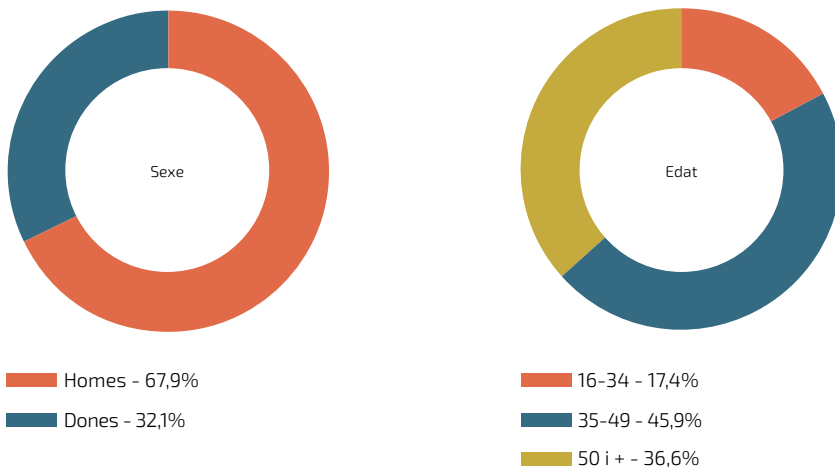
*La resta d'ocupacions (80 en total) sumen 47,2%

4.3.3 Perfil de les persones ocupades a l'àmbit cultural auxiliar.

El 96,5% de l'activitat de l'àmbit cultura auxiliar es concentra en les Arts Gràfiques i activitats dels serveis que s'hi relacionen. D'acord amb la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques (CCAIE 2009), el grup d'activitat comprèn: la impressió de diaris, llibres, publicacions periòdiques, impresos comercials, targetes de felicitació, altres materials impresos i activitats complementàries associades a la impressió com ara l'enquadernació, els serveis de fotogratat i la representació de les dades en imatge.

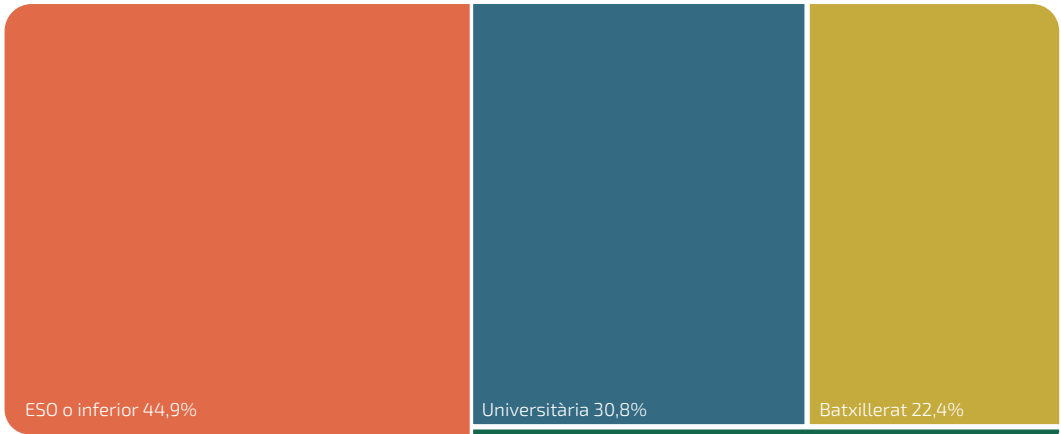
Gràfic 12 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultural auxiliar per edat i sexe.
Província de Barcelona. Any 2021.

Font: Cens de població 2021 – INE.

Realment, es tracta de l'àmbit de les ICC més diferent de la mitjana del conjunt i en comparació amb els altres dos que el formen, creatiu i cultural. Per una banda, el percentatge d'homes és molt més elevat, representant una mica més dels dos terços. A més, la proporció de persones de 50 i més anys és molt superior que el de 16-34 anys, fet que limita la capacitat de relleu generacional a mitjà termini. El nivell formatiu actual de la majoria de la població ocupada és d'ESO o inferior, segurament resultat de l'envelliment de la plantilla del sector cultural auxiliar.

Gràfic 13 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultura auxiliar per nivell formatiu. Província de Barcelona. Any 2021.

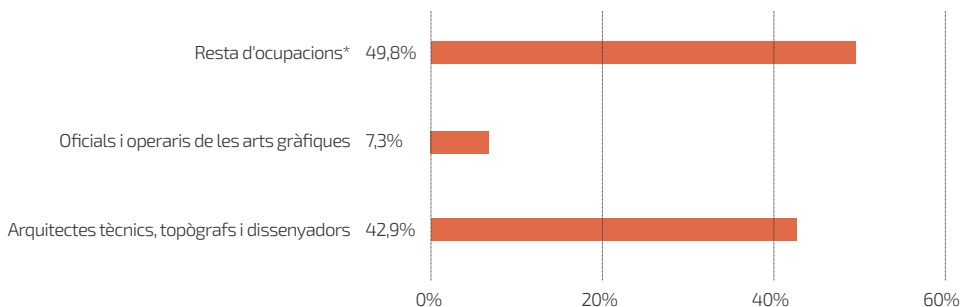

Font: Cens de població 2021 – INE.

■ FP 1,9%

D'acord amb el predomini de l'activitat d'arts gràfiques i activitats relacionades, l'ocupació d'oficials i operaris de les arts gràfiques comptabilitza el nombre més gran d'ocupacions, el 49,8%. L'ocupació en qüestió comprèn els treballadors de processos de preimpresió, d'impresió i enquadernació. La formació necessària per treballar en ella està contemplada en l'oferta d'ensenyaments de l'oferta formativa de formació professional de la família arts gràfiques. Tot i això, la proporció d'ocupats amb aquest nivell formatiu és molt baix, 1,2%, un fet a considerar per elaborar actuacions en el camp de les arts gràfiques.

Gràfic 14 Distribució de la població ocupada a l'àmbit cultural auxiliar per ocupació (CNO-11 3d). Província de Barcelona. Any 2021.

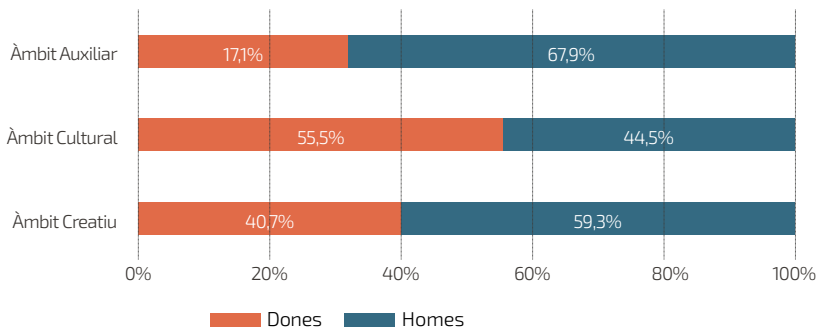
*El 42,9% engloba 76 ocupacions

Font: Cens de població 2021 – INE.

4.3.4 Perfil de les persones ocupades en clau comparativa dels àmbits de les ICC.

En termes comparatius dintre del sector de les ICC, es pot observar que l'àmbit cultural concentra més dones que homes en comparació amb els altres dos àmbits. Aquesta diferència de proporcions és el resultat d'una major presència de dones en aquelles activitats amb més contractació com són: les activitats de traducció i interpretació i altres activitats d'educació. Al contrari, l'àmbit amb menys dones és l'auxiliar. En aquest àmbit integrat per la impressió de diaris, llibres, publicacions periòdiques, impresos comercials, targetes de felicitació, altres materials impresos i activitats complementàries associades a la impressió com ara l'enquadernació, els serveis de fotogratat i la representació de les dades en imatge, la masculinització és més visible que en els altres, representant una mica més dels dos terços del total de l'àmbit.

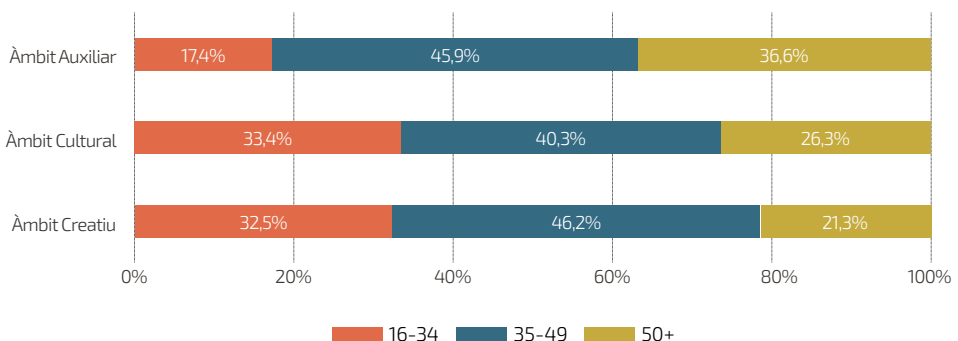
Gràfic 15 Distribució de la població ocupada per àmbits de les ICC i sexe. Província de Barcelona. Any 2021.

Font: Cens de població 2021 – INE.

Pel que fa a l'edat, a tots tres àmbits del sector de les Indústries Culturals i Creatives (ICC), es destaca la concentració de la majoria dels ocupats a la franja d'edat de 35 a 49 anys. L'àmbit creatiu lidera amb un 46,2%, seguit de prop pel l'àmbit auxiliar amb un 45,9%.

Gràfic 16 Distribució de la població ocupada per àmbits de les ICC i edat. Província de Barcelona. Any 2021.

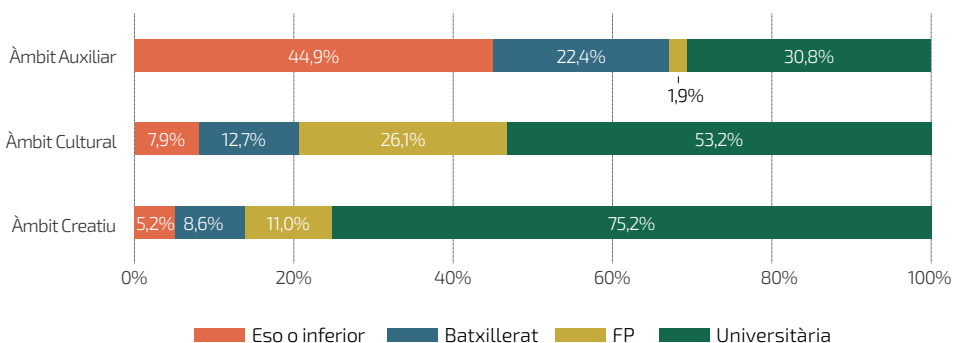

Font: Cens de població 2021 – INE.

Enfocant-nos ara en la franja d'edat més elevada, concretament els 50 anys i més, es fa evident que la proporció de persones d'aquest grup és significativament superior a la de la franja de 16-34 anys en l'àmbit auxiliar. Aquest fet limita la capacitat de relleu generacional a mitjà termini en aquest àmbit específic. Cal assenyalar que aquesta tendència no es replica en els altres àmbits, ja que les proporcions de gent jove (16-34 anys) són més elevades que les de la franja de 50+ en aquests casos.

Gràfic 17 Distribució de la població ocupada per àmbits de les ICC i nivell formatiu. Província de Barcelona. Any 2021.

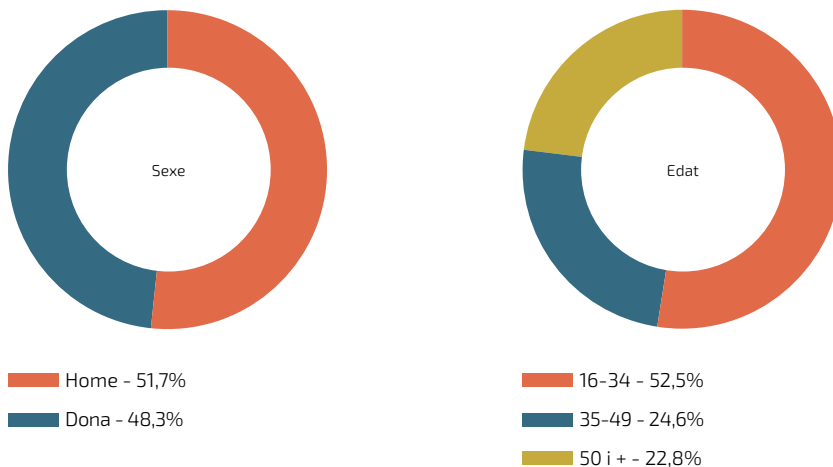
Font: Cens de població 2021 - INE.

En relació al nivell educatiu de la població ocupada, destaquen dues tendències contradictòries. D'una banda, en l'àmbit creatiu i cultural, entre la meitat i les tres quartes parts de la població posseeixen estudis universitaris, seguida d'una quarta part que compta amb formació professional. En canvi, a l'àmbit auxiliar, el nivell educatiu actual de la majoria de la població ocupada és d'ESO o inferior, probablement com a resultat de l'envelliment de la plantilla destacat al gràfic anterior.

4.4 Perfil de les persones desocupades

En aquest apartat es descriuen els aspectes més destacables pel que fa a l'atur en aquest sector i el perfil de la persona aturada (sexe, edat i nivell de formació). Tal com succeeix a l'apartat anterior, només es disposen dades sobre activitat econòmiques desagregades a 3 dígits, de manera que l'anàlisi no s'ha pogut realitzar a partir de la selecció d'activitat específica adoptada en els dos primers apartats d'aquest capítol. La font de dades per a la seva elaboració ha estat l'Enquesta de la Població Activa (EPA). Al tractar-se d'una enquesta amb una mostra limitada per a l'avaluació de la desocupació a les ICC, s'ha optat per treballar amb dades relatives i en l'àmbit de conjunt per evitar desvirtuar la realitat del sector.

Gràfic 18 Distribució de la població desocupada a les ICC per edat i sexe.
Província de Barcelona. Any 2022.

Font: Enquesta de la Població Activa, 3er trimestre – INE.

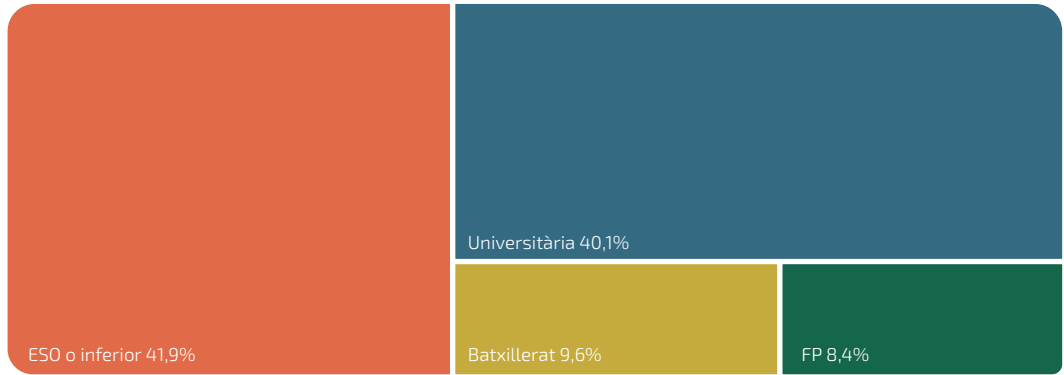
La desocupació de les ICC es mostra força paritària, essent la masculina lleugerament superior a la femenina. Aquest patró es pot considerar esperat ja que el sector compta amb més homes ocupats que dones.

Pel que fa a l'edat, la meitat de les persones aturades tenen menys de 34 anys, fet que desencana amb la distribució de la població ocupada majoritàriament de més de 35 anys. No obstant això, la temporalitat és més habitual en edats més grans, argument que explicaria la seva major proporció.

“ La desocupació a les ICC es concentra principalment entre els professionals amb estudis universitaris i ESO o inferior. Aquesta distribució està força determinada per la composició de l'ocupació del sector, caracteritzada per la forta presència del nivell formatiu universitari a l'àmbit creatiu i cultural i el de més baixa formació a l'auxiliar.

Gràfic 19 Distribució de la població desocupada a les ICC per nivell formatiu.
Província de Barcelona. Any 2022.

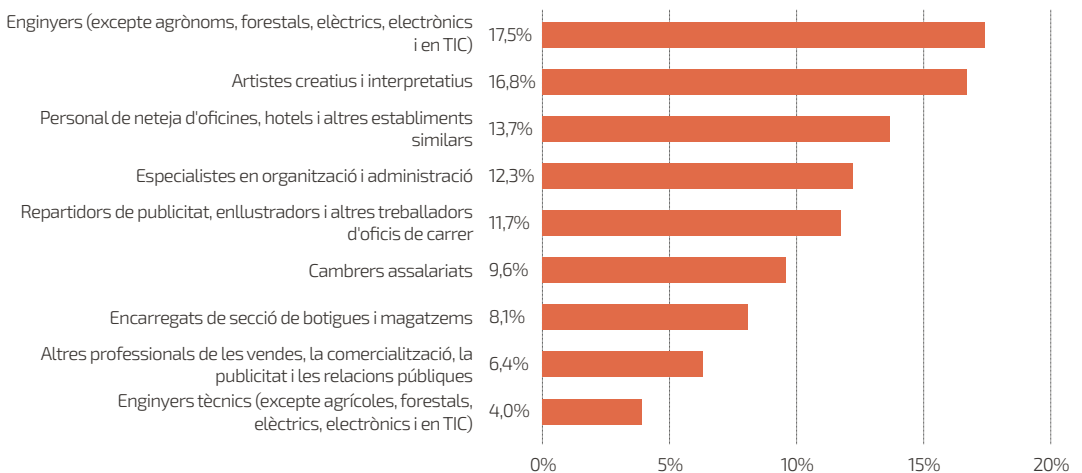
Font: Enquesta de la Població Activa, 3er trimestre – INE.

En relació a la desocupació de les ICC per nivell formatiu, la seva distribució mostra una concentració de població aturada amb estudis universitaris i ESO o inferiors. L'afectació de la desocupació a aquests dos extrems formatius pot semblar contradictori, però es pot establir una certa explicació d'acord amb la composició de la població ocupada i a les ocupacions amb més atur.

Tenint en compte la estructura de l'ocupació a les ICC, les titulacions universitàries representen més del 78,8% de la població contractada, per tant, és d'esperar que un percentatge elevat de la seva desocupació estigui concentrada a aquell nivell formatiu, especialment entre els més joves.

Finalment, pel que fa a l'atur de les ICC per ocupacions, la seva distribució descriu una concentració en ocupacions de nivell formatiu baix com són els repartidors de publicitat (11,7%) o el personal de neteja (13,7%) que desenvolupen la feina en empreses vinculades a les ICC.

Gràfic 20 Distribució de la població desocupada a les ICC per ocupació.
Província de Barcelona. Any 2022.

Font: Enquesta de la Població Activa, 3er trimestre – INE.

4.5 Una mirada territorial del sector de les ICC.

El sector de les ICC a l'AMB² comprèn gairebé 2.100 empreses d'algun dels àmbits de les ICC, representant un 4,0% del total d'empreses de l'àmbit territorial.

| **2.098**

empreses del sector de les ICC a l'Àrea Metropolitana de Barcelona

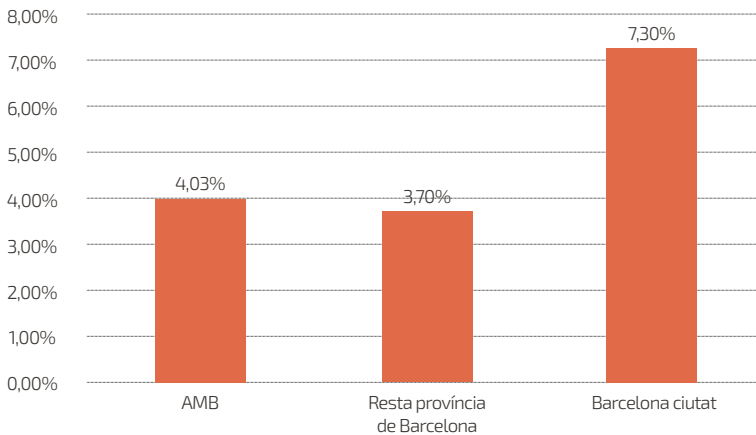
| **4,0%**

respecte el total d'empreses a l'Àrea Metropolitana de Barcelona

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Mercantil

Es tracta d'un percentatge lleugerament superior del que tenen les ICC a la resta de la província de Barcelona (3,7%), però molt inferior al pes que tenen a Barcelona ciutat (7,3%). A Catalunya, el pol principal de concentració de les ICC és Barcelona, que concentra el 48,1% del total de les ICC (gairebé 7.500 empreses), mentre que la resta de municipis de l'AMB agrupa el 13,5% de les empreses.

Gràfic 21 Pes de les ICC sobre el total d'empreses a l'AMB, Barcelona ciutat i la resta de la província. Any 2022.

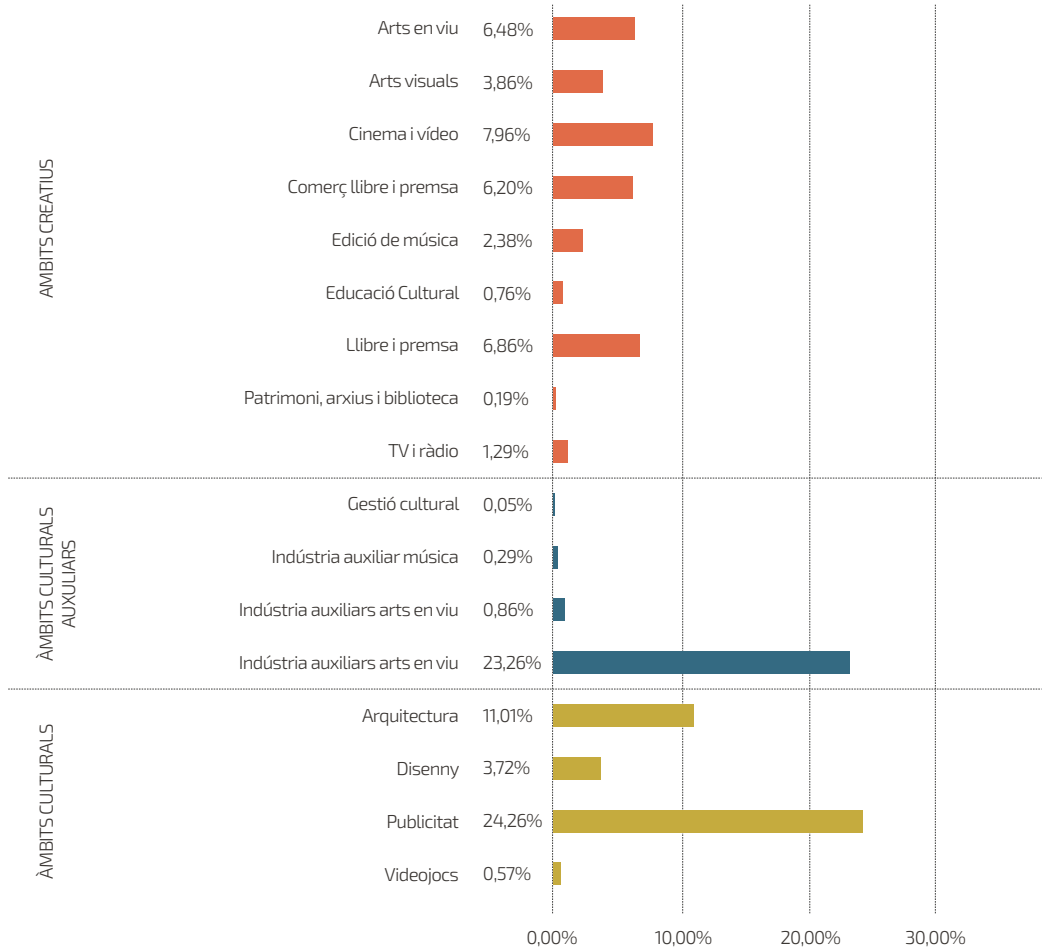
Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Mercantil

Una primera mirada més profunda es pot fer en clau sectorial. Els àmbits pròpiament culturals sumen un total del 36,0% de les 2.098 empreses, i si es consideren serveis i activitats industrials auxiliars sumen un 24,5% addicional; en total representant un 60,5%. Per altra banda, les activitats creatives sumen un 39,5%. Sense contemplar l'àmbit auxiliar, per tant, el pes en nombre d'agents entre activitats pròpiament culturals i creatives és força similar.

² En aquest capítol les dades referents a l'AMB no inclouen Barcelona amb la finalitat de captar les diferències entre Barcelona i la resta de municipis que integren l'àrea metropolitana.

Gràfic 22 Distribució d'empreses a l'AMB segons àmbits. Any 2022.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Mercantil

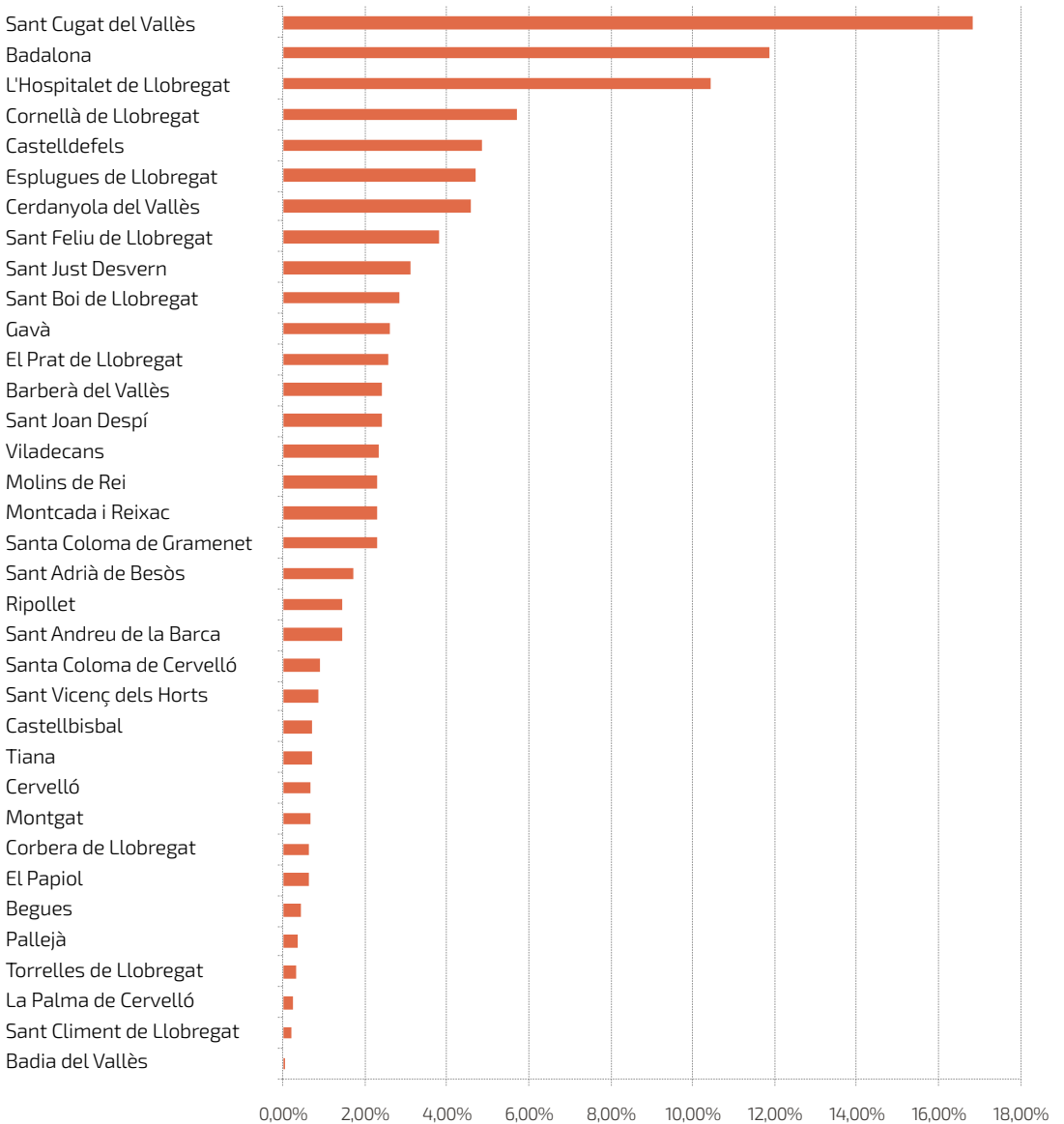
En clau empresarial, en relació amb els àmbits culturals, al gràfic 23 s'identifiquen fins a 4 segments rellevants amb un pes similar d'entre el 6% i el 8%: cinema i vídeo (7,9%), llibre i premsa (6,8%, amb un addicional 6,2% específicament de comerç de llibre i premsa) i arts en viu (6,4%). En clau d'àmbits creatius, destaquen 2 segments d'activitat: la publicitat (24,2%) i l'arquitectura (12,1%).

LES ICC ALS MUNICIPIS METROPOLITANS

A banda de Barcelona ciutat, que concentra el volum més gran d'activitat de les ICC, determinats municipis de l'àrea metropolitana presenten certa concentració. El gràfic següent es pot observar que 3 municipis apleguen un 39,1% del total d'ICC a l'AMB. Si la selecció s'amplia als 7 municipis amb més presència de les ICC, el percentatge ascendeix fins al 59,0%.

Gràfic 23 Distribució de les ICC als municipis metropolitans de Barcelona. Any 2022.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Mercantil

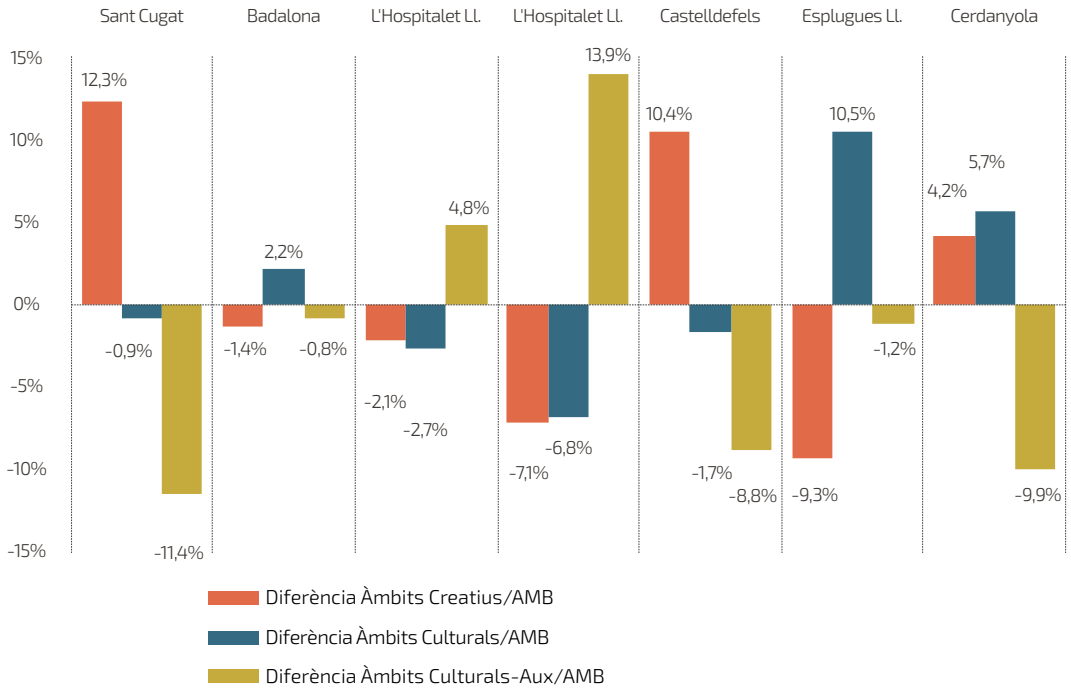
Focalitzant l'atenció de l'anàlisi en aquests 7 municipis, comparant la seva estructura de les ICC per àmbits amb la del conjunt de l'AMB (veure gràfic de continuació), el resultat és el següent:

- **Sant Cugat:** les ICC adquireixen molta més rellevància que la mitjana en els àmbits creatius. Destacant principalment: els serveis tècnics d'arquitectura i de les agències de publicitat i el disseny.
- **Badalona:** l'estructura s'aproxima molt a la mitjana general, però hi destaca per tenir un pes lleugerament major dels àmbits culturals, provocat per una presència important d'agents vinculats a les arts en viu (+7,6%).
- **L'Hospitalet de Llobregat:** destaca per tenir una presència lleugerament superior a la mitjana en clau d'àmbits culturals auxiliars, però en general, com en el cas de Badalona, l'estructura s'aproxima molt a la mitjana de l'AMB i la seva rellevància prové de ser important en tots els sectors.
- **Cornellà de Llobregat:** la importància d'aquest municipi sí que prové en aquest cas d'una major presència del sector auxiliar de la cultura (bàsicament, l'auxiliar del llibre i la premsa). Així, aquest segment adquireix un pes molt rellevant mentre que els àmbits pròpiament culturals (especialment arts visuals i llibre i premsa) i creatius (arquitectura i disseny) se situen per sota la mitjana de pes de l'AMB.
- **Castelldefels:** malgrat l'escassa activitat de les ICC al municipi, les creatives són les més presents, concretament la publicitat i els videojocs. Així, el seu pes a Castelldefels és superior a la de l'àmbit creatiu de l'AMB. En canvi, l'àmbit cultural i cultural auxiliar tenen una rellevància residual.
- **Esplugues de Llobregat:** el vector d'activitat que li dona rellevància té a veure amb els àmbits culturals, i específicament a la TV i la ràdio i el cinema i vídeo. Per contra, la publicitat que té una presència transversal a l'AMB molt important, hi té un menor pes.
- **Cerdanyola:** la configuració del sector ve marcada per una major importància dels àmbits pròpiament culturals i creatius en contraposició a una davallada equivalent de la importància de l'àmbit cultural auxiliar. En l'àmbit cultural són lleugerament més rellevants que a la mitjana en les activitats següents: el llibre i la premsa, el comerç de llibre i premsa i les arts en viu. En concepte d'àmbits creatius, bàsicament hi ha un major pes de les agències de publicitat i, en part, de serveis tècnics d'arquitectura.

Gràfic 24 Diferència del pes de cada àmbit en comparació a l'estructura del conjunt de l'AMB. Any 2022.

Font: elaboració pròpia a partir de les dades del Registre Mercantil

4.6 Capítol en un minut

- El sector de les ICC ocupa 113.852 persones a la província de Barcelona, la qual cosa representa el 2,0% de la població afiliada a la Seguretat Social a setembre del 2023.
- Més de tres quartes parts de les empreses i de l'ocupació es concentren en els àmbits creatiu i cultural.
- El 38,2% de les persones que treballen en activitats creatives i el 33,3% en activitats culturals són treballadors autònoms.
- Respecte a la distribució de l'ocupació per activitats econòmiques:
  - A l'àmbit creatiu, les agències de publicitat ocupen prop d'un terç de l'activitat econòmica.
  - A l'àmbit cultural, les Arts Escèniques, la producció cinematogràfica i l'edició de llibres són les

activitats generadores de més ocupació.

- A l'àmbit cultural auxiliar, més de la meitat treballa en activitats d'impressió i Arts Gràfiques.
- La dinàmica de l'ocupació mostra que s'ha produït un increment del 17,4% de la població ocupada del sector de les ICC a la província Barcelona durant els últims 22 anys, arribant a 112.921 persones el 2023.
- En termes generals, l'ocupació en les ICC és:
  - Paritària en relació al gènere: 51,3% homes i 48,7% dones.
  - El grup d'edat més ocupat és el format per població d'entre 35 i 49 anys (42,7%), seguit pel grup de 16-34 anys (31,7%).
  - El nivell formatiu més comú és estudis universitaris o formació professional (78,8%).

5 LA FORMACIÓ PROFESSIONAL AL SECTOR DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES

El sistema de la formació professional està conformat pels sistemes de l'FP Inicial (FPI) i l'FP per l'Ocupació (FPO).

L'FP Inicial és formació professional impartida a l'àmbit educatiu, amb alumnes a partir de 15 a 17 anys per al títol professional Bàsic, i a partir de 16 anys per al títol de tècnic mitjà i 18 pel superior. En canvi, l'FP per a l'ocupació pertany a l'àmbit laboral ja que està adreçada a la població activa laboralment, tant si està treballant o aturada en cerca de feina.

Totes dues tipologies de formació condueixen a l'obtenció d'una titulació oficial, ja sigui un títol professional a través de l'FP Inicial o un certificat de professionalitat o certificat d'aprofitament amb la formació per a l'ocupació.

Aquest capítol presenta l'oferta formativa del sistema de formació professional vinculada a les ICC. Els dos primers apartats estan dedicats a l'anàlisi de l'oferta de formació professional inicial, el primer per a la

formació professional i el segon als ensenyaments artístics. El tercer capítol comença amb el recull dels certificats de professionalitat relacionats amb les ICC, per posteriorment analitzar l'oferta de formació professional adreçada a les persones en situació d'atur (ocupacional) i les treballadores (contínua) al quart capítol. L'apartat finalitat amb un resum d'allò més remarcable en relació a la formació professional vinculat a les ICC.

5.1 Ensenyaments de formació de professional vinculades a les ICC.

La formació professional comprèn un conjunt d'ensenyaments formatius amb organització modular, de durada variable i continguts teoricopràctics adequats a les diverses àrees professionals de l'àmbit de les ICC, l'oferta de la qual està distribuïda entre dues famílies professionals:

Arts Gràfiques

Agrupa cicles formatius, que inclouen diferents àrees com el disseny gràfic, la impressió, la fotografia, la publicitat i altres disciplines relacionades amb la producció gràfica. Aquests programes de formació estan dissenyats per preparar els estudiants per a una carrera en les indústries creatives i gràfiques, proporcionant-los habilitats tècniques i artístiques per a treballar en àmbits com agències de publicitat, empreses d'impressió, estudis de disseny, editorials, i altres empreses relacionades amb les Arts Gràfiques.

Imatge i So

La família professional d'Imatge i So és una àrea de la formació professional que es centra en les indústries de l'audiovisual, la fotografia, la producció de vídeo, l'edició d'àudio, els efectes visuals i altres àmbits relacionats amb la imatge i el so. Els cicles formatius d'aquesta família preparen els estudiants per a una varietat de rols dins d'aquestes indústries, com són: operadors de càmera, tècnics de so, editors de vídeo, dissenyadors d'efectes visuals, i altres professions.

Al seu torn, els ensenyaments professionals reglats de les dues famílies professionals compten amb diferents tipologies d'estudis segons perfils d'estudiants:

- **Programes de formació i inserció (PFI).** Adreçat a joves d'entre 16 i 21 anys que han deixat l'educació secundària obligatòria sense obtenir la seva titulació. Tenen una durada total de 1.000 hores, un curs acadèmic. La superació del programa suposa l'obtenció d'un certificat professional que capaciten a la persona per accedir al mercat de treball.

Arts Gràfiques	Imatge i So
<ul style="list-style-type: none"> • Auxiliar d'arts gràfiques i serigrafia. • Auxiliar d'informàtica i producció digital. 	Sense oferta formativa

El sistema educatiu català de formació professional contempla dos programes de formació i inserció per a la família professional d'Arts Gràfiques, però cap per a la d'Imatge i So. En realitat, el **PFI d'Auxiliar d'informàtica i producció digital és de nova creació per al curs 23/24**. A més, té la particularitat que és el resultat de fusionar en el mateix programa formatiu dos mòduls professionals de famílies diferents:

- Mòdul 3030. Operacions auxiliars per a la configuració i explotació de la família professional d'Informàtica i comunicació.
- Mòdul 3123. Informàtica bàsica aplicada en indústries gràfiques de la família professional d'Arts Gràfiques.

Per tant, les dades de matriculació referents al programes de formació i inserció d'aquest document corresponen a matriculacions al PFI d'Auxiliar d'arts gràfiques i serigrafia.

Taula 6. Centres educatius de PFI de la família professional Arts Gràfiques. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2023/24

Municipi	Titularitat Pública	Titularitat Privat
Vilafranca del Penedès	Ajuntament de Vilafranca del Penedès	
Barcelona		ISC. Escola Pia Luz Casanova
Terrassa	CFA La Llar	
Sant Just Desvern	Institut de Formació Professional Antoni Algueró	

Font: Tria educativa. Generalitat de Catalunya.

- **Cicles de grau mitjà i de grau superior.** Els cicles formatius tenen una durada de 2.000 hores, que s'organitzen en dos cursos acadèmics; una part d'aquestes hores es destina a la formació en un centre educatiu i una altra part a la formació pràctica en centres de treball. Amb la superació d'un cicle formatiu de grau mitjà s'obté el títol de tècnic o tècnica, i amb la superació d'un de grau superior, el de tècnic o tècnica superior.

	Arts Gràfiques	Imatge i So
Cicles de grau mitjà	<ul style="list-style-type: none"> • Impressió gràfica. • Impressió gràfica, perfil professional en 'converting'. • Postimpressió i acabats gràfics. • Preimpressió digital. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vídeo, discjòquei i so.
Cicles de grau superior	<ul style="list-style-type: none"> • Disseny i edició de publicacions impreses i multimèdia. • Disseny i gestió de la producció gràfica. 	<ul style="list-style-type: none"> • Animacions en 3D, jocs i entorns interactius. • Animacions en 3D, jocs i entorns interactius, perfil professional mons virtuals, realitat augmentada i 'gamificació'. • Il·luminació, captació i tractament d'imatge. • Producció d'audiovisuals i espectacles. • Realització de projectes d'audiovisuals i espectacles. • So per a audiovisuals i espectacles.

La Regió Metropolitana de Barcelona (RMB) compta amb centres educatius amb oferta de tots els ensenyaments dels cicles de la família Arts Gràfiques i Imatge i So, a excepció del perfil 'Converting' de cicle de grau mitjà d'Impressió Gràfica, el qual únicament s'imparteix a l'Institut Santa Eugènia de Girona.

En total són 25 centres educatius amb oferta formativa de les dues famílies professionals. Existeix una particularitat en aquest context i és que els centres amb ensenyament d'Arts Gràfiques no imparteixen ensenyament d'Imatge i So i viceversa. La relació de centres s'exposa a continuació per famílies professionals.

Taula 7. Centres educatius de la família professional d'Arts Gràfiques.
Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2023/24.

Municipi	Titularitat Pública	Titularitat Privat
Sabadell	Institut Agustí Serra i Fontanet.	
Barcelona	Institut Escola del Treball.	Escola Professional Salesiana.
Sant Just Desvern	Institut de Formació Professional Antoni Algueró.	

Font: Tria educativa. Generalitat de Catalunya.

Taula 8. Centres educatius de la família professional d'Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2023/24.

Municipi	Titularitat Pública	Titularitat Privat
Barcelona	Institut Mare de Déu de la Mercè.	Esc la Salle Barceloneta.
	Institut Mitjans Audiovisuals.	Villar. CEV.
	Institut de Tècniques Audiovisuals i de l'Espectacle de BCN.	Centre de Comunicació, Imatge i So. Ites-Ciape
	Institut Pedralbes.	Jesuïtes Sarrià - Sant Ignasi.
		ENTI-CF.
	Escola Pia de Nostra Senyora.	
	Sant Marc de Sarrià	
	Campusnet Sant Andreu.	
	Escola Professional Salesiana.	
Cornellà de Llobregat/ Sant Joan Despí		Centro de formació professional Universal.
		Fundació Obicex.
L'Hospitalet de Llobregat		IFP-Innovación en formació professional.
Sabadell		Centre de formació Creatiu i Tècnic Sabadell.
Sant Cugat del Vallès		Àgora.
Terrassa	Institut Santa Eulàlia.	

Font: Tria educativa. Generalitat de Catalunya.

- **Cursos d'especialització de la formació professional** són estudis que permeten ampliar coneixements i perfeccionar les competències prèviament adquirides en un cicle formatiu d'FP, la seva durada, pot variar des de 300 hores fins a 720 hores segons el curs. Actualment, l'únic curs d'especialització de l'àmbit de les ICC és el curs de 500 hores d'audiodescripció i subtitulació de la família professional d'imatge so, impartida a l'Escola de Mitjans Audiovisuals (EMAV) a Barcelona.

Mapa 1 Localització del centres formatius professionals de l'àmbit de les ICC a la Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2023/24.

Barcelona

- Campusnet Sant Andreu
- CEV, Centre de Comunicació, Imatge i So
- ENTI-CF
- Escola Pia de Nostra Senyora
- Institut de Tècniques Audiovisuals i de l'Espectacle de Barcelona
- Institut Mare de Déu de la Mercè
- Institut Mitjans Audiovisuals
- Institut Pedralbes
- Ites-Ciape
- Jesuïtes Sarrià - Sant Ignasi
- La Salle Barceloneta
- Sant Marc de Sarrià
- Villar
- Escola Pia Luz Casanova
- Escola Professional Salesiana
- Institut Escola del Treball
- ISC

Cornellà de Llobregat

- Centro de Formación Profesional Universae
- Fundació Obicex

L'Hospitalet de Llobregat

- IFP-Innovación en Formación Profesional

Sabadell

- Centre de Formació Creatiu i Tècnic Sabadell
- EFPA
- Institut Agustí Serra i Fontanet

Sant Cugat del Vallès

- Àgora

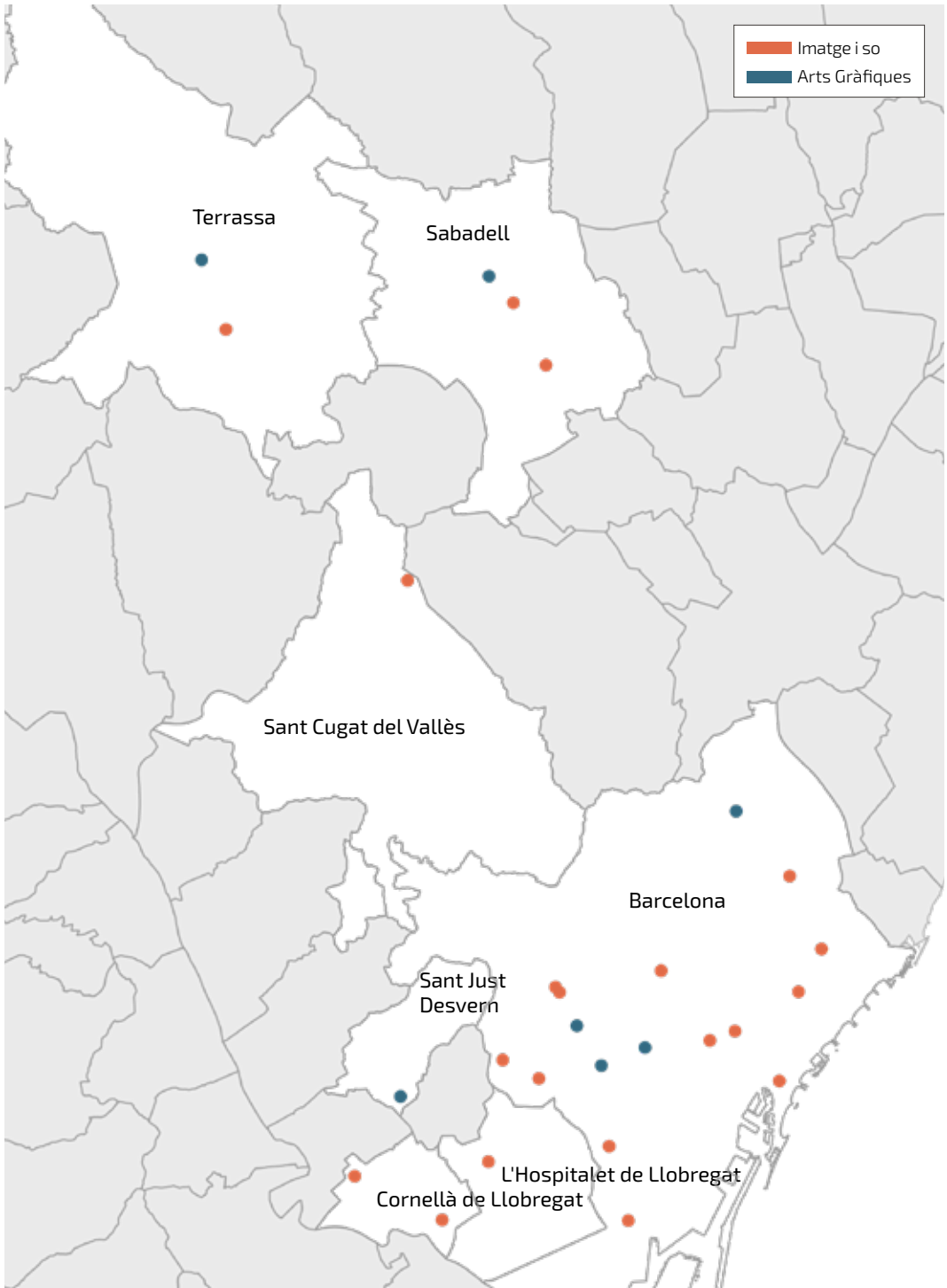
Sant Just Desvern

- Institut de Formació Professional Antoni Algueró

Terrassa

- Institut Santa Eulàlia

Font: elaboració pròpia.

5.1.1 Evolució, perfil de l'alumnat.

L'anàlisi detallada de l'evolució de la matriculació en els cicles formatius de formació professional i els Programes de Formació per a la Inserció (PFI) en l'àmbit dels ensenyaments d'Arts Gràfics i Imatge i So al llarg d'un període de cinc anys mostra les tendències següents. Per una banda, les matriculacions als cicles formatius d'FP han experimentat un creixement continu, passant de 4.296 inscripcions a

5.129 durant l'any acadèmic 2019/20, el que significa un 19,39%. No obstant això, després experimenten una disminució a l'any acadèmic 2020/21, fins a 5.024 matriculacions, i continua a la baixa amb 4.162 de l'any acadèmic 2021/22, un descens del 3,12%. D'altra banda, les matriculacions en els Programes de Formació per a la Inserció (PFI) han mostrat una dinàmica més complexa amb un creixement intermitent amb un màxim de matriculacions en els cursos 2018/19 i 2020/21.

Taula 9 Evolució de les matriculacions dels ensenyaments relacionats amb Arts Gràfiques i Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2017/18 a curs 2021/22.

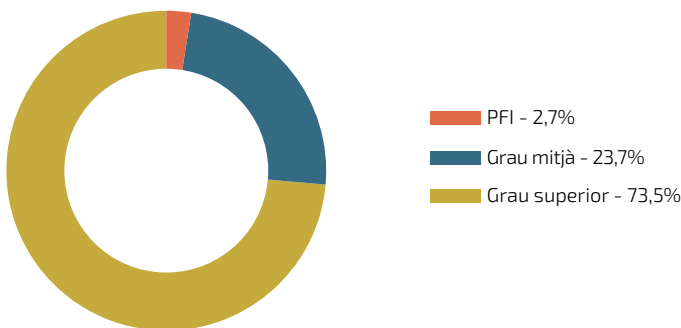

	Cicles formatius	PFI	Total
2017/18	4.296	103	4.399
2018/19	4.647	117	4.764
2019/20	5.129	113	5.242
2020/21	5.024	106	5.130
2021/22	4.162	117	4.279

Font: Departament d'educació – Generalitat de Catalunya.

Respecte a la distribució de les matriculacions per grau d'ensenyament per al curs 2021/22, gairebé tres quartes parts de la matriculació corresponia a ensenyaments de grau superior (73,52%), seguida pel grau mitjà (23,74%) i finalment dels PFI amb un 2,73%. Aquest patró global de totes dues famílies professionals (Arts Gràfiques i Imatge i So) amaga una realitat que marca una diferència entre elles pel que fa a l'oferta formativa segons grau. Així, mentre que l'alumnat de grau mitjà d'Arts Gràfiques representa la meitat de les matriculacions de la família professional, els de grau mitjà d'Imatge i So no arriben a ser una cinquena part de l'alumnat de la família professional. A més, l'oferta de titulacions per graus professionals és diferents, Imatge i So compta només amb una i, en canvi, Arts Gràfiques compta amb tres.

Gràfic 25 Distribució de les matriculacions per nivell del grau formatiu professional. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22.

Font: Departament d'educació – Generalitat de Catalunya.

5.1.2 Família professional Arts Gràfiques.

La família professional compta amb 4 centres educatius, un dels quals privat amb una quota de matrícula de 29,94% de l'alumnat de la família. La modalitat d'aprenentatge dels centres és únicament presencial. Les dades que es presenten a continuació s'han d'analitzar tenint en compte que pel darrer curs (2021/22) falten les dades de l'alumnat de l'Institut de Formació Professional Antoni Algueró. En tractar-se d'un centre referent en matèria formativa d'Arts Gràfiques, el qual imparteix tots l'ensenyament de la família, la realitat del curs 2021/22 pot veure's distorsionada per aquest fet. Per aquest motiu a la taula següent, els cicles de grau mitjà d'Impressió gràfica i postimpressió i acabat apareix com a No Disponibles (ND).

Taula 10 Evolució de les matriculacions segons ensenyaments de la família d'Arts Gràfiques. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2017/2018 a curs 2021/22.

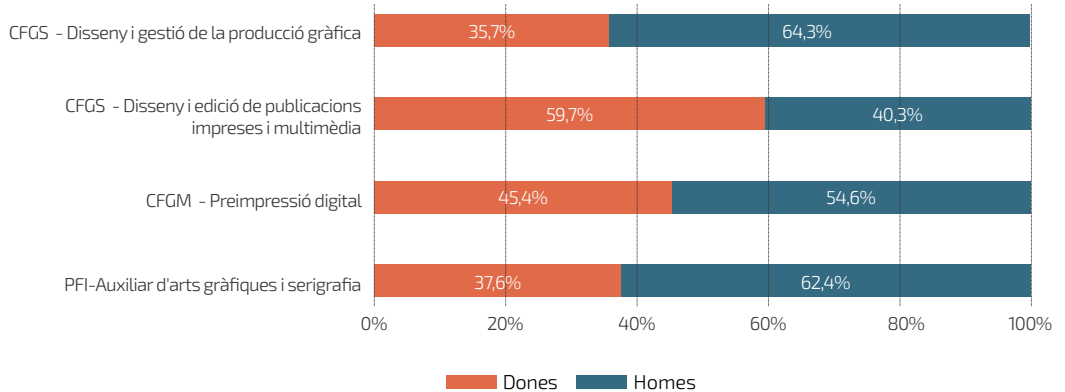
Nom ensenyament	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
PFI-Auxiliar d'arts gràfiques i serigrafia	103	117	113	106	117
CFGM - Impressió gràfica	47	58	58	39	ND
CFGM - Postimpressió i acabats gràfics	29	32	29	15	ND
CFGM - Preimpresió digital	426	454	468	405	304
CFGS - Disseny i edició de publ.impreses i multimèdia	265	252	283	250	191
CFGS - Disseny i gestió de la producció gràfica	76	89	86	63	56
Total	946	1.002	1.037	878	668

Font: Departament d'educació – Generalitat de Catalunya.

L'anterior taula presenta l'evolució de les matriculacions en els ensenyaments relacionats amb la família professional d'Arts Gràfiques a la Regió Metropolitana de Barcelona (RMB) durant el període comprès entre els cursos acadèmics de 2017/18 i 2021/22. Aquesta taula detalla les dades de matriculacions dels ensenyaments de la família, incloent els Programes de Formació per a la Inserció (PFI), els cicles formatius de grau mitjà (CFGM) i de grau superior (CFGS). El programa PFI-Auxiliar d'arts gràfiques i serigrafia experimenta fluctuacions, amb un màxim de 117 matriculacions en l'any acadèmic 2021/22. En relació al CFGM - Impressió gràfica, manté una relativa estabilitat de les matriculacions, amb un lleuger augment a partir de l'any acadèmic 2018/19. Pel que fa al CFGM - Postimpressió i acabats gràfics, aquest mostra un augment progressiu fins a l'any acadèmic 2019/2020, però disminuint al següent curs.

A la resta de graus, CFGM - Preimpresió digital, CFGS - Disseny i edició de publicacions impreses i multimèdia i CFGS - Disseny i gestió de la producció gràfica, la tendència és la mateixa, canvis constants en les matriculacions, amb una disminució durant els dos darrers anys.

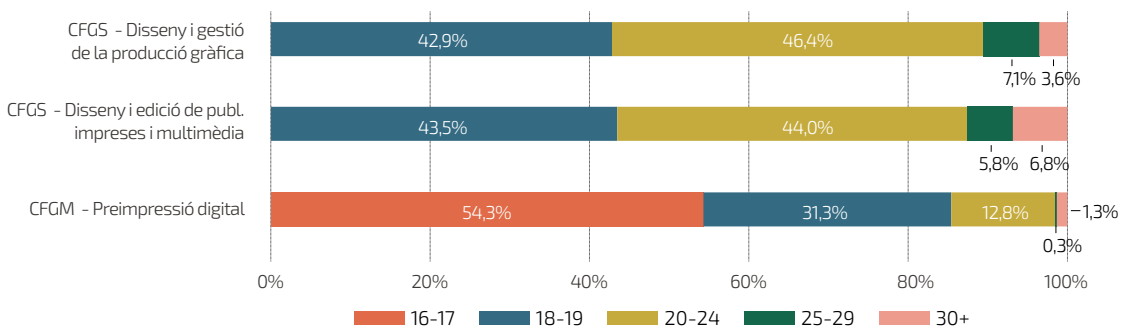
Gràfic 26 Matriculacions per ensenyaments i sexe de la família d'Arts Gràfiques.
Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22.

Font: Departament d'educació – Generalitat de Catalunya.

El Gràfic 26 mostra la distribució de les matriculacions segons l'ensenyament i el sexe. Tal com es pot observar, existeixen diferències notables en la matriculació de dones i homes dependent de l'ensenyament. Per exemple, en el cas del CFGS - Disseny i edició de publicacions impreses i multimèdia, gairebé el 60% de les matriculacions corresponen a dones, essent el cicle amb una participació notable d'elles. En canvi, es poden identificar altres ensenyaments amb una major representació masculina, com és el CFGS - Disseny i gestió de la producció gràfica, on més del 64% de les matriculacions corresponen a homes.

Gràfic 27 Matriculacions per ensenyaments i edats de la família d'Arts gràfiques.
Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22.

Font: Cens de població 2021 – INE.

El Gràfic 27 mostra la distribució d'edats dels estudiants dels tres cicles formatius de la família de les Arts Gràfiques. Com es pot observar, el CFGM - Preimpressió digital concentra alumnat a les franges d'edat de 16-17 anys i 18-19 anys, els quals representen el 54,2% i el 31,2% respectivament. Així, la proporció d'estudiants disminueix a mesura que l'edat augmenta, amb una presència reduïda d'alumnat de 25-29 anys (0,33%) i 30 anys o més (1,32%).

Respecte al CFGS - Disseny i edició de publicacions impreses i multimèdia, la majoria d'estudiants es troben a les franges d'edat de 18-19 anys i 20-24 anys, amb un 43,46% i un 43,98% respectivament. Per tant, es registra una menor proporció d'estudiants de 25-29 anys (5,76%) i 30 anys o més (6,81%).

Per últim, respecte al CFGS - Disseny i gestió de la producció gràfica, segueix un patró similar a l'anterior comentat, amb la majoria d'estudiants a les franges d'edat de 18-19 anys i 20-24 anys (42,86% i 46,43%, respectivament). També hi ha una presència menor d'estudiants de 25-29 anys (7,14%) i 30 anys o més (3,57%).

5.1.3 Família Imatge i So

Imatges i So és una família professional amb una gran oferta de centres educatius a la Regió Metropolitana de Barcelona. En total, consten 20 centres per al curs 22/23, dels quals 15 són privats, entre ells, tres centres de modalitat d'aprenentatge a distància³. A més, pel que fa a l'oferta a distància, caldria afegir l'Institut Obert de Catalunya que imparteix el cicle de grau superior d'Animacions 3D, jocs i entorns interactius. El resultat d'aquesta oferta és 3.611 persones matriculades al curs 2021/22, 75,44% en modalitat presencial. A més el 69,40% acudeixen a un centre educatiu privat.

Taula 11 Evolució de les matriculacions segons ensenyaments de la família d'Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2017/18 a curs 2021/22.

Nom ensenyament	17/18	18/19	19/20	20/21	21/22
CFGM - Vídeo discjòquei i so	583	664	819	905	712
CFGS - Animació en 3D, jocs i entorns interactius (mons virtuals, realitat augmentada i gamificació).	340	448	517	461	336
CFGS - Animacions en 3D, jocs i entorns interactius.	874	967	955	914	882
CFGS - Il·luminació, captació i tractament d'imatge.	345	328	362	384	264
CFGS - Producció d'audiovisuals i espectacles.	373	391	432	466	540
CFPS - Realització de projectes audiovisuals i espectacles.	510	508	644	663	594
CFPS - So per audiovisuals i espectacles.	428	456	476	459	283
Total	3.453	3.762	4.205	4.252	3.611

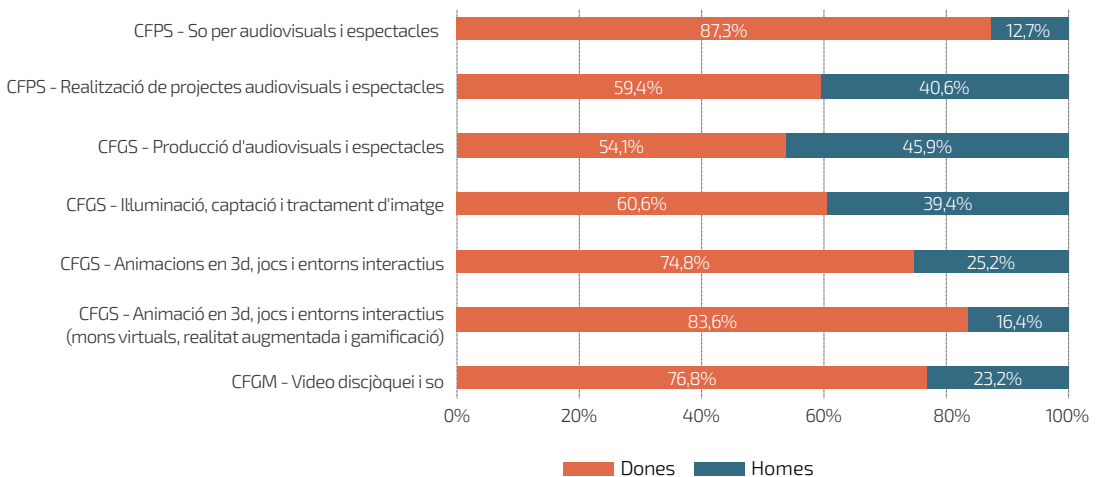
Font: Departament d'Educació – Generalitat de Catalunya.

³ Els centres privats amb formació a distància són: Campusnet Sant Andreu, Centro de Formación Profesional Universae i Fundació Obicex.

La Taula 11 presenta l'evolució de les matriculacions dels ensenyaments relacionats amb la família professional d'Imatge i So a la Regió Metropolitana de Barcelona durant el període comprès entre els cursos acadèmics de 2017/18 i 2021/22 amb les principals característiques:

- Començant per l'únic ensenyament de **grau mitjà, el cicle de Vídeo Discjòquei i So** és el segon més nombrós de la família pel que fa a la matriculació. La darrera dada disponible, curs 2021/22, suposa una davallada de la matrícula després de quatre cursos consecutius d'ascens constant. Tot i això, el seu nombre actual suposa un creixement del 22,13% respecte al curs 2017/18.
- Pel que fa als cicles de **grau superior, el d'Animació en 3d, jocs i entorns interactius (món virtuals, realitat augmentada i gamificació)** i el d'**Animacions en 3d, jocs i entorns interactius**, tots dos experimenten augments en les matriculacions durant els dos primers anys del període estudiat, assolint el seu màxim entre els cursos 2018/19 i 2019/20. Posteriorment, en els anys més recents, s'aprecia una disminució en la quantitat d'estudiants matriculats.
- Respecte als graus superiors d'**Il·luminació, captació i tractament d'imatge i el de So per a audiovisuals i espectacles**, tots dos presenten fluctuacions en les matriculacions sense una tendència clara a l'alça o a la baixa, mantenint un nivell de matriculacions relativament estable.
- Finalment, tant el **grau superior de Producció d'audiovisuals i espectacles com el grau superior de Realització de projectes audiovisuals i espectacles** han experimentat augments en les matriculacions al llarg del període, amb un creixement més notori en els últims anys.

Gràfic 28 Matriculacions per ensenyaments i sexe de la família d'Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22

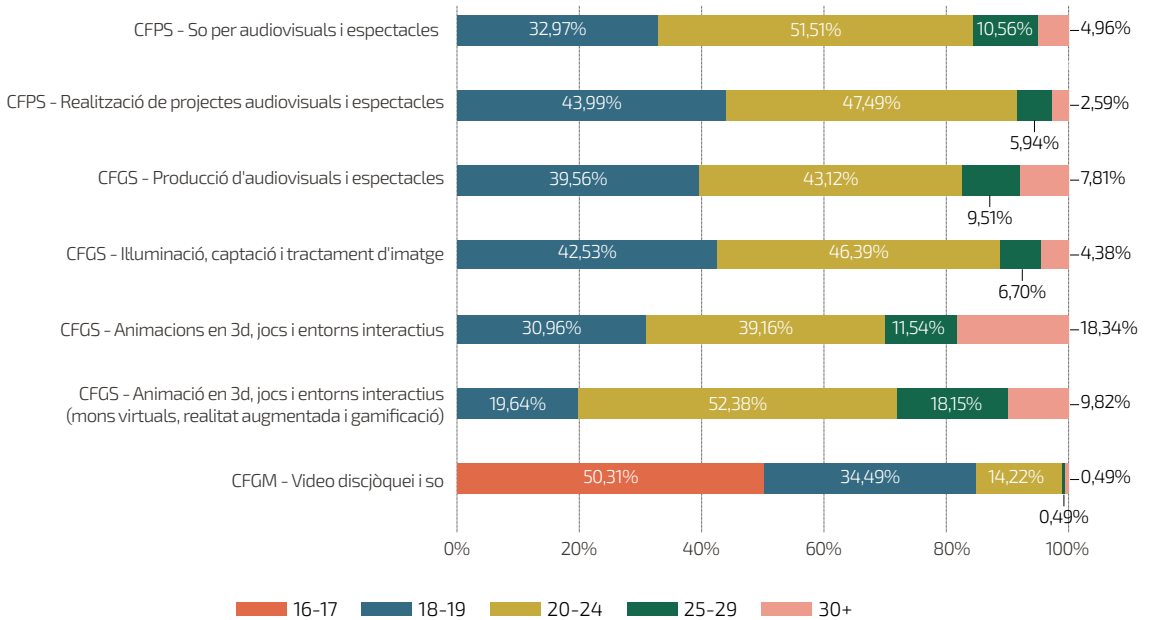

Font: Departament d'educació – Generalitat de Catalunya.

El Gràfic 28 mostra la distribució de les matriculacions per ensenyament i sexe del curs 2021/22. Des d'una perspectiva global, **existeix un hegemonia de dones en tots els ensenyament de la família professional**. Especialment, les dones tenen major presència als cicles formatius de So per audiovisuals i espectacles (87,28%) i d'Animació en 3d, jocs i entorns interactius (83,63%). En canvi, tot i no arribar al 50% de la matrícula, els homes són significatius al cicle de grau superior de Producció d'audiovisuals i espectacles (49,93%) i de Realització de projectes audiovisuals i espectacles. A la resta de cicles, els homes no arriben a representar més del 40%.

Gràfic 29 Matriculacions per ensenyaments i edats de la família d'Imatge i So. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22.

Font: Departament d'educació – Generalitat de Catalunya.

El Gràfic 29 mostra la distribució d'edats dels estudiants de la família professional Imatge i So. Tal com es pot apreciar a cop d'ull, existeix diferències segons ensenyaments. Així, l'alumnat més jove és al CFGM - Video discjòquei i so perquè és l'únic amb accés a partir dels 16 anys, fet que explica l'elevat percentatge de la franja d'edat 16-17 (50,31%), reforçat també per una proporció elevada de 18 a 19 anys (34,49%). En canvi, l'alumnat més adult, 25 i més anys, es localitza al CFGS – Animació en 3d, jocs i entorns interactius amb una representació entorn del 30%. A la resta de cicles l'alumnat entre 18 i 24 anys és el majoritari, destacant sobretot el de 20-24 anys. En realitat, l'alumnat majoritari a tots els graus superiors és el de 20 a 24 anys, per tant, és una família professional que atrau alumnat amb trajectòries formatives llargues tant a grau mitjà com a grau superior. El percentatge d'alumnes amb edat superior a l'edat d'accés a cicles de grau mitjà (16 anys) és de 49,69% i de l'edat d'accés de

grau superior (18 anys) és de 64,50%. Aquesta realitat permet deduir que l'oferta formativa és emprada per la població activa com a mecanisme de qualificació o requalificació per millorar la seva trajectòria professional en el sector de les ICC.

Finalment, respecte al CFGS - Disseny i gestió de la producció gràfica, segueix un patró similar a l'anterior comentat, amb la majoria d'estudiants a les franges d'edat de 18-19 anys i 20-24 anys (42,86% i 46,43%, respectivament). També hi ha una presència menor d'estudiants de 25-29 anys (7,14%) i 30 anys o més (3,57%).

5.2 Ensenyaments artístics vinculats a les ICC.

Les Arts Plàstiques i Disseny i les Arts Escèniques són dues tipologies d'estudis professionals d'ensenyaments artístics relacionats amb les ICC, descripció de les quals s'exposa a continuació.

Arts Plàstiques i Disseny

Els cicles d'Arts Plàstiques i Disseny ofereixen formació professional en l'àmbit les arts aplicades a la indumentària, les arts aplicades al llibre, les arts aplicades al mur, la ceràmica artística, la Comunicació Gràfica i Audiovisual, el disseny d'interiors, el disseny industrial, l'escultura, els esmalts artístics, la joieria d'art, els tèxtils artístics i el vidre artístic.

Arts Escèniques

Els cicles formatius d'Arts Escèniques ofereixen formació professional en l'àmbit dels oficis de les arts del circ, de les tècniques d'actuació i de les tècniques de direcció coral. A més, a partir de 2021, es van incorporar altres ensenyaments vinculats a els vessants escènics com són Maquinària escènica, Luminotècnia i Sonorització.

Cada tipologia està estructurada en famílies professionals integrades per cicles de grau mitjà i superior. Així, l'oferta d'Arts Plàstiques i Disseny està formada per 12 famílies professionals amb oferta a Catalunya de 60 cicles formatius; les Arts Escèniques per 4 famílies professionals amb 8 cicles formatius⁴.

Considerant la magnitud d'ensenyaments que abasten les dues tipologies d'estudis, s'ha optat per reagrupar-los en tres àmbits per presentar els resultats de l'epígraf. En primer lloc, dintre dels ensenyaments d'art plàstic i disseny s'ha separat la família de Comunicació Gràfica i Audiovisual, atès el seu elevat índex de matriculació en comparació amb la resta de famílies professionals i la relació més directa amb la família professional d'Arts Gràfiques i Imatge i So. D'altra banda, s'han agrupat la resta dels ensenya-

ments d'Arts Plàstiques i Disseny en una categoria conjunta d'Arts i Disseny amb la finalitat de configurar una representació més cohesionada d'aquest àmbit. Finalment, el tercer àmbit correspon a les Arts Escèniques, la qual integra la totalitat dels ensenyaments del sistema educatiu per a aquest estudi. Així mateix, és important destacar que durant el curs 2022/23, les Arts Escèniques han ampliat la seva oferta formativa amb la inclusió dels programes de Luminotècnica, Sonorització i Maquinària Escènica. No obstant això, aquests programes encara no disposen de dades de matriculació, per la qual cosa no són contemplats dintre de la categoria Arts Escèniques en aquest apartat. La distribució dels ensenyaments artístics pels tres àmbits es poden observar a la Figura 2.

Figura 2 Categorització de les famílies professionals artístiques vinculades a les ICC en tres àmbits d'ensenyament.

Arts i Disseny

- Arts aplicades a la indumentària.
- Arts aplicades al llibre.
- Arts aplicades al mur.
- Ceràmica artística.
- Disseny d'interiors.
- Disseny industrial.
- Escultura.
- Esmaltes artístics.
- Joieria d'art.
- Tèxtils artístics.
- Vidre artístic.

Arts Escèniques

- Circ.
- Teatre.
- Música.
- Dansa.

Comunicació Gràfica i Audiovisual

Comunicació gràfica i audiovisual.

⁴ Consultar l'annex per veure l'oferta formativa dels ensenyaments artístics en detall.

L'evolució de la matriculació dels ensenyaments artístics relacionats amb les ICC (Taula 12) evidencia una tendència al creixement de l'alumnat dels tres àmbits. Començant per les Arts i Disseny, aquestes han fluctuat lleugerament durant aquests anys, mantenint-se al voltant de 1.300-1.400 estudiants. Pel que fa a la Comunicació Gràfica i Audiovisual, la matriculació es manté relativament constant, superant les 2.300 matriculacions en la majoria dels cursos. Sobre les Arts Escèniques, s'observa un creixement progressiu. Malgrat la falta de dades específiques per al 2019/20, el nombre d'estudiants matriculats en aquesta àrea va créixer substancialment dels 141 al 229 durant els cinc cursos. Aquesta progressió suggereix un increment gradual en l'interès per aquest àmbit d'estudi al llarg del temps que inclou un augment en aquest curs 2021/22 de la seva oferta formativa.

Taula 12 Evolució de les matriculacions dels ensenyaments artístics per àmbits. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2017/18 a 2021/22.

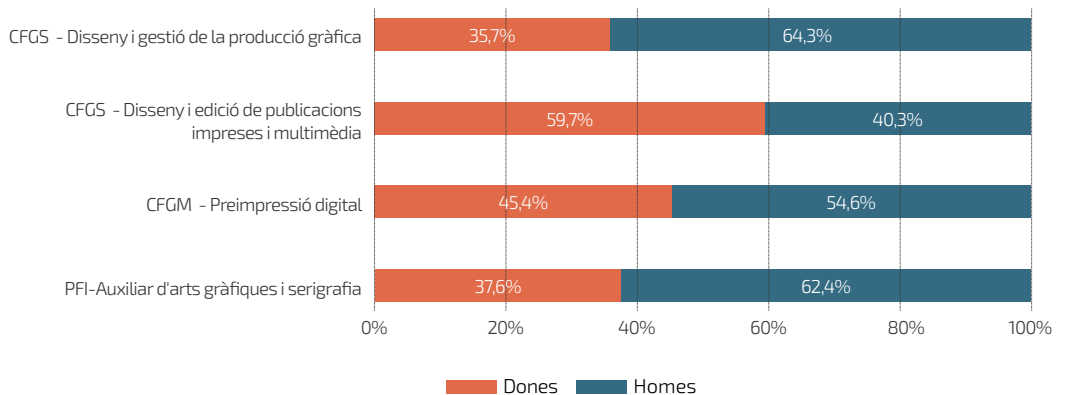

Curs	Comunicació Gràfica			Total
	Arts i Disseny	i Audiovisual	Arts Escèniques	
2017/18	1.349	2.204	141	3.553
2018/19	1.319	2.332	157	3.651
2019/20	1.302	2.385	N/D	3.687
2020/21	1.326	2.373	218	3.917
2021/22	1.435	2.342	229	4.006

Font: Departament d'educació – Generalitat de Catalunya.

La distribució de les matriculacions dels ensenyaments artístics relacionats amb les ICC per sexe revela una major participació de les dones en tots els àmbits analitzats: Comunicació Gràfica i Audiovisual, Arts i Disseny i Arts Escèniques. En concret, en Comunicació Gràfica i Audiovisual, el 61,87% de les matriculacions són dones, en Arts i Disseny arriben al 67,87% i en les Arts Escèniques s'eleva al 65,88%. Aquests percentatges mostren un predomini femení en aquests estudis, que en el seu còmput general és del 78,3%.

Gràfic 30 Matriculacions dels ensenyaments artístics per sexe. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22

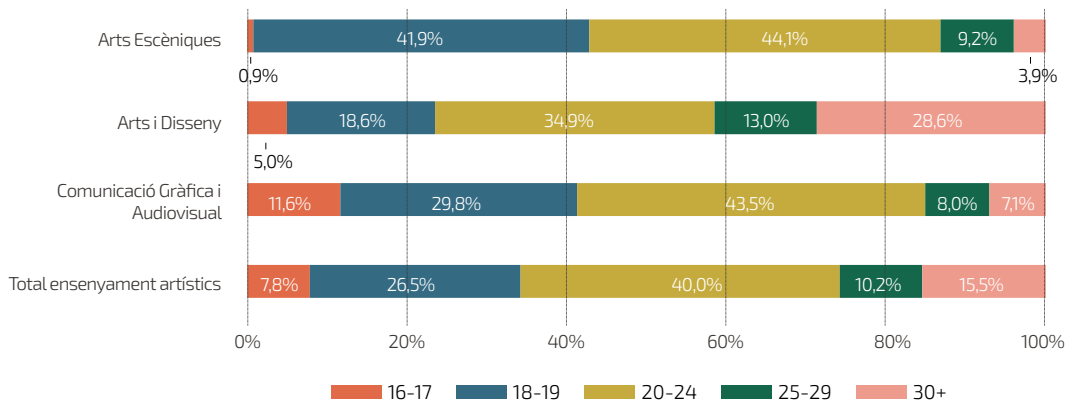
Font: Departament d'educació – Generalitat de Catalunya.

5 Dada no disponible.

Pel que fa a la distribució de l'alumnat per edat i àmbit d'ensenyament, es pot observar que la suma de la cohort d'edat 20-24 anys i 25-29 anys representa una proporció substancialment majoritària en comparació amb la resta de grups d'edat. A Comunicació gràfica i Arts Escèniques, aquesta franja d'edat representa aproximadament la meitat de les seves matriculacions. Igualment, a Arts plàstiques tenen un pes important

(48,9%), però és especialment remarcable la presència del grup d'edat de 30 i més, el qual és el més nombrós i representa el 28,5%. Per tant, l'anàlisi per edat ens condueix a concloure que l'alumnat majoritari és el de 20 a 24 anys resultat d'atreure estudiants amb trajectòries formatives llargues, a més l'alumnat de més edat, 25 i més anys, representa una quarta part de la matrícula del 2021/22.

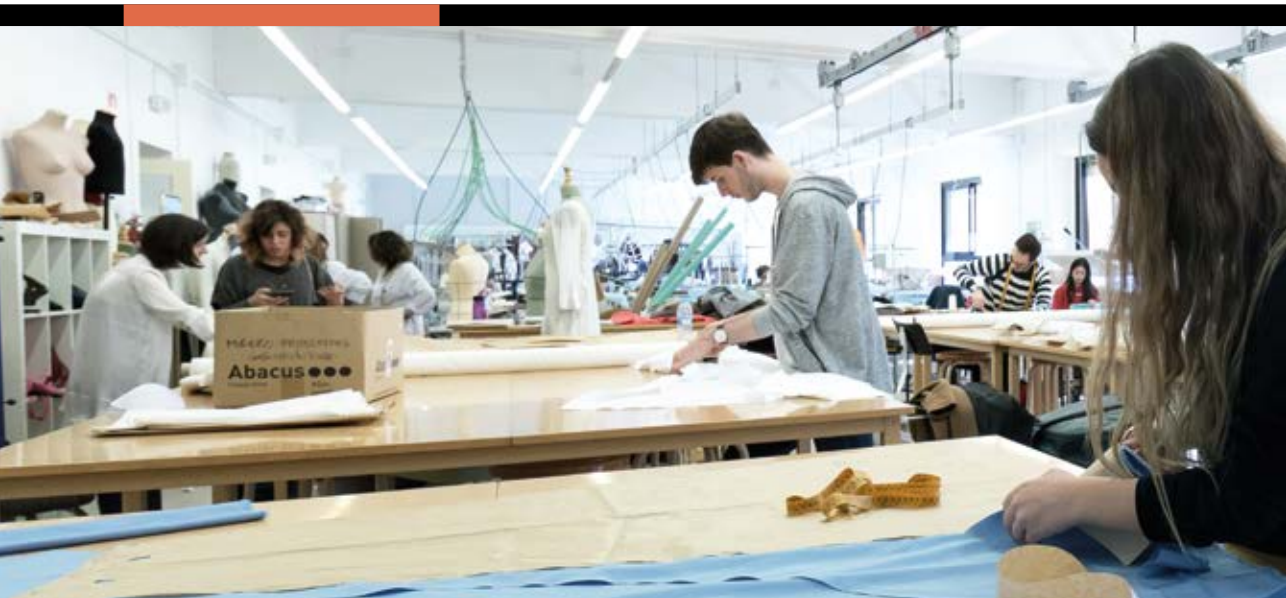
Gràfic 31 Matriculacions dels ensenyaments artístics per edats. Regió Metropolitana de Barcelona. Curs 2021/22

Font: Cens de població 2021 – INE.

5.3 Formació per a l'ocupació vinculada a les ICC.

La Formació Professional per a l'Ocupació (FPO) està destinada tant a persones ocupades com en situació d'atur. El seu principal objectiu és millorar la qualificació professional i capacitat d'inserció de la població activa a través de

l'aprenentatge de diferents competències professionals. Aquesta formació afavoreix el desenvolupament professional, millora la feina i incrementa la productivitat dels empleats.

La formació professional per a l'ocupació inclou la formació ocupacional, adreçada preferentment a persones treballadores en situació d'atur, i la formació contínua, adreçada preferentment a persones treballadores en actiu. En el marc d'un sistema d'FP integrat, les diferents actuacions formatives es regulen a través del Catàleg d'Especialitats Formatives del Servei d'Ocupació de Catalunya (regulat per l'Ordre TMS/283/2019). El Catàleg conté les especialitats formatives que configuren les ofertes del sistema de formació professional per a l'ocupació.

Una especialitat formativa és l'agrupació de competències professionals, continguts i especificacions tècniques. D'una banda, respon a un conjunt d'activitats de treball emmarcades en una fase del procés de producció i amb funcions afins i, de l'altra, a l'adquisició de competències transversals necessàries per a l'exercici adequat en l'entorn i el context professional. Cada especialitat formativa està adscrita a una família i àrea professional, i té assignada un determinat nivell de qualificació. Les especialitats formatives poden conduir a l'obtenció d'un certificat de professionalitat (CP) o a un diploma acreditatiu o certificat d'assistència.

Els certificats de professionalitat són titulacions oficials vàlides en l'àmbit estatal que permeten acreditar les competències en una professió concreta. Per tant, són l'instrument d'acreditació oficial de les qualificacions

professionals del Catàleg Nacional de Cualificaciones Profesionales (CNCP), regulades pel Sistema Nacional de Cualificaciones y Formación Profesional mitjançant l'Institut Nacional de las Cualificaciones (INCUAL). A Catalunya aquesta regulació és competència de l'Agència Pública de Formació i Qualificació Professionals. Els CP estan regulats pel SEPE (Servicio Público de Ocupación Estatal) i, en el cas de Catalunya, l'òrgan competent és el Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Hi ha dues maneres d'obtenir un CP: cursant una formació en un centre autoritzat i superant tots els mòduls que l'integren o participant en un procés d'acreditació de competències a partir del reconeixement de l'experiència laboral o els aprenentatges adquirits mitjançant vies no formals. Els processos d'acreditació de competències permeten aconseguir una certificació en relació amb una qualificació professional, la qual serveix per a assolir un CP, un títol d'FP o ambdues coses.

A continuació, es mostren els CP del Catàleg Nacional de Qualificaciones Profesionales⁶ relacionats amb les ICC, les quals pertanyen a tres famílies professionals: Arts i Artesania, Arts Gràfiques i Imatge i So. En total 55 certificats professionals, 4 de nivell I, 29 de nivell II i 22 de nivell III.

ARTS I ARTESANIA

La família professional d'Arts i Artesania és la segona que compta amb més oferta de certificats professionals de les tres famílies vinculades a les ICC, en total 20 certificats. Els de nivell II i III són els més nombrosos, 19 en total. Per tant, de nivell I només hi ha 1.

⁶ <https://incual.educacion.gob.es/bdc>

Taula 13 Certificats de la família professional d'Arts i Artesania.

Certificat de professionalitat	Hores	Codi	Nivell
Reproduccions de motlles i peces ceràmiques artesanals	600	ARTN0110	1
Decoració artesanal de vidre mitjançant aplicació de color	580	ARTN0210	2
Elaboració artesanal de productes de vidre en calent	660	ARTN0109	2
Elaboració d'articles de argenteria	620	ARTB0111	2
Elaboració d'obres de forja artesanal	510	ARTA0112	2
Manteniment i reparació d'instruments de vent-fusta	680	ARTG0212	2
Manteniment i reparació d'instruments de vent-metall	680	ARTG0112	2
Reparació de joieria	590	ARTB0211	2
Reposició, muntatge i manteniment d'elements de rellotgeria fina	460	ARTB0112	2
Talla d'elements decoratius de fusta	500	ARTA0111	2
Terrisseria artesanal	300	ARTN0209	2
Afinació i harmonització de pianos.	810	ARTG0412	3
Assistència a la direcció tècnica d'espectacles en viu i esdeveniments	530	ARTU0212	3
Construcció de decorats per a l'escenografia d'espectacles en viu, esdeveniments i audiovisuals	840	ARTU0112	3
Manteniment i reparació d'instruments musicals de corda	810	ARTG0312	3
Maquinària escènica per a l'espectacle en viu	830	ARTU0110	3
Motlles i matriceries artesanals per a ceràmica	620	ARTN0111	3
Regulació de pianos verticals i de cua	990	ARTG0512	3
Restauració i reparació de rellotges d'època, històrics i autòmats	750	ARTR0112	3
Utileria per a l'espectacle en viu	830	ARTU0111	3

Font: Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals.

ARTS GRÀFIQUES

La família professional d'Arts Gràfiques és la que compta amb més oferta de les tres famílies vinculades a les ICC, en total 23 certificats. A més, és la que aplega el major nombre de CP de nivell I, que amb 3 certificats suma el 75% de les ICC. Pel que fa a la resta de nivells, els de II i III tenen el mateix nombre, 10 cadascun.

Taula 14 Certificats de la família professional d'Arts Gràfiques.

Certificat de professionalitat	Hores	Codi	Nivell
Operacions auxiliars en indústries gràfiques	360	ARGT0211	1
Operacions de manipulació i finalització de productes gràfics	300	ARGT0111	1
Reprografia	300	ARGI0309	1
Elaboració de cartró ondulat	420	ARGT0311	2
Fabricació de complexos, envasos, embalatges i altres articles de paper i cartró	600	ARGT0411	2
Gravat calcogràfic i xilogràfic	480	ARGA0110	2
Guillotinat i plegat	450	ARGC0109	2
Imposició i obtenció de la forma impressora	450	ARGP0210	2
Impressió digital	440	ARGI0209	2
Impressió en flexografia	450	ARGI0110	2
Impressió en gravat al buit	450	ARGI0210	2
Impressió en òfset	560	ARGI0109	2
Impressió en serigrafia i tampografia	450	ARGI0310	2
Assistència a l'edició.	570	ARGN0210	3
Desenvolupament de productes editorials multimèdia	570	ARGN0110	3
Disseny de productes gràfics	600	ARGG0110	3
Disseny estructural d'envasos i embalatges de paper, cartró i altres suports gràfics.	480	ARGG0112	3
Enquadernació artística	750	ARGA0211	3
Gestió de la producció en enquadernació industrial	660	ARGC0112	3
Gestió de la producció en processos de preimpresió	810	ARGP0112	3
Gestió de la producció en processos d'impresió	750	ARGI0112	3
Gestió de la producció en transformats de paper, cartró i altres suports gràfics	520	ARGT0112	3
Gravat i tècniques d'estampació	800	ARGA0112	3

Font: Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals.

IMATGE I SO

La família professional d'Imatge i So, amb 12 CP, té la particularitat de no comptar a cap certificat professional de nivell I. A més, al seu torn, la gran majoria són de nivell III, 10 en total.

Taula 15 Certificats de la família professional d'Imatge i So.

Certificat de professionalitat	Hores	Codi	Nivell
Animació musical i visual en viu i en directe	350	IMSE0111	2
Operacions de producció de laboratori d'imatge	510	IMST0110	2
Assistència a la direcció cinematogràfica i obres audiovisuals	630	IMSV0408	3
Assistència a la producció a la televisió	490	IMSV0208	3
Assistència a la producció cinematogràfica i obres audiovisuals	510	IMSV0108	3
Assistència a la realització a la televisió	530	IMSD0108	3
Cambra de cinema, vídeo i televisió	540	IMSV0308	3
Desenvolupament de productes audiovisuals multimèdia interactius	540	IMSV0209	3
Luminotècnia per a l'espectacle en viu	640	IMSE0109	3
Muntatge i postproducció d'audiovisuals	510	IMSV0109	3
Producció al laboratori d'imatge	450	IMST0210	3
Producció fotogràfica	630	IMST0109	3

Font: Catàleg Nacional de Qualificacions Professionals.

A la Regió Metropolitana de Barcelona existeix una demanda actualització i renovació de tècniques en els processos creatius i culturals. Per aquest motiu, el Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) a través del Centre d'Innovació i Formació Ocupacional – CIFO l'Hospitalet de Llobregat ofereix formació relacionada amb les ICC. Concretament, està especialitzat en la formació i el desenvolupament metodològic i didàctic de les àrees professionals d'Edició i de Disseny gràfic i Multimèdia, essent el Centre Nacional de Referència, d'àmbit estatal, de la família professional d'Arts Gràfiques.

La proposta de formació del CIFO l'Hospitalet de Llobregat està orientada a capacitar professionals actius o en situació de desocupació en els sectors del disseny gràfic i de l'audiovisual. Això també s'estén als graduats universitaris, especialment aquells de comunicació audiovisual i als professionals de la formació en Imatge i So. L'objectiu principal és brindar l'especialització necessària per abordar els àmbits emergents del disseny gràfic en diverses plataformes, l'edició multimèdia, la producció de materials educatius, la formació en línia, l'animació, els videojocs i la creació d'entorns virtuals. A més, proporciona formació en la creació d'empreses i la gestió de projectes culturals.

“ La formació per a l'ocupació és el recurs formatiu per abordar els àmbits emergents del sector com: el disseny gràfic en diverses plataformes, l'edició multimèdia, la producció de materials educatius, la formació en línia, l'animació, els videojocs i la creació d'entorns virtuals. ”

D'acord amb l'oferta formativa per al curs 2023, el centre imparteix 30 cursos de 4 àmbits d'especialitats de l'àrea professional d'edició i de disseny gràfic i multimèdia:

- Disseny gràfic, il·lustració i edició editorial.
- Audiovisual.
- Programació web i videojocs.
- Formació transversal i altres especialitats.

Pel què fa a la modalitat d'aprenentatge, 15 cursos s'imparteixen a distància, 14 presencial i 1 semipresencial. La seva durada és variada des de cursos de 70 hores fins a 750 hores, però es podria establir que la mitjana està entorn a 250 hores per curs. La meitat de l'oferta formativa pertany a l'àmbit audiovisual i una cinquena part a cursos de programació web i videojocs. Així, per tant, ambdues suposen el 80% dels cursos amb relació amb les ICC.

Taula 16 Cursos de formació per a l'ocupació de l'especialitat de disseny gràfic, il·lustració i edició editorial. Any 2023.

Nom del curs	Modalitat	Hores
Assistència a l'edició (editorial) (CS03-23)	Mixte	570
Creació d'àlbums il·lustrats (FS01-23)	Presencial	200
Disseny de productes gràfics (CS01-23)	Presencial	600
Il·lustració (CS02-23)	Presencial	750

Font: CIFO – l'Hospitalet de Llobregat.

Taula 17 Cursos de formació per a l'ocupació de l'especialitat d'audiovisual. Any 2023.

Nom del curs	Modalitat	Hores
Advanced Motion Graphics (FS14-23)	Presencial	300
Animació de personatges 3D aplicada al character animation (SEPE23-23)	Teleformació	170
Correcció de color amb Da Vinci Resolve (FS15-23)	Presencial	120
Edició de vídeo digital amb Adobe Premiere (FS37-23)	Teleformació	110
Matte Painting digital 2D i 3D (FS16-23)	Teleformació	280
Mescla i masterització professional de produccions musicals amb Pro Tools (FS42-23)	Presencial	100
Mitjans audiovisuals aplicats a les Arts Escèniques (SEPE35-23)	Presencial	250
Motion Graphics amb After Effects (FS51-23)	Presencial	150
Operacions amb càmera de vídeo i TV (FS18-23)	Presencial	120
Postproducció amb After Effects (FS26-23)	Teleformació	160
Postproducció amb Nuke (FS19-23)	Teleformació	130
Postproducció de so per a audiovisuals amb PRO TOOLS (SEPE25-23)	Presencial	125
Rigging de personatges 3D per a produccions audiovisuals i videojocs (SEPE21-23)	Teleformació	200
Visualització arquitectònica (FS24-23)	Teleformació	150
Workflows per a cinema i TV (FS29-23)	Teleformació	70

Font: CIFO – l'Hospitalet de Llobregat de Llobregat.

Taula 18 Cursos de formació per a l'ocupació de l'especialitat de programació web i videojocs. Any 2023.

Nom del curs	Modalitat	Hores
Desenvolupament de videojocs amb Unreal Engine (FS49-23)	Presencial	160
Concept Art per a videojocs (SEPE29-23)	Presencial	200
Desenvolupament d'aplicacions híbrides per a Android, IOS i PWA (SEPE08-23)	Teleformació	300
Desenvolupament d'aplicacions mòbils per IOS i Android amb FLUTTER (SEPE18-23)	Teleformació	240
Desenvolupament Web Front End (SEPE12-23)	Teleformació	300
Disseny de videojocs i conceptualització (FS11-23)	Presencial	200
Fullstack Junior Web Developer amb PHP (SEPE36-23)	Teleformació	260
Introducció a la programació (SEPE05-23)	Teleformació	90
Introducció a la programació (SEPE06-23)	Teleformació	90

Font: CIFO – l'Hospitalet de Llobregat de Llobregat.

Taula 19 Cursos de formació per a l'ocupació de formació transversal i altres especialitats de les ICC. Any 2023.

Nom del curs	Modalitat	Hores
Disseny i gestió de projectes culturals (FS43-23)	Presencial	200
Projecte de creació i viabilitat d'empreses (CS13-23)	Teleformació	80

Font: CIFO – l'Hospitalet de Llobregat de Llobregat.

Pel que fa al perfil d'alumnat, del conjunt de les 72 iniciatives formatives del CIFO l'Hospitalet de Llobregat impartides l'any 2022, 42 van ser en format a distància i 30 presencial. En total, 13.420 hores de formació en especialitats dels sectors audiovisual, disseny gràfic i editorial, programació web i videojocs, formació de formadors i formació transversal. La major part de les persones formades eren desocupades (71,68%) i un 64,53% comptaven amb estudis de cicles formatius de grau superior (CFGS), llicenciatures/graus, màsters o doctorat. L'edat mitjana de l'alumnat és de 38 anys, i el rang d'edat més nombrós el comprés entre els 35 i els 45 anys.

5.4 Formació professional contínua

La formació professional contínua és aquella adreçada a les persones treballadores en actiu amb la finalitat de

millorar les seves qualificacions i competències professionals. El seu objectiu principal és garantir la formació al llarg de la vida i l'adaptació dels treballadors i treballadores dels diferents sectors a les noves tendències del mercat de treball i la societat del coneixement, mantenint la seva capacitat professional en relació amb els canvis dels processos productius.

En aquest epígraf es presenta les accions formatives programades i en programació del Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya a novembre de 2023. En total 77 accions formatives relacionades amb l'àmbit de les ICC a la Regió Metropolitana de Barcelona. Cursos formatius de curta durada entorn de 40 hores. L'àrea professional que aplega més oferta formativa són dos: l'àrea de disseny gràfic i multimèdia i la de produccions fotogràfiques. Totes dues, amb el mateix nombre de cursos programats i previstos (32), apleguen el 83,12% de la formació contínua de les ICC.

Taula 20 Accions formatives programades i previstes pel Consorci de Formació Contínua de Catalunya en l'àmbit de les ICC. Regió Metropolitana de Barcelona. Novembre 2023.

Accions formatives per àrea professional	HORES	Nombre de cursos
Activitats i tècniques gràfiques artístiques		4
Autocad 2D	40	4
Disseny gràfic i multimèdia		32
Adobe Certified Associate: visual Design amb Adobe Photoshop	40	1
ADOBE ILLUSTRATOR I	50	8
ADOBE ILLUSTRATOR II	45	7
ADOBE INDESIGN I	50	7
ADOBE INDESIGN II	45	6
Disseny industrial	40	2
Disseny UX / UI (disseny interfícies mòbils)	50	1
Edició		3
Disseny i programació d'aplicacions multimèdia	50	3
Producció audiovisual		6
ADOBE PREMIERE	45	6
Produccions fotogràfiques		32
ADOBE PHOTOSHOP	45	12
Fotografia digital i tractament d'imatge. Nivell avançat	40	7
Fotografia digital i tractament d'imatges	35	10
Fotografia i vídeo gastronòmic	20	3

Font: Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya.

5.5 Capítol en un minut

Les ICC compten amb dos ensenyaments professionals: la formació professional i els ensenyaments artístics.

Taula 21 Oferta formativa d'FP associada a les ICC a la Regió Metropolitana de Barcelona.

Formació professional règim general

Arts Gràfiques. 668 alumnes	PFI-Auxiliar d'Arts Gràfiques i serigrafia
	CFGM - Impressió gràfica
	CFGM - Postimpressió i acabats gràfics
	CFGM - Preimpressió digital
	CFGS - Disseny i edició de publicacions impreses i multimèdia
Imatge i So. 3.611 alumnes	CFGS - Disseny i gestió de la producció gràfica
	CFGM - Vídeo discjòquei i so
	CFGS - Animació en 3D, jocs i entorns interactius (mons virtuals, realitat augmentada i gamificació).
	CFGS - Animacions en 3D, jocs i entorns interactius.
	CFGS - Il·luminació, captació i tractament d'imatge.
	CFGS - Producció d'audiovisuals i espectacles.
	CFPS - Realització de projectes audiovisuals i espectacles.

Ensenyaments artístics règim especial

3.611 alumnes	Arts i Disseny
	Comunicació Gràfica i Audiovisual
	Arts Escèniques

Font: Departament d'educació – Generalitat de Catalunya. RMB. Curs 2021/22.

Per que fa a la formació per a l'ocupació:

- **La formació professional per a l'ocupació.** El Centre d'Innovació i Formació Ocupacional – CIFO l'Hospitalet de Llobregat ofereix 30 cursos de 4 àmbits d'especialitats de l'àrea professional.
- **La formació professional contínua.** El Consorci per a la Formació Contínua de Catalunya té programat 77 accions formatives a novembre de 2023.

6 ENCAIX ENTRE EL SISTEMA DE FORMACIÓ PROFESSIONAL I EL SECTOR DE LES INDÚSTRIES CULTURALS I CREATIVES.

En aquest capítol s'avalua el (des)encaix entre el sistema d'FP i el sector de les ICC. En primer lloc, s'identifiquen quines són les principals necessitats i apel·lacions per part del sector. En segon lloc, s'examinen els perfils professionals més demandats i emergents. Per últim, s'especifiquen unes recomanacions i propostes d'actuació en l'àmbit de les ICC.

Per tal d'explorar de manera exhaustiva l'ampli espectre de les professions vinculades a les Indústries Culturals i Creatives, s'ha optat per subdividir aquest àmbit en tres àrees d'activitat diferenciades:

- **1. Espectacles:** inclou totes les activitats econòmiques on existeixen manifestacions artístiques, siguin realitzats en entorns exteriors o interiors, en instal·lacions fixes o mòbils, entre les quals destaquen música en directe, la dansa, el circ o el teatre (Barcelona Activa, 2022).
- **2. Contingut i producció audiovisual:** inclou totes les activitats d'explotació dirigides a la producció creativa així com les activitats de gestió (Barcelona Activa, 2022).
- **3. Activitats adjacents i transversals a les ICC:** es refereixen a les activitats que intervenen per al correcte desenvolupament d'espectacles en viu o en el contingut i producció audiovisual, però sense ser una activitat específicament pròpia de les ICC.

6.1 Realitats i demandes del sector

El sector de les Indústries Culturals i Creatives (ICC) engloba un ampli espectre d'activitats, productes i serveis que es basen en la creativitat, la cultura i la producció artística. Aquesta heterogeneïtat i

interacció entre les diferents disciplines configura la realitat de les ICC d'un territori. És per això que a partir de les entrevistes a agents clau presents a la Regió Metropolitana de Barcelona (veure en l'annex la relació), s'ha aconseguit recollir les principals necessitats del sector des d'una mirada actual, però amb perspectiva a curt i mitjà termini i vinculades a les darreres tendències. En total, s'han identificat cinc àmbits d'actuació:

1. Orientació i iniciació al sector.
2. Dèficits de professionals.
3. Incorporació dels avenços tecnològics.
4. Formació.
5. Teixit productiu i mercat laboral.

“ **L'àmplia gamma d'activitats i professions de les ICC, juntament amb l'oferta formativa, dificulta als estudiants i professionals seleccionar un itinerari formatiu ajustat al sector. Certs àmbits experimenten una manca de professionals qualificats per satisfer la demanda laboral. La integració dels avenços tecnològics ha generat noves oportunitats innovadores, transformant profundament el sector i requerint formació per ajustar-se a la realitat sectorial.** ”

ORIENTACIÓ I INICIACIÓ AL SECTOR

L'àmplia gamma d'activitats i professions que engloben les ICC, així com l'oferta formativa associada a aquesta, dificulta a l'alumnat/professional la selecció d'un itinerari formatiu d'acord amb la realitat de sector. Per aquest motiu el sector demanda:

- **Treballar per una oferta inicial de caràcter generalista** orientada a obtenir una visió àmplia de les activitats i ocupacions vinculades a les ICC amb la que es persegueix:
  1. Generar una borsa d'aprenents amb coneixement generals bàsics per incorporar una visió holística de les ICC, imprescindibles per l'adaptació professionals a diferents entorns de treball de la indústria.
  2. L'alumnat adquireixi una visió del conjunt de les ICC per descobrir i definir el seu itinerari formatiu i laboral futur orientat a una especialització.
- **Treballar en la definició d'itineraris formatius** orientats a les ocupacions amb més demanda laboral. A l'actualitat existeix la necessitat de professionals híbrids, que combinin per exemple tasques de realització i producció, al mateix temps que se'ls demana una especialització en un àmbit concret de les ICC.

DÈFICITS DE PROFESSIONALS

Certs sectors de les ICC manifesten una manca de professionals amb habilitats, qualificacions o experiència necessàries per cobrir els nivells de demanda del mercat laboral per dos principals motius:

1. **Envelliment de la força laboral.** En alguns sectors, l'envelliment de la força laboral pot provocar una manca de personal amb les competències necessàries per ocupar els llocs vacants per jubilació. Actualment, dos col·lectius professionals es troba amb aquesta realitat són:
  - Professionals sèniors en l'àrea de **regidoria vinculada a la coordinació, producció i realització audiovisual**. En l'actualitat tot i havent una oferta formativa orienta a cada una de les activitats, manca una formació integradora de conjunt, essencial per al control de la qualitat i la coordinació i comunicació de les diferents fases creatives. Avui en dia, l'assoliment de la categoria sènior s'aconsegueix per una combinació de formació (professional i/o universitària) amb una trajectòria laboral extensa.
  - **Artesans.** La manca de joves en professions i sectors tradicionals adreçats a les ICC és un desafiament que el sector el qualifica d'actuació prioritària, un exemple són els artesans amb coneixements de patrimoni.
2. **Demanda superior a l'oferta de personal.** La percepció dels departaments de recursos humans de les empreses consultades corroboren el que les dades de la Seguretat Social recullen: un creixement constant de les ocupacions en les ICC durant els darrers anys. Particularment en so, lumino-tècnia i maquinària escènica dels quals es demana incrementar la seva oferta formativa.

INCORPORACIÓ DELS AVANÇOS TECNOLÒGICS

La convergència de les ICC amb la incorporació dels avanços tecnològics (IA, entorn virtual, realitat augmentada, impressió 3D, entre d'altres) ha creat noves oportunitats innovadores en àmbits com la creació de continguts, la distribució i la comercialització entre d'altres. Això ha transformat profundament aquest sector i ha creat noves metodologies de treball. Alguns dels vectors de canvi mencionats pels experts consultats són:

- **Programari de creació:** els professionals de les ICC tenen a la seva disposició una àmplia varietat de software per a la creació de contingut. La selecció d'aquest depèn en gran mesura de l'àrea professional creativa en què es treballa. Per exemple, en la producció d'animació 3D i videojocs, és fonamental l'ús d'eines per al modelatge tridimensional i el "rigging" dels personatges durant el procés de creació en 3D. A més, el software de generació de gràfics per ordinador, conegut per les seves sigles en anglès com a CGI (Computer-Generated Imagery), permet crear imatges, animacions o efectes visuals per a una àmplia gamma d'aplicacions, incloent-hi el cinema, la televisió, els videojocs, la publicitat, les simulacions científiques, l'educació i la formació.
- **Tecnologia per a la realització lleugera:** vivim en una era digital on les eines per a la creació, com ara càmeres, ordinadors i software, s'han convertit en elements assequibles i fàcils d'utilitzar. Això significa que la producció de continguts creatius amb recursos limitats ja no és un obstacle per als creadors. De fet, la possibilitat de produir continguts de qualitat amb un pressupost limitat és un factor que fomenta la creativitat, la innovació i la connexió amb l'audiència. Aquestes eines permeten als creadors adaptar-se ràpidament a les tendències i canvis en el mercat de consum audiovisual, facilitant així la creació de continguts que ressonin amb el seu públic objectiu.
- **IA:** la intel·ligència artificial s'ha obert pas dintre d'aquesta indústria amb més força que a la resta dels sectors econòmics perquè ofereix noves perspectives i possibilitats de treball. Així, les ICC es converteixen en un banc d'experimentació on encara queda molt per explorar. Per exemple, la IA permet el desenvolupament de noves formes de treballar com el real engine per treballar en un plató virtual.

En relació a les tendències esmentades, les empreses assenyalen la necessitat de tenir un coneixement tecnològic actualitzat de les noves metodologies de treball, sempre des d'un vessant de suport i no de substitució del professional.

FORMACIÓ

Complementarietat d'estudis.

Els professionals de les ICC freqüentment observen una manca d'experiència professional entre els estudiants resultat de llacunes de coneixement en els currículums formatius tants dels estudis professionals com dels universitaris:

- Dels graduats universitaris, els dèficits assenyalats són majoritàriament de caràcter més tècnic, per exemple: la comprensió del funcionament del software i les aplicacions en àmbits com l'edició i la postproducció de continguts.
- En canvi, dels perfils professionals tècnics, les mancances assenyalades són en relació a la comprensió i adquisició d'un enteniment holístic de la cadena del treball de la seva activitat.

Per abordar aquest fet, el teixit productiu i els centres de formació demanden que hi hagi una certa permeabilitat bidireccional d'itineraris formatius entre estudis universitaris i formació professional.

Hibridació dels perfils audiovisuals

Pel caràcter interdisciplinari dels ICC moltes disciplines professionals estan interrelacionades. Per aquest motiu, el sector demanda perfils híbrids capaços de treballar en varis àmbits. Un clar exemple és la combinació de tècnic de so amb el de il·luminació, que en la majoria dels esdeveniments treballen coordinament.

Aquesta realitat expressada pel teixit productiu i pels centres educatius sustenta la demanda a crear una hibridació de perfils professionals. El sistema de la formació professional compta amb mecanismes que poden donar resposta: certificacions i/o qualificacions professionals, adaptacions curriculars a perfils professionals concrets, hores de lliure disposició i la creació d'itineraris formatius de doble titulació d'FP, el que es coneix com a modalitat 3X2.

Concretament, de les entrevistes, ha sorgit la proposta de generar itineraris que combinin els

següents cicles de grau superior de la família professional Imatge i So:

- El CFGS d'Il·luminació, captació i tractament d'imatge i el CFGS de So per a audiovisuals i espectacles.
- El CFGS de Producció d'audiovisuals i el CFGS de Realització de projectes d'audiovisuals i espectacles.
- El CFGS de Realització de projectes d'audiovisuals i espectacles i el CFGS d'Il·luminació, captació i tractament d'imatge.

Accés a recursos per una formació adequada a la realitat sectorial.

La gran majoria dels ensenyaments professionals vinculats a les ICC comporten despeses en recursos i materials d'elevat cost pels centres formatius. Un exemple és el cas de la tecnologia aplicada al platós virtuals, ja que el cost elevat de les pantalles no queda compensat per la gratuïtat del seu programari de desenvolupament. Aquestes situacions de viabilitat econòmica porten als centres docents a prendre decisions en relació al material. Una manera habitual d'estalviar costos és la donació de les empreses del sector o el lloguer de material.

A més, cal tenir en compte que és un sector en constant canvi amb innovacions tant metodològiques de treball (per exemple la IA o treball entorn virtual) com tecnològiques i vinculades a programari informàtic com DaVinci, Black Màgic, Unreal Engine, Avid fins a innovació en il·luminació o maquinària escènica. És per això que s'han de tenir en compte els períodes d'amortització per valorar si és preferible la compra o el lloguer del material.

A raó d'això, els centres educatius públics sol·liciten un mecanisme que faciliti i agilitzi l'adquisició de les eines i recursos impresibles en l'adaptació a les tendències del sector, ja que no només és la qüestió pecuniària sinó també la burocràtica.

TEIXIT PRODUCTIU I MERCAT LABORAL

Condicions laborals del sector. Determinades activitats de les ICC presenten condicions que desmotiven la retenció de professional capacitada, com l'horari laboral, càrrega de feina i la conciliació familiar. Un cas recollit en les entrevistes és el dels professionals de les Arts Escèniques i audiovisuals. Sovint, prenen la decisió d'orientar la seva trajectòria professional cap a altres seccions de les ICC amb millors condicions, com per exemple, tècnics de luminotècnia i muntadors escènics.

Un sector atomitzat. Malgrat que existeixen grans empreses, certes activitats estan integrades per petites empreses i professionals autònoms tal com es descriu a l'apartat dedicat a la descripció del mercat del treball d'aquest document, i ho corroboren les persones entrevistades. Aquesta composició del teixit condiona:

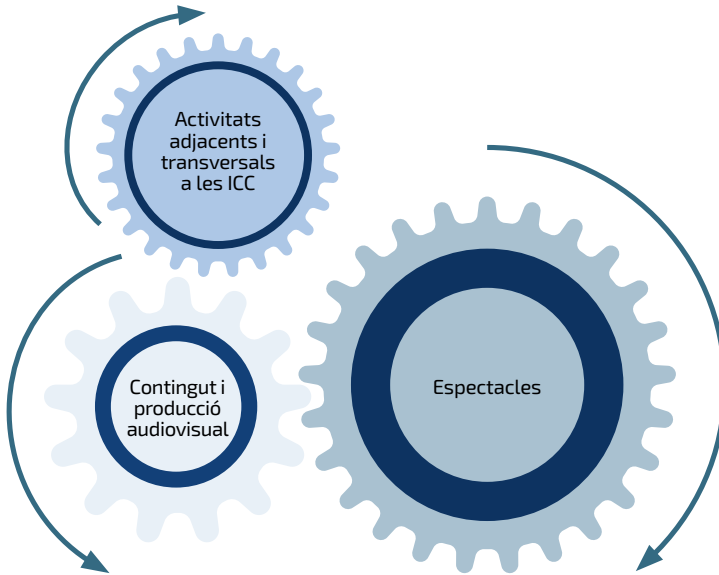
- L'accés a professionals qualificats. Per això, es reclama la creació de plataformes subsectorials de les ICC per pal·liar la situació. Un exemple és la dificultat en la contractació de professionals artesans.
- La incorporació dels avanços tecnològics com és l'adquisició de material, llicència d'ús i la formació contínua. Sufragar els costos per parts de les petites empreses i autònoms pot suposar assumir riscos en la viabilitat del negoci. Per això, es sol·licita incentivar el treball en xarxa o de forma cooperativista.

6.2 Professionals més demandants o emergents

Sota el concepte de les Indústries Culturals i Creatives intervenen un gran contingent de professionals. És per això que aquesta secció només proporciona una visió detallada dels perfils professionals més demandant i de difícil cobertura dins dels tres àmbits d'activitat de les ICC analitzats (veure gràfic 32). La seva identificació s'ha realitzat mitjançant entrevistes a agents claus de les ICC, la relació de la qual es detalla a l'annex.

Gràfic 32 Àrees d'activitat de les ICC.

Cada perfil professional identificat conté una fitxa completa amb una descripció del perfil, principals tasques, habilitats i la formació associada.

6.2.1 Perfils professionals més demandats de l'àrea d'espectacles.

Els espectacles, siguin realitzats en entorns exteriors o interiors, presenten desafiaments i matisos substancialment diferents en la seva gestió i producció. El treball en esdeveniments a l'aire lliure, tot i proporcionar una sensació d'amplitud i un entorn més enllà dels límits establerts, implica l'enfrontament amb una diversitat d'elements imprevisibles com ara una alta afluència de públic, condicions climàtiques variables o problemes que puguin sorgir en parts allunyades del centre de l'espectacle. En contraposició, els esdeveniments en espais tancats ofereixen un marc més controlat, encara que a vegades limitat, en termes de llibertat d'acció o la rapidesa d'intervenció. Aquesta discrepància entre els entorns exigeix una adaptació constant i el domini d'habilitats específiques per part dels professionals que treballen en aquest àmbit.

6.2.1.1 Professional especialitzat en maquinària escènica.

Persona responsable del muntatge i gestió de l'escenografia en un espectacle en directe, adaptant-se a condicions variables segons el projecte artístic, les característiques del lloc de representació, les restriccions tècniques, econòmiques, humanes i de seguretat per al públic, els artistes i els treballadors.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Muntar i operar la maquinària escènica. • Realitzar manteniment i reparacions menors a la maquinària. • Coordinar-se amb altres equips de producció. • Comunicar-se de manera efectiva i ajustar la maquinària segons les necessitats de l'espectacle. • Registrar les operacions i el manteniment de la maquinària de cada espectacle.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitat per muntar i desmuntar equips escènics i solucionar problemes tècnics o mecànics que puguin sorgir durant l'espectacle o el muntatge. • Adaptar-se a condicions canviants segon les exigències i circumstàncies puntuals de l'espectacle. • Saber comunicar-se assertivament amb la resta de l'equip de professionals. • Coordinar el moviment de la maquinària amb altres aspectes tècnics de l'espectacle, com la il·luminació i el so.
Formació	<ul style="list-style-type: none"> • Cicle formatiu de grau superior en Maquinària escènica. L'any 2021, la Generalitat de Catalunya crea el títol de tècnic/a superior en Maquinària escènica. A l'actualitat, s'imparteix a l'Institut de Tècniques Audiovisuals i de l'Espectacle (ITAEB). • Altres cicles que contemplen la definició d'elements escenogràfics i de maquinària escènica sense profunditzar en la seva operativa i funcionament són: el grau superior de Producció d'audiovisuals i espectacles i el grau superior de realització de projectes d'audiovisuals i espectacles.

6.2.1.2 Regidor/a d'Arts Escèniques.

Persona responsable de l'organització de l'esdeveniment i el seu funcionament en termes d'espai i interacció dels diferents elements i actors que hi intervenen en l'execució escènica. Per tant, és figura primordial per garantir que tots els elements tècnics i logístics de l'espectacle funcionin harmoniosament.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Organitzar els assajos. • Supervisar els processos d'entrada i sortida durant la representació. • Garantir que els espais siguin els correctes per als artistes. • Dirigir les accions dels tècnics de so i il·luminació durant les representacions. • Mantenir un inventari actualitzat dels recursos de vestuari i atrezzo.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Habilitats de planificació i programació d'espectacles en detall. Habilitats comunicatives per treballar amb altres membres de l'equip tècnic i amb els actors. • Capacitat per treballar sota pressió i prendre decisions en temps real. • Coneixements de les normatives de seguretat en l'escenari. • Orientació i formació a nous membres de l'equip.
Formació	<p>No existeix una formació específica per a la figura del professional regidor/a. Per aquest motiu, la formació al lloc de treball i l'experiència laboral són els mecanismes habituals per assolir les competències necessària del perfil professional. No obstant això, existeix a alguna formació de postgrau vinculada a una especialitat d'esdeveniment com és el de Gestió de la Indústria Musical (UB). En el camp de la formació professional existeix la qualificació "Regidoria d'espectacles en viu i esdeveniments de nivell 3" amb un mòdul formatiu de Regidoria de processos tècnics i artístics en assaigs d'espectacles en viu i esdeveniments (90 hores).</p>

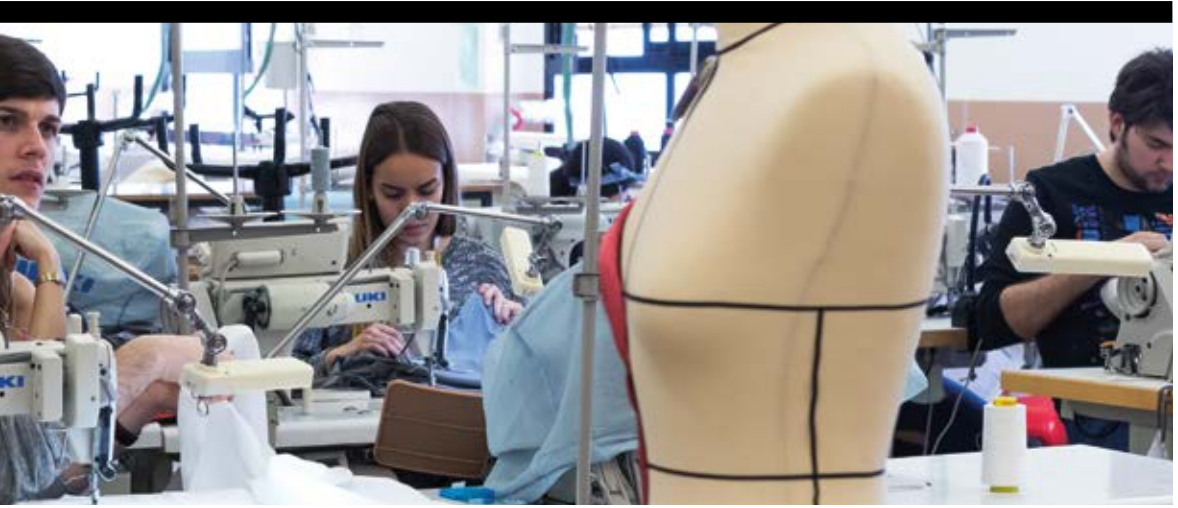

6.2.1.3 Professional especialitzat en sastreria escènica.

Persona encarregada de l'administració i coordinació de totes les activitats relacionades amb la confecció i manteniment del vestuari utilitzat en produccions teatrals, musicals, òperes, ballets o altres esdeveniments escènics.

<p>Tasques</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Confeccionar i realitzar arranjaments en peces. • Mantenir-se al dia amb les tendències de la moda i noves tècniques de confecció. • Assegurar-se que el vestuari sigui còmode i funcional. • Treballar sota pressió per realitzar arregles i canvis ràpids de vestuari.
<p>Competències requerides</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitat per treballar de cara al públic. • Destresa manual. • Confeccionar diversos tipus de peces de vestir al mateix temps. • Coneixements amplis en tècniques i ús de les màquines de cosir.
<p>Formació</p>	<p>El professional especialitzat en sastreria escènica compta amb una oferta de dos ensenyaments de diferent tipologia i durada. La primera és el cicle formatiu en Vestuari a mida i d'espectacles (2.000 hores) i la segona un certificat de professionalitat de Gestió de sastreria de l'espectacle en viu (690 hores).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cicle formatiu de grau superior en Vestuari a mida i d'espectacles s'imparteix a dos centres: institut Anna Gironella de Mundet (públic) i a l'EFPA (privat). • Certificat professional en Gestió de sastreria de l'espectacle en viu. Segons el buscadors de cursos del SEPE, només a l'<i>Escuela Pública de Formación Cultural de Andalucía</i>.

6.2.1.4 Atrezzo.

Persona que està especialitzada en la creació i confecció d'atrezzo, ornaments i altres complements per a la creació d'un personatge o un etilisme.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Idear i conceptualitzar nous ornaments, complements o elements d'atrezzo basant-se en les necessitats o les tendències del projecte. • Aplicar pintura, decoració o altres tractaments superficials per millorar l'aparença dels objectes. • Garantir que els objectes compleixin amb els estàndards de qualitat i estiguin lliures de defectes. • Mantenir-se al dia de les tendències actuals en moda i fantasia per incorporar-les als dissenys. • Treballar en col·laboració amb altres professionals.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Destresa per treballar amb diversos materials. • Coneixement de Materials. • Capacitat per cosir a màquina i a ma. • Atenció als detalls i treballs precisos. • Creativitat i originalitat.
Formació	<p>Les trajectòries formatives de l'especialista en atrezzo poden ser diverses però totes elles amb una base de de disseny i artesanía. Per això, els ensenyaments d'Arts Plàstiques i Disseny són els estudis de referència, així com els oficis d'artesans de diversos rams (fusteria, vidre, etc). A més, existeix un certificat de professionalitat molt vinculat a la professió: construcció de decorats per a l'escenografia d'espectacles en viu, esdeveniments i audiovisuals.</p>

6.2.2 Perfils professionals més demandats de l'àrea contingut i producció audiovisual.

En l'àmbit del contingut i la producció audiovisual, s'observa una demanda destacada per a una gamma de perfils professionals que abracen diverses competències i especialitzacions. Dins d'aquest panorama s'han destacat els perfils següents:

6.2.2.1 Tècnic/a en so i audiovisual.

El Tècnic/a de So i Audiovisual és l'expert/a en condicionar espais destinats a esdeveniments o gravacions del món audiovisual i de l'espectacle en viu, com són: cadenes de televisió, emissores de ràdio, estudis de doblatge, gravació, actes culturals, teatrals o de música, entre altres. En l'àmbit laboral, una de les demandes del sector és que aquest professional tingui coneixements en so escènic, així com en el control i ús de taules de so. Aquestes taules són essencials per controlar els dispositius necessaris per graduar i coordinar el so i la música en un espai escènic. Això implica la mescla de sons i la regulació del volum, a més de la qualitat d'emissió per aconseguir una experiència sonora òptima. També, és crucial el coneixement dels diferents programaris i software relacionats amb aquestes taules de so.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Modular, transformar, tractar i perfeccionar el senyal de vídeo i so. • Es responsabilitza dels equips i del seu correcte funcionament. • Configuració i operació d'equips audiovisuals, com càmeres, micròfons i altaveus. • Treballar de la mà amb directores, productors, dissenyadors i altres professionals de l'audiovisual. • Controlar i manejar les taules de so de manera autònoma.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixement de programes informàtics actuals. • Mantenir i reparar els equips en cas de detecció d'avaries. • Supervisar el enregistrament i el tractament del senyal sonor i visual. • Coneixements de so electrònic i del maneig de taules. • Utilitzar programari d'edició com Adobe Premiere, Final Cut Pro, Pro Tools i altres.
Formació	<p>Segons els grau d'especialització del lloc de treball a desenvolupar, el professional de so i audiovisual requereix de nivells formatius de rang diferent. Els estudis actuals vinculats al perfil són els següents.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cicle formatiu de grau superior de So per a audiovisuals i espectacles. • Cicle formatiu de grau superior en Sonorització per a les arts escèniques. • Grau universitari propi de Sonologia⁷ amb matèries en producció i tecnologies aplicades a l'enregistrament i difusió del so.

⁷ <https://www.esmuc.cat/estudis/grau/sonologia/sonologia/>

6.2.2.2 Tècnic/a en luminotècnia.

El tècnic/a en luminotècnia és un professional amb coneixements i habilitats en l'àmbit de la il·luminació i la producció audiovisual. A més, ha de tenir coneixements sobre la configuració i funcionament de les taules de control de llums. Aquestes taules permeten ajustar, programar i coordinar les diferents fonts de llum i efectes lumínics amb precisió i en temps real. Des del món de les ICC són una eina fonamental per a la creació i la manipulació de l'aspecte visual en una varietat d'entorns creatius i visuals.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Ajudar els dissenyadors d'il·luminació a crear efectes especials de llum durant els assajos. • Configurar la taula de control de llums abans de l'inici de l'espectacle i operar-la durant el mateix. • Gestionar, coordinar, supervisar, mantenir, muntar i desmuntar equips. • Fer la reparació i manteniment dels equips.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixements d'electricitat i electrònica. • Habilitat per treballar sota pressió. • Flexibilitat horària. • Capacitat de reaccionar ràpidament davant de problemes tècnics. • Coneixements tècnics específics de diferents fonts d'il·luminació (LED, descàrregues, etc.). • Coneixements de l'ús i la programació de taules de llums.
Formació	<p>A l'actualitat existeix una oferta formativa vinculada a aquest perfil. El cicle superior de la família professional d'Imatge i So i un altre cicle superior d'ensenyaments artístics.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cicle formatiu de grau superior en Il·luminació, captació i tractament d'imatge. • Cicle formatiu de grau superior en Luminotècnia per a les arts escèniques. <p>No obstant l'existència d'aquests ensenyaments, els agents consultats argumenten que la formació contínua és imprescindible per a l'adaptació dels professionals de la luminotècnia als avanços tecnològics en el sector dels videojocs i la multimèdia. En especial, la formació relaciona amb la Realitat Augmentada (REA) i amb la il·luminació en entorns de producció virtual i plató virtual. Així, l'evolució constant de la tecnologia aplicada a les ICC implica un esforç dels professionals luminotècnics per mantenir-se al dia de les novetats i adaptar-se a les noves realitats de treball del sector audiovisual.</p>

6.2.2.3 Professional especialitzat en producció audiovisual (captació, registre i edició d'imatges).

Professional amb formació y habilitats especialitzades en la captació, enregistrament i edició d'imatges i continguts audiovisual. L'expert té coneixements detallats i pràctics sobre les diverses tecnologies, equips i tècniques aplicades a la producció audiovisual.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Coordinar els processos d'enregistrament i muntatge d'imatges integrant eines de post-producció. • Realitzar sessions d'animació visual. • Desenvolupar el registre de projectes audiovisuals. • Treballar amb altres departaments per definir estils musicals i ambients visuals.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixements de càmeres de vídeo, càmeres DSLR, drons o altres equips especialitzats. • Entendre els principis de la composició visual. • Ser competents en l'ús d'eines d'edició de vídeo com Adobe Premiere, Final Cut Pro, Adobe After Effects i altres.
Formació	<ul style="list-style-type: none"> • Cicle formatiu de grau superior de Producció d'audiovisuals i espectacles. • Cicle formatiu de grau superior de Realització de projectes d'audiovisuals i espectacles.

6.2.2.4 Responsable sènior en producció i realització audiovisual.

El responsable sènior en producció i realització audiovisual és un professional amb un alt nivell d'experiència i responsabilitat en la gestió i producció de continguts audiovisuals, com pel·lícules, programes de televisió, vídeos corporatius, contingut web i altres mitjans visuals i auditius.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Planificar, coordinar i supervisar totes les fases del cicle de vida del desenvolupament del projecte audiovisual. • Dirigir l'equip de desenvolupament. • Establir les fites i terminis del projecte. • Coordinar-se amb altres departaments.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixement multidisciplinari. • Iniciativa empresarial. • Habilitats en programació. • Gestió de la complexitat.
Formació	<p>El perfil professional requereix alts nivells de coneixement teòrics i pràctics de l'àmbit audiovisual i Arts Escèniques des d'una perspectiva de conjunt. Per això, l'assoliment de la categoria sènior s'aconsegueix per una combinació de formació (professional i/o universitària) amb una extensa trajectòria laboral.</p> <p>Un possible inici en la trajectòria formativa i professional seria mitjançant el cicle formatiu de grau superior de Producció d'audiovisuals i espectacles o el de Realització de projectes audiovisuals i espectacles conjuntament amb una continuació universitària al grau de Comunicació audiovisual i màsters associats. Així mateix, una trajectòria inversa a ensenyaments professionals és habitual per adquirir el coneixement pràctic en tècniques per a la realització audiovisual.</p>

6.2.3 Perfils professionals més demandats de l'àrea d'activitats adjacents i transversals a les ICC.

Els perfils professionals en àrees adjacents a les Indústries Culturals i Creatives abracen una varietat de rols essencials. Entre els més mencionats, segons els agents entrevistats destaquen:

6.2.3.1 Auxiliars de suport logístic, producció logística.

El perfil especialitzat d'aquest àmbit corresponen a professionals que tenen una visió holística de l'esdeveniment des d'un punt de vista de: les instal·lacions, el muntatge de l'escenari, el control d'empreses de muntatge, entre altres activitats vinculades a la logística i operativa funcional de l'acte. A més són el suport humà per assegurar el funcionament adequat i segur de tots els aspectes elèctrics i tecnològics d'un esdeveniment.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Instal·lació d'equips i sistemes elèctrics. • Realitzar el manteniment regular dels equips. • Garantir que totes les instal·lacions siguin segures i compleixin amb les normatives de seguretat. • Gestionar els recursos relacionats amb la infraestructura.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixement en instal·lació elèctrica, així com en equips i tecnologia. • Flexibilitat i adaptabilitat als canvis. • Coneixements sobre normatives i regulacions. • Habilitats de noves tecnologies i equips en els esdeveniments musicals, com a pantalles LED, sistemes de control intel·ligent, o altres avenços tècnics.
Formació	<p>No existeix una formació específica d'assistent a la preparació, execució i tancament de l'activitat audiovisual. No obstant, aquest perfil compta amb determinats cicles formatius que contemplen algun dels aspectes del perfil com són:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cicle formatiu de grau mitjà en Instal·lacions elèctriques i automàtiques. • Cicle formatiu de grau superior en So per a audiovisuals i espectacles. • Cicle formatiu de grau superior Producció d'audiovisuals i espectacles.

6.2.3.2 Gestor/a cultural.

Un gestor cultural és un professional que es dedica a promoure, dissenyar i dur a terme projectes culturals i artístics. El seu objectiu és generar desenvolupament sociocultural, conservar i crear cultura, i afavorir la participació i el consum cultural. Per a això, utilitza una varietat d'instruments i estratègies, i actua com a mediador entre la creació, la comunitat i el mercat.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Disseny i implementació de les polítiques culturals de l'organització i dels plans i estratègies corresponents. • Elaboració i control de pressupostos. • Negociació amb fonts públiques i privades de finançament. • Constitució i direcció d'equips de treball. • Planificació d'esdeveniments i activitats culturals. • Supervisió dels permisos i llicències en l'organització d'esdeveniments. • Tasques d'informació, promoció i difusió, mantenint una estreta col·laboració amb els mitjans de comunicació.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Treball en equip. • Organització de grups de treball. • Competència en l'ús de Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TICs). • Coneixements bàsics en finances. • Habilitats per a gestió d'espais. • Habilitats de lideratge.
Formació	<p>La formació en Gestió cultural està associada a estudis de màster que sovint suposen l'especialització d'estudis de grau en Història de l'art, Humanitats o d'Administració i direcció d'empreses.</p>

6.2.3.3 Administratiu/va cultural.

Professional que col·labora i participa en la posada en marxa de les planificacions, projectes, programes, iniciatives i desenvolupament d'activitats culturals en infraestructures i espais culturals.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Organitzar les tasques d'oficina, burocràticoadministrativa. • Guiar, controlar i supervisar el desenvolupament de les activitats culturals programades des de la vessant administrativa. • Mantenir registres, gestionar contractes, assegurar el compliment de normatives legals. • Captar i gestionar fons per a la realització d'activitats culturals.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Habilitat per planificar, organitzar i gestionar projectes culturals. • Capacitat per programar activitats culturals a curt, mitjà i llarg termini. • Coneixement i identificació de les institucions i els contextos característics en l'àmbit cultural. • Coneixement de les lleis i regulacions relacionades amb les activitats culturals i subvencions.
Formació	<p>La família professional d'Administració i Gestió està integrada per cicles formatius en gestió administrativa i finances. Tot i comptar amb especialitats en l'àmbit jurídic i sanitari, no existeix el de l'àmbit cultural.</p>

6.2.3.4 Professional de l'economia digital creativa.

Professional encarregat de produir i difondre material original a través de diferents canals digitals, com ara blogs, xarxes socials, podcasts i altres plataformes en línia. El contingut creat pot manifestar-se en diverses formes, com textos, imatges, vídeos, àudio i gràfics.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Identificar temes rellevants, tendències o necessitats del públic objectiu. • Crear contingut variat adaptat a diferents formats i dispositius. • Gestió del contingut creat. • Revisar i editar el contingut per a garantir la seva coherència, qualitat i correcció. • Optimitzar el contingut per a motors de cerca. • Anàlisi de dades i informes. • Gestionar i fidelitzar personal a diferents plataformes.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Capacitat d'adaptació del contingut per a diferents dispositius i formats. • Habilitats de comunicació. • Coneixements tècnics en diverses plataformes i sistemes operatius. • Capacitat per avaluar l'impacte i l'èxit del contingut, com ara les visualitzacions, interaccions o conversions.
Formació	<p>No existeix una formació específica ni un itinerari formatiu únic per esdevenir aquest professional, ja que depèn molt de la capacitat personal de generar contingut atractiu i rellevant per a una audiència específica així com del carisma de la pròpia persona. No obstant això, el sistema formatiu de formació professional d'ensenyaments artístics contempla una àmplia oferta de cicles englobats en la família professional de Comunicació Gràfica i Audiovisual vinculats a especificitats del perfil. Des de cicles formatius de grau mitjà d'Animació o d'Assistència al producte gràfic fins als cicles formatius de grau superior de l'àmbit Gràfic, Animació i il·lustració i Arts gràfiques.</p>

6.2.3.5 Professional artístic digital

De la unió entre la informàtica i l'art neix l'art digital com a forma d'expressió artística que fa servir la tecnologia informàtica com a eina principal per a la creació i la presentació d'obres artístiques. Aquest tipus d'art pot adoptar diverses formes, incloent la il·lustració digital, la pintura digital, la fotografia manipulada, la creació de gràfics per ordinador, l'art generatiu, la realitat virtual, la realitat augmentada i altres formes interactives. La majoria d'aquestes expressions artístiques es nodreixen de bases de dades per generar aquest tipus d'obres.

Tasques	<p>Les tasques varien segons l'especialitat del professional i la tipologia d'art digital, però les més comunes són:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crear imatges i il·lustracions digitals. • Modelar i animació en 3D. • Manipulació d'imatge digital. • Creació de contingut digital. • Avaluar noves tecnologies i eines aplicades a l'art digital.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Coneixement de programació o eines d'assistència a la programació. • Capacitat per manipular i gestionar bases de dades. • Habilitat de escriptura i redacció. • Inquietat per a la incorporació i experimentació amb noves tecnologies. • Disposició a l'aprenentatge continu. • Capacitat per treballar en equip. • Habilitats amb eines de visualització. • Coneixements del sector de les ICC.
Formació	<p>La formació en art digital dependrà de la disciplina artística d'interès (pintura, tèxtil, dansa, música, entre altres manifestacions artístiques), i l'ús d'eines digitals com a mitjà d'expressió. Per tant la formació artística haurà d'estar orientada cap el mitjà electrònic i digital escollit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tauletes gràfiques, programes de disseny gràfic, modelatge 3D, pintura digital, il·lustració digital. • Realitat virtual (RV) i realitat augmentada (RA). • Ús de la Big Data, algorismes i visualitzacions per a crear obres artístiques. <p>El sistema de formació professional oferta cursos d'especialització en el camp de la realitat virtual i Big Data, incloses a la família professional d'Informàtica i Comunicacions:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Curs d'especialització en Desenvolupament de videojocs i realitat virtual (600 hores). • Curs d'especialització en Intel·ligència Artificial i Big Data (600 hores). <p>Pel que fa a l'aprenentatge de l'ús de tauletes, programes de disseny i modelatge digital, els ensenyaments de referència per aquesta matèria formativa són els cicles formatius de la família d'Imatge i So, Arts Gràfiques i Comunicació Gràfica i Audiovisual.</p>

6.2.3.6 Professionals artesans/es amb coneixement de patrimoni.

Professionals amb habilitats artístiques o tècniques en àrees com la artesanía, la restauració d'objectes, l'ús de materials com la fusta, el metall, la ceràmica, la vidrieria entre altres, combinades amb coneixements i comprensió sobre la importància, la preservació i la conservació del patrimoni cultural, històric o artístic.

Tasques	<ul style="list-style-type: none"> • Restaurar objectes. • Crear repliques o reproduccions d'objectes. • Preservar el patrimoni al realitzar els serveis.
Competències requerides	<ul style="list-style-type: none"> • Habilitats manuals. • Coneixement del context històric i cultural. • Coneixement de tècniques antigues i mètodes de fabricació tradicional. • Habilitat per trobar solucions creatives.
Formació	<p>Els estudis d'Arts Plàstiques i Disseny ofereixen un ampli espectre d'ensenyaments d'oficis artesanals: teixits, vidre, joieria, escultura, ceràmica, mur i llibre entre d'altres especialitats. Aquests estudis tenen una vessant tècnica en combinació amb aspectes historicoartístics. La demanda actual del sector de les ICC és de professionals artesans amb capacitats per aplicar tècniques tradicions i d'avantguarda a la conservació, restauració i perpetuació del patrimoni cultural i artístic. Un exemple d'adaptació a aquesta exigència és el grau superior de Ceràmica artística, perfil professional en fabricació digital i tècniques tradicionals.</p>

6.3 Capítol en un minut.

A partir de les entrevistes a agents clau de la Regió Metropolitana de Barcelona en el sector de les ICC s'ha identificat 5 àmbits d'actuació prioritaris que inclouen les demandes i realitats més comunes detectades:

ORIENTACIÓ I INICIACIÓ AL SECTOR	<ul style="list-style-type: none"> • Treballar per una oferta inicial de caràcter generalista. • Treballar en la definició d'itineraris formatius.
DÈFICITS DE PROFESSIONALS	<ul style="list-style-type: none"> • Professionals sèniors en l'àrea de regidoria vinculada a la coordinació, producció i realització audiovisual. • Artesans. • Creixement constant de les ocupacions en les ICC superior a l'oferta.
INCORPORACIÓ DELS AVANÇOS TECNOLÒGICS	<ul style="list-style-type: none"> • Programari de creació. • Tecnologia per a la realització lleugera. • La intel·ligència artificial.
FORMACIÓ	<ul style="list-style-type: none"> • Complementarietat d'estudis. • Hibridació dels perfils audiovisuals. • Accés a recursos per a una formació adequada a la realitat sectorial.
TEIXIT PRODUCTIU I MERCAT LABORAL	<ul style="list-style-type: none"> • Condicions laborals del sector poc atractives. • Sector atomitzat que dificulta l'accés a professional qualificats i la incorporació d'avanços tecnològics.

Il·lustració 1. Perfils professionals més demandats i de difícil cobertura.

Espectacles	Contingut i producció audiovisual	Activitats adjacents i transversals
<p>Maquinària escènica</p> <p>Regidoria</p> <p>Sastreria escènica</p> <p>Atrezzo</p>	<p>Tècnic/a en so i audiovisual</p> <p>Tècnic/a en luminotècnia</p> <p>Especialista en producció audiovisual</p> <p>Responsable sènior en producció i realització audiovisual</p>	<p>Auxiliars de suport logístic, producció logística.</p> <p>Gestor/a cultural</p> <p>Administratiu/va cultural</p> <p>Professional de l'economia digital creativa</p> <p>Professional artístic digital</p> <p>Professionals artesans/es amb coneixement de patrimoni</p>

7 RECOMANACIONS

Les recomanacions que s'exposen a continuació es relacionen amb les necessitats, realitats i demandes identificades en el document arran del treball de camp i consulta de documents clau i específics del sector. En total s'han elaborat 9 recomanacions, les quals poden afectar a un o a més àmbits d'actuació identificats al capítol 6.1:

- 1. Orientació i iniciació al sector.
- 2. Dèficits de professionals.
- 3. Incorporació dels avenços tecnològics.
- 4. Formació.
- 5. Teixit productiu i mercat laboral.

Per facilitar la compressió de la interrelació entre recomanacions i àmbits d'actuació, s'ha elaborat una taula on es visualitza la intersecció entre elles (Taula 22). A més, a continuació de la taula, es detalla la finalitat de cada àmbit d'actuació en relació a la recomanació associada.

OFERTA INICIAL DE CARÀCTER GENERALISTA DE LES ICC

La indústria cultural i creativa aplega un ampli ventall de professions i disciplines que intervenen en la creació, producció, distribució i promoció de contingut cultural, artístic i creatiu. Les activitats més habituals d'aquests professionals són igualment variades: televisió, cinema, arts visuals, Arts Escèniques, editorial, disseny i moda, gestió d'esdeveniment culturals o l'artesania.

Resultat de la variada gamma d'activitats i professions, l'elecció d'una professió i el corresponent itinerari formatiu és difícil quan no es posseeix d'una visió de base àmplia de les activitats i ocupacions vinculades a les ICC.

Treballar una oferta generalista de base permetria:

- Atreure alumnat a itineraris formatius d'ocupacions amb alta demanda al mercat laboral dins de les ICC.
- Generar una borsa d'aprenents amb coneixement bàsic per iniciar-se a tasques auxiliars per a les quals es requereix d'una visió generalista.
- Treballar amb l'alumnat la construcció de l'itinerari professional. A partir d'una primera experiència formativa i pràctica, es pot anar perfilant

un itinerari més específic segons interessos personals i demanda del mercat laboral.

- La formació de caràcter generalista en les fases inicials d'inserció laboral en l'àmbit de les ICC és la palanca per generar professionals polièdrics o hibridacions de perfils en etapes formatives més avançades.

Una proposta recollida en les entrevistes és la **programació d'un cicle formatiu de grau mitjà de caràcter generalista en l'àmbit audiovisual i multimèdia**. El cicle contindria mòduls formatius d'iniciació a la realització, producció, il·luminació, treball en un entorn 3D i tecnologia de plató virtual. La finalitat d'aquest cicle seria dotar a l'alumnat de coneixement bàsic per elaborar creacions audiovisuals senzilles per a plataformes streaming i xarxes socials. Així mateix, el seu caràcter generalista persegueix assentar un coneixement transversal del sector que és essencial per definir l'especialització en un grau superior, així com una base sòlida amb perspectiva global del món audiovisual.

POTENCIAR L'FP DUAL ROTATÒRIA

Una de les demandes realitzades pels agents clau abordats és trobar empleats amb una visió transversal i holística de les ICC amb certa experiència laboral i coneixements per treballar en àrees diferents, però complementàries entre elles. Per exemple, l'àrea de llum amb la de so o la de realització amb la de producció.

Per donar una resposta eficaç a aquests requisits, una de les recomanacions és fomentar l'FP dual rotatòria entre l'alumnat amb la finalitat d'experimentar diferents tipus de treball dintre de les diferents àrees de les ICC.

Aquesta formació dual rotatòria permet dotar d'experiència als estudiants i orientar les seves motivacions i interessos professionals. Al realitzar les pràctiques en un entorn real fent les mateixes tasques que la resta del personal, veuen en primera persona les funcions i les habilitats requerides per al correcte desenvolupament professional. Al seu torn, obtenen una visió més àmplia que els permet definir millor la seva trajectòria formativa i laboral en base a un objectiu construït des de l'observació i l'experiència.

Per tant, l'FP dual és una excel·lent manera d'assegurar que els estudiants estiguin exposats a les pràctiques més actuals i innovadores. A través d'aquest model, els estudiants poden treballar directament en empreses o organitzacions que estiguin a l'avantguarda de les tendències del sector. Això els permet no només aprendre la teoria sinó també adquirir coneixements pràctics i experiència en situacions reals de treball.

Aquest enfocament dual de la formació obria l'oportunitat als estudiants d'explorar i utilitzar eines i plataformes més recents en el camp de les ICC, com ara les tecnologies emergents en la producció audiovisual, el disseny digital, la creació de contingut en línia, entre altres. A més, la interacció directa amb professionals actius ofereix a l'alumnat en pràctica una visió privilegiada de les metodologies i tècniques actuals de treball i les demandes formatives del mercat laboral, essent un fet imprescindible per adaptar-se i estar millor preparat per afrontar els reptes i les oportunitats de l'evolució constant de les ICC.

PÍNDOLES, CURSOS I MONOGRÀFICS FORMATIUS D'ESPECIALITZACIÓ

A l'actualitat, l'oferta de cursos concisos i específics sobre una àrea d'aprenentatge de les ICC és variada. És per això que es proposa potenciar els cursos, tallers o microcertificacions orientats a la capacitat en àrees específiques de les ICC o a re-soldre les llacunes de coneixement de determinats cicles o graus universitaris.

Amb aquesta mesura s'intenta treballar per:

- Capacitar els perfils de cicles formatius per a ocupacions amb component sènior.
- Complementar la formació universitària amb coneixements més tècnics.
- Fomentar la hibridació o el caràcter polifacètic de determinats perfils professionals.
- Actualitzar i adaptar la formació a les tendències i realitat del sector amb atenció especial en els avanços tecnològics i informàtics.

Igualment, mitjançant aquesta acció s'aconsegueix pal·liar el dèficit de professionals per manca de reemplaçament generacionals en determinades ocupacions sèniors i professions artesanals, al mateix temps que es dona resposta ràpida a la capacitat de persones en àrees de coneixement amb una demanda superior al ritme de graduació d'alumnat.

Les tipologies d'estudis recomanades pels agents entrevistats han estat: els cursos d'especialització del sistema de reglat de formació professional, els curs de certificacions de professionals, cursos d'acreditació de mòduls formatius específics o cursos audiovisuals, monogràfics, seminaris en relació a alguna tècnica concreta.

LA SIMULACIÓ COM A METODOLOGIA A PRIORITZAR

La simulació dins de les Indústries Culturals i Creatives (ICC) consisteix a crear entorns virtuals que representin amb precisió situacions reals dintre de les diferents àrees que componen les ICC. Aquests escenaris virtuals són dissenyats per reflectir les circumstàncies que podrien trobar-se els estudiants en el futur lloc de treball. Per exemple, amb aquesta tecnologia, els estudiants poden treballar directament en un esdeveniment cultural o en el llançament d'una nova obra artística simulant escenaris mitjançant eines virtuals.

Els principals avantatges d'aquesta metodologia són:

- Realitzar immersions en escenaris simulats, donant la llibertat de prendre decisions, explorar noves estratègies i experimentar sense la pressió dels possibles errors que puguin afectar projectes reals.
- Adquirir coneixements pràctics i experiència en un entorn controlat, sense posar en risc recursos tangibles o econòmics
- Assolir una comprensió més profunda dels processos creatius, les dinàmiques de mercat i les interaccions entre les diferents parts de la Indústria Cultural i Creativa.

L'objectiu fonamental és assegurar-se que els estudiants adquireixin habilitats i coneixements rellevants per desenvolupar el seu treball de manera efectiva i eficient. La introducció d'eines com la simulació en entorns 3D i la realitat virtual respon a aquesta necessitat, proporcionant un entorn immersiu que permet als estudiants experimentar situacions pràctiques i culturals. Aquest enfocament prepara els estudiants per afrontar els reptes reals del món laboral, donant-los l'oportunitat de treballar en equips virtuals, superant barreres geogràfiques, i potenciant habilitats collaboratives essencials en entorns laborals globals. Aquestes simulacions poden adoptar diverses formes, com ara aplicacions interactives, jocs de rol virtuals o plataformes d'aprenentatge en línia dissenyades per replicar situacions pràctiques.

Potenciar aquesta eina en l'àmbit curricular és essencial per millorar la integració al mercat laboral així com desenvolupar els coneixements del personal docent sobre la mateixa mitjançant màster class o formacions més especialitzades.

PROMOURE ELS OFICIS ARTESANALS AMB COMPONENT DIGITAL

L'oferta formativa en les ICC és àmplia i complementària, fet que guarda relació amb l'heterogeneïtat d'activitats i professions que la configuren. Així, la majoria dels perfils professionals disposen de cicles formatius que els capaciten pel seu exercici laboral. No obstant això, segons agents consultats, cal incentivar l'estudi de les disciplines artesanals amb l'objectiu de satisfer la demanda de professionals.

Una de les estratègies per atraure més joves al sector de les ICC podria basar-se en una pràctica exitosa realitzada a Alemanya. En aquest país, existeix un sistema d'iniciació professional en què els joves, després de completar els estudis obligatoris, tenen l'oportunitat de participar en associacions vinculades a un sector productiu per adquirir un primer contacte professional i valorar la seva afinitat amb la professió. A més, aquests participants reben una beca econòmica que els ajuda durant aquest procés d'aprenentatge i integració.

En base a aquesta experiència es proposa accions de **tastets d'oficis** artesanals que incorporin algun component tecnològic del procés creatiu com l'ús

d'eines digitals, la impressió 3D o la IA. Més enllà, d'aquesta fórmula, també es poden considerar:

- Els **tallers pràctics** podrien ser una part crucial d'aquests programes, donant als estudiants l'oportunitat de treballar de manera pràctica en projectes reals, col·laborant amb altres estudiants i professionals de la indústria. Aquests tallers podrien centrar-se en àrees com la producció audiovisual, la creació de contingut digital, el disseny gràfic, la gestió cultural, entre altres, proporcionant una experiència pràctica i orientada a resultats.
- La col·laboració de **mentors professionals** és un recurs formatiu valuós perquè poden oferir a l'alumnat orientació, consell i suport en sectors específics de les ICC. Aquesta relació mentor-aprenent pot ser essencial per a la transferència de coneixements, l'orientació professional i el desenvolupament de les habilitats requerides per tenir èxit en aquestes indústries tan competitives i en constant evolució.

MILLORA DE COMPETÈNCIES TRANSVERSALS

La demanda per part del sector productiu de les Indústries Culturals i Creatives (ICC) de capacitats transversals ha anat en augment en els últims anys, a causa de la globalització i els canvis tecnològics entre altres aspectes. Aquestes habilitats transversals demandades van més enllà dels coneixements tècnics i teòrics específics i inclouen competències com són: la creativitat, la capacitat de resolució de problemes, el lideratge, la col·laboració interdisciplinària i l'adaptabilitat davant entorns canvians. Respecte a això, es recomana a les empreses que integrin:

- **Programari de desenvolupament d'habilitats en entorns empresarials:** Implementar programes de formació i tallers centrats en el desenvolupament de competències com la comunicació eficaç, la negociació, la resolució de conflictes i la gestió del temps per al cas dels perfils sèniors i de gerència.

En quant als centres de formació professional, les recomanacions proposades van més adreçades a:

- **Aprendre mitjançant pràctiques reals:** introduir més experiències pràctiques en els plans d'estudi, sigui a través de simulacions o mitjançant projectes col·laboratius on els estudiants hagin de treballar en equips multidisciplinaris. Això els proporcionarà l'oportunitat de desenvolupar habilitats de comunicació interpersonal, negociació i resolució de problemes de manera pràctica necessàries pels perfils professionals de producció audiovisual, el professional de l'economia digital o el professional artístics digitals.
- **Projectes interdisciplinaris:** fomentar la col·laboració entre diferents àrees d'estudi (comunicació, disseny, realització, producció...) en projectes multidisciplinaris. Aquest enfocament transversal permetrà als estudiants entendre i apreciar la diversitat d'idees i perspectives, millorant les seves habilitats de comunicació, adaptabilitat i treball en equip ideal per als perfils híbrids de l'audiovisual i so; realització i so; i producció i realització.

FORMACIÓ ORIENTADA A LA HIBRIDACIÓ DE PERFILS

Una de les observacions sobre la dificultat de cobrir determinades ocupacions és l'escassetat de professionals amb versatilitat de funcions o el coneixement de funcions o tasques més enllà de les pròpies. Per aquest motiu, la majoria dels agents consultats troben a faltar una formació especialitzada amb flexibilitat per incorporar la hibridació als perfils. Avui en dia, el sistema de formació professional es basa en una estructura flexible que permet donar resposta a aquesta demanda. A continuació es menciona un seguit de propostes amb aquesta finalitat:

■ **Avaluar la viabilitat de crear itineraris formatiu en modalitat 3X2.** Aquesta modalitat consisteix en cursar els dos primers anys els continguts d'un cicle formatiu i el tercer any es cursen mòduls formatius que permeten obtenir la segona titulació. L'alumnat pot decidir indiferentment començar per un dels dos cicles i després completar-ho amb l'altre. Segons els docents consultats aquesta modalitat es podria valorar entre els següents cicles de grau superior:

- CFGS d'Il·luminació, captació i tractament d'imatge amb el CFGS de So per a audiovisuals.
- El CFGS de Producció d'audiovisuals i el espectacles i el CFGS de Realització de projectes d'audiovisuals i espectacles.
- El CFGS de Realització de projectes d'audiovisuals i espectacles i el CFGS d'Il·luminació, captació i tractament d'imatge.

■ **Crear una oferta de certificacions i qualificacions professionals orientada a la hibridació de perfils.** El sistema d'FP dota a les ICC de certificacions i qualificacions professionals que poden ser emprades en la generació d'itineraris formatius ad hoc a determinades ocupacions, entre elles, les híbrides. Això permet adaptar la formació professional a les demandes concretes del mercat laboral, inclòs ocupacions emergents

i híbrides que combinen habilitats de diferents àmbits. Mitjançant aquestes certificacions i qualificacions professionals, és possible dissenyar itineraris formatius flexibles i personalitzats, integrant continguts i competències específiques que són essencials per a aquests rols laborals en evolució. Al seu torn, afavoreix una preparació més completa i actualitzada dels treballadors per a ocupacions que requereixen una combinació de coneixements i habilitats en diverses àrees, fomentant així la seva adaptabilitat i competitivitat en un entorn laboral canviant i dinàmic.

■ **L'FP dual rotatòria mecanisme per captar la magnitud de la Indústries Culturals i Creatives.** L'FP dual rotatòria és un mecanisme innovador que ofereix una perspectiva ampliada i pràctica per captar la magnitud de les Indústries Culturals i Creatives (ICC). Aquest tipus d'FP en modalitat rotatòria possibilita als estudiants en formació integrar-se en diversos àmbits de treball relacionats amb la seva professió. Aquesta metodologia no només ofereix experiència pràctica en diferents àrees de les ICC, sinó que també facilita l'adquisició d'una visió més holística de les activitats dins d'aquest camp. Mitjançant la rotació entre diverses àrees professionals, els estudiants poden entendre millor la interconnexió i la complementarietat entre els diversos aspectes de les ICC, augmentant la seva capacitat per adaptar-se a les demandes del sector i així contribuir de manera més versàtil i efectiva en l'àmbit laboral de les ICC. Aquesta immersió multidisciplinària no només enriqueix la seva formació sinó que també els prepara millor per afrontar els reptes i les diverses situacions que puguin sorgir en el seu futur professional en aquest camp en constant evolució.

■ **Hores de lliure disposició.** Les hores de lliure disposició en el sistema de Formació Professional (FP) juguen un paper crucial en l'adquisició de perfils híbrids per a les Indústries Culturals i

Creatives (ICC). Aquest temps flexible permet als estudiants dedicar-se a la formació complementària, explorar àrees afins o adquirir habilitats addicionals que poden contribuir a la creació de perfils professionals més versàtils i adaptats a les demandes canviant dels sectors creatius. Alguns dels mòduls professionals creats amb hores de lliure disposició del catàleg del Departament d'Educació interessants per a la hibridació de perfils són:

- Introducció a la programació.
- Desenvolupament d'apps per dispositius mòbils.
- Big Data.
- Cadena de Blocs (Blockchain).
- Intel·ligència artificial (IA).
- Internet de les coses (IoT, Internet of Things).
- Computació al núvol (Cloud Computing).

A banda d'aquesta oferta existent, el centre educatiu pot crear mòduls professionals nous amb hores de lliure disposició per donar resposta a

les necessitats de l'entorn productiu sempre que estiguin relacionades amb el perfil professional, no siguin una repetició de continguts referits a competències assolides en etapes educatives anteriors i corresponguin amb el nivell de qualificació del cicle formatiu.

■ **Col·laboració entre cicles.** El treball col·laboratiu entre cicles formatius de l'àmbit audiovisual d'un mateix centre educatiu o entre centres permetria a l'alumnat captar una perspectiva més ampliada de les ICC en termes de tecnologia, funcions i tasques dels professionals que intervenen en els estadis d'elaboració d'una peça visual. Un exemple podria ser la creació d'un podcast o vídeo que involucri estudiants de diversos cicles, com ara realització, producció, so i lluminotècnia. Durant el procés de creació d'aquest podcast o vídeo, els estudiants de cada àrea podrien col·laborar per aportar les seves habilitats i coneixements específics, creant així una experiència interdisciplinària enriquidora per a tots els participants.

CREACIÓ DE XARXES I ASSOCIACIONS

L'atomització del sector de les ICC, juntament amb la insuficiència de professionals en àrees clau, com ara empreses d'animació i oficis artesanals, representa un obstacle significatiu per a la contractació i la integració efectiva de les innovacions tecnològiques en aquest camp. Per afrontar aquesta qüestió, és crucial considerar la creació de plataformes i associacions empresarials especialitzades, així com de col·lectius de treballadors autònoms.

A través d'aquestes plataformes i associacions especialitzades es pot millorar la identificació de les demandes de personal altament qualificat mitjançant un servei que vinculï empreses i treballadors. A més, aquests mecanismes podrien

facilitar la implementació de serveis compartits i la difusió de coneixements clau. Així mateix, aquestes entitats podrien coordinar programes de formació continua i tallers per millorar les habilitats específiques requerides en aquest sector, incloent la integració de noves tecnologies.

Finalment, aquestes plataformes i associacions podrien esdevenir entitats de suport en la transició cap a la digitalització, facilitant l'accés a tecnologies emergents i oferint assistència en la implementació d'eines digitals per millorar l'actualització i la competitivitat dels professionals dins d'aquest sector en constant evolució.

INCORPORACIÓ DELS AVANÇOS TECNOLÒGICS ALS ENSENYAMENTS I PROFESSIONALS

Per apropar la tecnologia a tots els àmbits de les Indústries Culturals i Creatives (ICC) és essencial comptar amb professionals i docents que dominin els avanços tecnològics i que els centres formatius tinguin accés a ella.

A vegades, aquesta situació es converteix en un obstacle, ja sigui per manca de professionals amb aquests coneixements o perquè els centres formatius i la seva oferta formativa no disposa dels recursos suficients per afrontar la velocitat del canvi tecnològic.

Davant d'aquesta realitat es proposen tres recomanacions. Les dues primeres referent a l'adquisició de coneixement i la tercera a l'accés als recursos materials.

■ Per a l'**actualització de professionals** de les ICC en relació a les innovacions emergents, és fonamental impulsar programes de formació contínua i promoure l'accés dels professionals del sector a fires, xerrades i esdeveniments formatius i divulgatius. Aquestes mesures permeten acostar les darreres tendències i eines tecnològiques a una àmplia gamma de professionals a través de casos reals. Alguns exemples d'esdeveniment vinculats a la difusió de coneixement digital a les ICC serien: Jump2Digital, Sónar Festival, MWC (Mobile World Congress), Barcelona Design Week, Integrated Systems Europa (ISE), OFFF Barcelona o el BDigital Global Congress.

■ Per a l'**actualització del professorat**, és crucial una capacitat constant en els nous avenços tecnològics a les ICC per tal que puguin impartir una formació alineada amb les demandes actuals del mercat laboral. Així, la tasca de formació i actualització contínua del professorat en els centres de formació professional és fonamental per garantir una educació actualitzada i de qualitat per als estudiants interessats en les Indústries Culturals i Creatives (ICC). Per aquest motiu, cal proporcionar als professors les eines i els coneixements necessaris sobre les últimes

tendències, tecnologies emergents i pràctiques actuals dins dels diversos sectors de les ICC.

Aquet fet implica:

- Dotar al professorat d'un programari de formació en l'ús de les últimes eines i software utilitzats a les ICC, com aplicacions de disseny, plataformes d'edició de vídeo, eines de gestió de projectes creatius, entre altres.
- Formar en tendències emergents a través d'estades en centres de treball punters en àmbits com la realitat augmentada i la intel·ligència artificial aplicada a la creació artística.
- Altres sessions de reciclatge i intercanvi de coneixement professional són els tallers, seminaris i sessions de formació continuada on els professors puguin compartir coneixements, experiències i pràctiques exitoses. Un exemple recollit a les entrevistes és la realització d'una masterclass d'il·luminació en un entorn virtual amb Blender.

■ En relació a l'**accés de recursos materials**, tangibles (equips d'il·luminació o so per exemples) i intangibles (programes tecnològics, llicències, etc), les persones expertes entrevistades aposten per treballar amb un sistema de materials compartits o de lloguer en comptes d'adquirir-los en propietat amb la finalitat d'estalviar recursos econòmics i evitar assumir riscos econòmics que puguin comprometre la viabilitat empresarial o la gestió del centre educatiu. A més, el ritme àlgid dels avanços tecnològics a les ICC limita l'amortització dels costos de la seva compra per a empreses, fins i tot les grans, i centres educatius.

Taula 22 Recomanacions amb propostes d'acció per àmbits d'actuació.

	Àmbits d'actuació				
	Orientació i iniciació al sector	Dèficits de professionals	Incorporació dels avenços tecnològics	Formació	Teixit productiu i mercat laboral
Oferta inicial de caràcter generalista de les ICC	✓			✓	
Potenciar l'FP dual rotatòria	✓			✓	✓
Píndoles, cursos i monogràfics formatius d'especialització		✓	✓	✓	✓
La simulació com a metodologia a prioritzar			✓	✓	
Promoure els oficis artesanals amb component digital	✓	✓			
Millora de competències transversals				✓	✓
Formació orientada a la hibridació de perfils				✓	
Creació de xarxes i associacions	✓	✓			✓
Incorporació dels avenços tecnològics als ensenyaments i professionals			✓	✓	

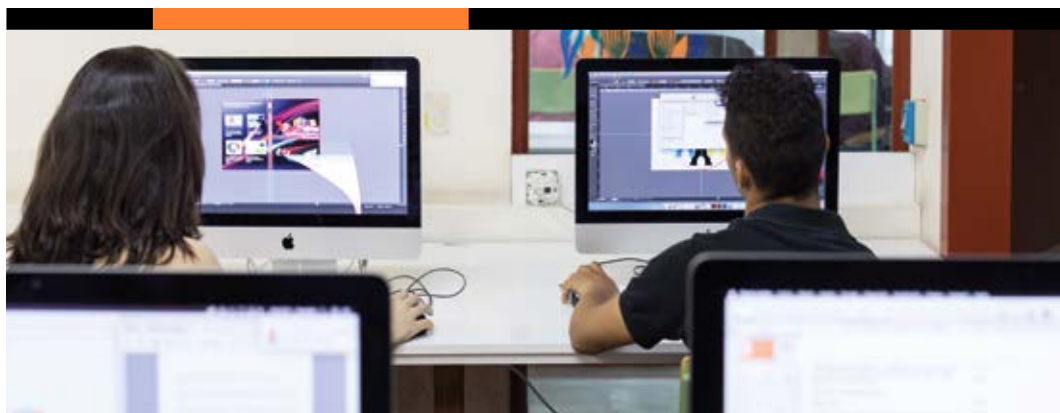
Font: elaboració pròpia.

Oferta inicial de caràcter generalista de les ICC

Àmbit d'actuació	Finalitat
Orientació i iniciació al sector	<p>Atreure alumnat cap a itineraris formatius d'ocupacions amb alta demanda al mercat laboral.</p> <p>Generar una borsa d'aprenents amb coneixement bàsics per iniciar-se en tasques auxiliars.</p> <p>Obtenir una visió àmplia del sector per definir millor la trajectòria formativa i laboral de l'alumnat en base a un objectiu construït des de l'observació i l'experiència.</p>
Formació	La formació de caràcter generalista en les fases inicials d'inserció laboral en l'àmbit de les ICC és la palanca per generar professionals polièdrics o hibridacions de perfils en etapes formatives més avançades.

Potenciar l'FP dual rotatòria

Àmbit d'actuació	Finalitat
Orientació i iniciació al sector	Obtenir una visió àmplia que permeti a l'alumnat definir millor la seva trajectòria formativa i laboral en base a un objectiu construït des de l'observació i l'experiència
Formació	Fomentar l'FP dual rotatòria entre l'alumnat amb la finalitat d'experimentar diferents tipus de treball dintre de les àrees de les ICC.
Teixit productiu i mercat laboral	Aprendre directament en empreses o organitzacions que estiguin a l'avantguarda de les tendències del sector.

Píndoles, cursos i monogràfics formatius d'especialització

Àmbit d'actuació	Finalitat
Dèficits de professionals	Palliar el dèficit de professionals per manca de reemplaçament generacional en determinades ocupacions sèniors i professions artesanals.
Incorporació dels avenços tecnològics	Actualitzar i adaptar la formació a les tendències i realitat del sector amb especial atenció vers els avenços tecnològics i informàtics.
Formació	<p>Potenciar els cursos, tallers o microcredencials orientats a la capacitat en àrees específiques de les ICC o a resoldre les llacunes de coneixement de determinats cicles o graus universitaris.</p> <p>Capacitar els perfils de cicles formatius per a ocupacions amb component sènior.</p> <p>Complementar la formació universitària amb coneixements més tècnics.</p>
Teixit productiu i mercat laboral	Fomentar la hibridació o el caràcter polifacètic de determinats perfils professionals.

La simulació com a metodologia a prioritzar

Àmbit d'actuació	Finalitat
Incorporació dels avenços tecnològics	Assolir una comprensió més profunda dels processos creatius, les dinàmiques de mercat i les interaccions entre les diferents parts de la indústria cultural i creativa.
Formació	<p>Realitzar immersions en escenaris simulats, donant la llibertat de prendre decisions, explorar noves estratègies i experimentar sense la pressió dels possibles errors que puguin afectar projectes reals.</p> <p>Adquirir coneixements pràctics i experiència en un entorn controlat, sense posar en risc recursos tangibles o econòmics.</p>

Promoure els oficis artesanals amb component digital

Àmbit d'actuació	Finalitat
Orientació i iniciació al sector	Generar un sistema d'iniciació professional en què els joves, després de completar els estudis obligatoris, tinguin l'oportunitat de participar en associacions vinculades a un sector productiu per iniciar-se a la professió.
Dèficits de professionals	Crear tastets d'oficis artesanals com a pas inicial per conèixer la professió. Un factor tractor d'alumnat és la incorporació en el tastet d'algun component tecnològic de treball en procés creatiu com l'ús d'eines digitals, la impressió 3D o la IA.

Millora de competències transversals

Àmbit d'actuació	Finalitat
Formació	Treballar amb projectes interdisciplinaris per fomentar la col·laboració entre diferents àrees d'estudi (comunicació, disseny, realització, producció...).
Teixit productiu i mercat laboral	Adquirir habilitats transversals demandades pel sector que van més enllà dels coneixements tècnics i teòrics específics. Competències com la creativitat, la capacitat de resolució de problemes, el lideratge, la col·laboració interdisciplinària i l'adaptabilitat davant d'entorns canviants.

Formació orientada a la hibridació de perfils

Àmbit d'actuació	Finalitat
Formació	<p>Avaluar la viabilitat de crear itineraris formatius en modalitat 3X2: cursar els dos primers anys els continguts d'un cicle formatiu i el tercer any es cursen els mòduls formatius que permeten obtenir la segona titulació.</p> <p>Generar certificacions i qualificacions professionals orientades a la hibridació de perfils professionals d'acord amb la demanda mercat laboral.</p> <p>Generar perfils híbrids amb les hores de lliure disposició.</p>

Creació de Xarxes i associacions

Àmbit d'actuació	Finalitat
Orientació i iniciació al sector	Coordinar programes de formació continuada i tallers per millorar les habilitats específiques requerides pel sector.
Dèficits de professionals	Brindar suport en la transició cap a la digitalització, facilitant l'accés a tecnologies a través de cursos cooperatius i col·laboratius de formació.
Teixit productiu i mercat laboral	Fomentar la col·laboració entre grans empreses, petites empreses i autònoms per alleujar els costos d'adquisició de recursos i compartir coneixements en tendències tecnològiques.

Incorporació dels avanços tecnològics als ensenyaments i professionals

Àmbit d'actuació

Finalitat

Incorporació dels avenços tecnològics

Acostar les darreres tendències i eines tecnològiques a una àmplia gamma de professionals a través de casos reals.

Formació

Impulsar programes de formació contínua i la promoció a l'accés dels professionals del sector a fires, xerrades i esdeveniments formatius i divulgatius

Actualització del professorat en els nous avenços tecnològics aplicades a les ICC per tal que puguin impartir una formació alineada amb les demandes actuals del mercat laboral.

8 BIBLIOGRAFIA

Ajuntament de Barcelona (2022). Mapa de les indústries creatives. Barcelona Activa i Disseny Hub. Disponible a: <https://empreses.barcelonactiva.cat/mapa-d-industries-creatives>

Barcelona Activa (2022). Indústries Creatives i Culturals. Informe sectorial. Barcelona Activa. Disponible a: https://treball.barcelonactiva.cat/porta22/images/cat/Informe%20SectorialLICIC_CAT_tcm9-54255.pdf

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (2016). Aproximació a l'ecosistema dels ensenyaments artístics de caràcter professional a Catalunya. Col·lecció Informes CoNCA. Disponible a: <https://conca.gencat.cat/web/.content/arxius/publicacions/IC10-Informe-Final-Febrer-2017.pdf>

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (2023). Informe anual. Estat de la cultura i de les arts. CoNCA-Generalitat de Catalunya. Disponible a: <https://conca.gencat.cat/web/.content/Publicacio/Informe-Anual/IA2022/Informe-Anual-CoNCA-2022.pdf>

Grau i Vidal, Francesc Xavier (2018). L'educació superior en l'àmbit artístic a Catalunya. Estudi i proposta d'organització. Col·lecció Informes CoNCA Disponible a: https://conca.gencat.cat/web/.content/arxius/publicacions/educacio_superior_ambit_artistic_Catalunya/IC15_Educacio-Superior_CAT.pdf

Instituto de Gestión cultural y Artística (2023). Perfiles profesionales de las Industrias Culturales y Creativas. Consultat, Octubre 2023: <https://igeca.net/perfiles-profesionales/gestor-cultural>

Observatorio Vasco de la Cultura (2021). Tendencias y claves de los hábitos culturales digitales. Disponible a: https://www.euskadi.eus/web01-a3keberg/eu/contenidos/informacion/keb_argit_ohitura_digitalak/es_def/index.shtml

Observatorio Vasco de la Cultura (2019). Análisis de la distribución en cultura. Disponible a: https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/keb_banaketak_kulturan_2019/es_def/adjuntos/analisis_distribucion_cultura_2019.pdf

Observatorio Vasco de la Cultura (2023). Transformación digital en los sectores e industrias culturales y creativas. Disponible a: <https://www.euskadi.eus/2023/transformacion-digital-en-los-sectores-e-industrias-culturales-y-creativas/web01-a3keberg/es/>

OCDE (2022). The Culture Fix: Creative People, Places and Industries, Local Economic and Employment Development. LEED. Disponible a: https://www.oecd-ilibrary.org/urban-rural-and-regional-development/the-culture-fix_991bb520-en

Riudor, Xavier (dir.) et al. (2023). El sector cultural a Catalunya. CTEESC. Disponible a: https://ctesc.gencat.cat/doc/doc_56479499_1.pdf

9 ANNEX

9.1 Oferta formativa professional d'ensenyaments artístics a Catalunya. Curs 2023/24

Ensenyaments artístics: Arts Plàstiques i Disseny (APD)

FAMÍLIES PROFESSIONALS	Grau mitjà Cicles	Grau superior Cicles
Arts aplicades a la indumentària	<ul style="list-style-type: none"> • Artesania en Complements de Cuir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Estilisme d'Indumentària.
Arts aplicades al llibre	<ul style="list-style-type: none"> • Serigrafia Artística. 	<ul style="list-style-type: none"> • Enquadernació Artística. • Gravat i Tècniques d'Estampació.
Arts aplicades al mur	<ul style="list-style-type: none"> • Revestiments Murals. 	<ul style="list-style-type: none"> • Arts Aplicades al Mur.
Ceràmica artística	<ul style="list-style-type: none"> • Decoració Ceràmica. • Terrisseria. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ceràmica Artística. • Ceràmica Artística en Fabricació Digital i Tècniques Tradicionals. • Modelisme i Matriceria Ceràmica. • Modelisme i Matriceria Ceràmica per a la Indústria Alimentària.
Comunicació Gràfica i Audiovisual	<ul style="list-style-type: none"> • Assistència al Producte Gràfic Imprès. • Assistència al Producte Gràfic Imprès (Assistent de Fotografia). • Assistència al Producte Gràfic Interactiu. • Assistència al Producte Gràfic Interactiu (Assistent de Creació i Producció de Videojocs). 	<ul style="list-style-type: none"> • Animació. • Animació (Videojocs i Entorns Professionals i Projecte Orientat a la Formació en Entorn Professional). • Animació en Videojocs i Entorns Virtuals. • Còmic. • Fotografia. • Gràfica Audiovisual. • Gràfica Audiovisual Infografia en 3D. • Gràfica Audiovisual Realitat Virtual Augmentada. • Gràfica Audiovisual Realitat Virtual i Ludificació ('Gamificació'). • Gràfica Impresa. • Gràfica Interactiva. • Gràfica Interactiva Disseny Web i Aplicacions Mòbils.

		<ul style="list-style-type: none"> • Gràfica Interactiva d'Espais Interactius. • Gràfica Publicitària. • Il·lustració.
Disseny d'interiors		<ul style="list-style-type: none"> • Aparadorisme. • Arquitectura Efímera. • Elements de Jardí. • Moblament. • Projectes i Direcció d'Obres de Decoració
Disseny industrial		<ul style="list-style-type: none"> • Mobiliari. • Modelisme i Maquetisme. • Modelisme Industrial.
Escultura	<ul style="list-style-type: none"> • Forja Artística. • Reproduccions Artístiques en Fusta. • Reproduccions Artístiques en Fusta per a la Creació d'Objecte i Moble. 	<ul style="list-style-type: none"> • Entertainment Arts. • Escultura Aplicada a l'Espectacle. • Escultura en Pell. • Fosa Artística. • Motlles i Reproduccions Escultòriques. • Motlles i Reproduccions Escultòriques. Models en 3D, Motlles i Art Toys. • Tècniques Escultòriques. • Fosa Artística en Noves Tecnologies en 3D
Esmalts artístics	<ul style="list-style-type: none"> • Esmaltatge sobre Metalls. 	<ul style="list-style-type: none"> • Esmalt Artístic al Foc sobre Metalls.
Joieria d'art	<ul style="list-style-type: none"> • Encastat. • Procediments de Joieria Artística. 	<ul style="list-style-type: none"> • Joieria Artística.
Tèxtils artístics		<ul style="list-style-type: none"> • Art Tèxtil. • Brodats i Rebosters. • Estampacions i Tintatges Artístics. • Punttes Artístiques.
Vidre artístic	<ul style="list-style-type: none"> • Procediments de Vidre en Fred. 	

Arts Escèniques (títols propis de Catalunya)

FAMÍLIES PROFESSIONALS	Grau mitjà Cicles	Grau superior Cicles
Circ	• Animació en Circ.	• Arts del Circ.
Teatre		• Maquinària Escènica. • Luminotècnia per a les Arts Escèniques. • Tècniques d'Actuació Teatral. • Sonorització per a les Arts Escèniques.
Música		• Tècniques de Direcció Coral.
Dansa	• Tècniques de Dansa Urbana.	

Font: TriàEducativa – Generalitat de Catalunya.

9.2 Relació d'empreses, entitats i centres de formació consultats.

4 centres de formació consultats

- Centre d'Innovació i Formació Ocupacional de L'Hospitalet.
- Universitat de Barcelona.
- Escola de Mitjans Audiovisuals Barcelona (EMAV).
- Institut Mare de Déu de la Mercè.

16 Empreses i entitats entrevistades

- Agència Pública de Formació i Qualificació Professionals de Catalunya.
  - Gremi de Publicitat.
  - Teatrelliure.
  - Clúster Audiovisual de Catalunya.
  - Àrea de Cultura GENCAT.
  - Cruilla Barcelona & Music Lab.
  - Open House.
  - ArquinFAD.
  - Open House Game& Game BCN.
  - Clúster Audiovisual de Catalunya.
  - OFFF, Festival Internacional de Creativitat, Art i Disseny Digital.
  - Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) Àrea de Desenvolupament Social i Econòmic.
  - Gran Teatre de Liceu.
  - Sala Razzmatazz.
  - Teatre Nacional de Catalunya (TNC).
  - Merlin Digital partner.
-

La catorzena edició de la col·lecció "Els sectors econòmics emergents i la formació professional a la RMB" està dedicada al sector de les Indústries Culturals i Creatives (ICC). L'objectiu de la publicació és valorar l'adequació de l'oferta de formació professional a les transformacions i tendències de les ocupacions principals d'aquest sector.

A partir dels resultats de l'anàlisi dels continguts formatius de l'oferta formativa professional vinculada a les ICC i les competències professionals requerides en el mercat de treball, es proposa un seguit de línies d'actuació per adaptar i millorar la resposta del sistema de formació professional a les necessitats del sector.

En conveni amb:

